

โครงการพัฒนาหลักสูตร และจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
ของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค

หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐ
ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
(หนองคาย เลย บึงกาฬ)

เสนอต่อ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

กันยายน 2557

ฉบับปรับปรุง

โครงการพัฒนาหลักสูตร และจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
ของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค

หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐ
ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
(หนองคาย เลย บึงกาฬ)

เสนอต่อ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

กันยายน 2557

ฉบับปรับปรุง

คำนำ

หลักสูตรสำหรับ 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (หนองคาย เลย บึงกาฬ) เป็นหลักสูตรหนึ่งที่อยู่ภายใต้โครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคของสำนักงาน ก.พ. เป็นหลักสูตรที่มาจากความต้องการร่วม (Common Needs) ตามกลุ่มพื้นที่จังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการจำเป็น และความคาดหวังในการพัฒนาบุคลากรในบริบทอาเซียนของบุคลากรภาครัฐที่มีระดับตั้งแต่ชำนาญการ ถึงเชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานภายในพื้นที่กลุ่มจังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ สำนักงาน ก.พ. ได้ออกแบบการศึกษาในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หลักสูตรฝึกอบรม ตามกระบวนการวิจัยโดยเริ่มจากกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อค้นหา ปัญหา และความต้องการจำเป็นด้วยวิธีแบบคู่ขนานทั้งในเชิงปริมาณ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของจังหวัด และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิผล

สำนักงาน ก.พ. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรดังกล่าว จะเป็นกรอบแนวทางในการวิพากษ์ หลักสูตรเพื่อใช้ในการจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐในจังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (หนองคาย เลย บึงกาฬ) ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงาน ก.พ.

กันยายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ผลผลิต.....	4
ระยะเวลาดำเนินงาน.....	5
ขอบเขตการดำเนินงาน.....	5
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ขอบเขตการศึกษา.....	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ตอนที่ 1 บริบทด้านอาเซียนของประเทศไทย.....	9
ตอนที่ 2 หลักสูตรการฝึกอบรมของประเทศไทยในอาเซียน.....	24
ตอนที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของ 4 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	64
ตอนที่ 4 การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม.....	73
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	83
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร	88
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	88
ขอบเขตการศึกษา.....	89
แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	89
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม.....	90
สถิติวิเคราะห์ที่ใช้ในการศึกษา.....	90
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น.....	93
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์หลักสูตร.....	112
ตอนที่ 3 ผลการออกแบบหลักสูตร.....	117
เอกสารอ้างอิง.....	127
ภาคผนวก.....	130
กลุ่มตัวอย่าง 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ)....	131
ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการฝึกอบรม.....	132
เครื่องมือประเมินผลการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค.....	139

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประสบการณ์ด้านการบริหารที่เป็น Best Practices ของแต่ละประเทศในอาเซียน.....	31
2	แผนกิจกรรมความร่วมมือและการให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบข้าราชการและระบบราชการระหว่างประเทศสมาชิก (ACCSM Work Plan 2008-2015).....	32
3	การเตรียมความพร้อมตามเสาหลักประชาคมความมั่นคงอาเซียน.....	33
4	การเตรียมความพร้อมตามเสาหลักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	34
5	การเตรียมความพร้อมตามเสาหลักประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน.....	35
6	หลักสูตรฝึกอบรมภายใต้โครงการความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. 2553-2555.....	36
7	จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมของสถาบันข้าราชการพลเรือน (IPA) ของประเทศบรูไน.....	62
8	แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มจังหวัดเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน....	67
9	แผนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร.....	92
10	การวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียน 4 จังหวัดกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	94
11	จำนวนและร้อยละของบุคลากรภาครัฐผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามภูมิภาค.....	104
12	จำนวนและร้อยละของบุคลากรภาครัฐที่ได้รับการอบรมด้านอาเซียนจำแนกตามจังหวัด.....	105
13	สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านความรู้ ทักษะ และทักษะอาเซียน.....	107
14	สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียน..	109
15	ความสอดคล้องของแหล่งความต้องการจำเป็นที่นำไปสู่ประเด็นหัวข้อที่ใช้ในการฝึกอบรม..	109
16	ประเด็นวิพากษ์ด้านความเหมาะสมของโครงการหลักสูตร.....	112
17	ประเด็นวิพากษ์ด้านความเหมาะสมของหัวข้อวิชา.....	112
18	ประเด็นวิพากษ์ด้านตารางกำหนดการ จำแนกตามหมวดวิชา เนื้อหา และกิจกรรม.....	115
19	ประเด็นวิพากษ์ด้านกิจกรรมการศึกษาดูงาน.....	116
20	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัด.....	131
21	สรุปความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน จำแนกรายด้าน.....	132
22	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ด้านความรู้.....	132
23	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ด้านทัศนคติ.....	134
24	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ด้านทักษะ.....	135
25	ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านบรรยากาศ.....	138

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	81
2	ขั้นตอนในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร.....	91
3	การเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องจากแหล่งข้อมูลไปสู่การออกแบบ หลักสูตร.....	111

บทที่ 1 บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญ

จากแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาคอาเซียนมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดช่องว่างการพัฒนาโดยการกระจายประโยชน์ของการเจริญเติบโตไปยังกลุ่มและชุมชนที่พัฒนาน้อยกว่าที่มีความยากจน รวมทั้งส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนและเชื่อมต่อชาติสมาชิกอาเซียนในภูมิภาคให้เข้ากับประชาคมโลก จะเป็นการสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในภูมิภาคในอาเซียน ดังวิสัยทัศน์อาเซียนปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ที่มีมุมมอง “ความเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนาอย่างมีพลวัตและเป็นประชาคมที่เอื้ออาทร” โดยมีเป้าหมายของความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนที่เพิ่มพูน ได้แก่ 1) เพื่อเพิ่มพูนการรวมตัวและความร่วมมือของอาเซียน 2) เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกของอาเซียนโดยการมีเครือข่ายการผลิตของภูมิภาคที่เข้มแข็ง 3) เพื่อทำให้สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชากรอาเซียนดีขึ้น 4) เพื่อปรับปรุงกฎระเบียบและธรรมาภิบาลของอาเซียน 5) เพื่อส่งเสริมการเชื่อมต่อกับศูนย์กลางทางเศรษฐกิจให้มากขึ้นทั้งในภูมิภาคอาเซียนและภายในชาติสมาชิก รวมถึงการลดช่องว่างของการพัฒนา 6) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น 7) เพื่อเพิ่มพูนความพยายามในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 8) เพื่อจะสามารถจัดการกับผลกระทบในทางลบที่จะเกิดมาจากความเชื่อมโยงในอาเซียน

การพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ของประเทศไทยนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาให้มีทักษะที่จะทำงานร่วมกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้จากการศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (สำนักงาน ก.พ., 2555) พบว่า ประเทศไทยควรมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) การบริหารกำลังคนให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจในปัจจุบันและเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต และ 2) การพัฒนาทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะ การพัฒนาศักยภาพกำลังคนภาครัฐให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ มีคุณลักษณะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ความเป็นนานาชาติ เป็นผู้สนับสนุน มีทักษะ และเป็นมืออาชีพ และการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนประเทศสมาชิกอาเซียนและความรู้เฉพาะเรื่องตามภารกิจ จากการศึกษา CEOs ของกลุ่มประเทศในอาเซียน พบว่า องค์ประกอบภายนอกที่มีผลต่อองค์กรอันดับหนึ่ง คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้ Social media เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร สำหรับองค์ประกอบภายในที่มีผลต่อองค์กร ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ซึ่งกลุ่มประเทศอาเซียนให้ความสำคัญว่าเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของหน่วยงานถึงร้อยละ 70.0 และคุณสมบัติของบุคลากรที่ต้องการประกอบด้วย Collaboration communication, Creativity และ Flexibility (IBM CEO study, 2012) ดังเช่น ทักษะของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ที่เป็นที่ต้องการของนายจ้างในประเทศในสาธารณรัฐอินโดนีเซีย 4 อันดับแรกประกอบด้วย Integrity, Intellectual capacity,

Team work skills, Analytical and problem solving skills และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ พบว่า ควรเสริมสร้าง Communication skill ส่วนสหพันธรัฐมาเลเซีย พบว่า เมื่อจัดลำดับทักษะที่สำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ Technical skills, Soft skills, Managerial skills, Team work, Adaptability (Graduate employability in Asia, 2012) จากการศึกษาดังกล่าวจะเห็นว่า ความต้องการการพัฒนาทรัพยากรของประเทศในอาเซียน มีความเกี่ยวข้องกับบริบท ความต้องการของสังคม และวัฒนธรรมขององค์กรร่วมด้วย ซึ่งในแต่ละพื้นที่ (Regions & Local) อาจมีความต้องการที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านประเภทของความรู้ คุณลักษณะ ทักษะ และระดับของการพัฒนา จากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับความเชี่ยวชาญที่เชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติงานด้านอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ และได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบตามแผนงานการจัดตั้งประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในข้อ A7 คือการพัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการของอาเซียน และในการประชุมบูรณาการแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2556 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดำเนินการบูรณาการแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ประเทศ (Country strategy) เข้ากับแผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 และกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ประเทศ พ.ศ. 2556-2561 ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้แยกเป็น 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง 2) การลดความเหลื่อมล้ำ 3) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 4) การสร้างความสมดุลและปรับระบบบริหารจัดการภายในภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ที่ 4 กำหนดแนวทางหนึ่ง ซึ่งสำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบเป็นเจ้าของภาพ คือการพัฒนาทักษะและศักยภาพของกำลังคนภาครัฐ และเตรียมความพร้อมบุคลากรภาครัฐสู่ประชาคมอาเซียน

บทบาทของสำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนของประเทศไทย และในการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทโดยตรงในเสาสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community - ASCC) ซึ่งเป็นหนึ่งใน 3 เสาหลักตามแผน (Roadmap) สู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ หน้าที่หลัก 2 ประการของ ASCC คือ 1) การพัฒนามนุษย์ (Human development) และ 2) การเสริมสร้างขีดความสามารถของภาครัฐในการให้บริการประชาชน (Building civil service capability) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการทำงานของระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียน ให้ตอบสนองต่อภารกิจของรัฐและการบริการประชาชน ตลอดจนปรับบทบาทและภารกิจของระบบราชการ ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก และให้มีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาคนระหว่างข้าราชการของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อให้กำลังคนภาครัฐของภูมิภาคอาเซียนมีความรู้ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสามารถต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

ในส่วนของการพัฒนาทักษะและศักยภาพของกำลังคนภาครัฐ ด้านการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลนั้น ในปีงบประมาณ 2556 สำนักงาน ก.พ. ได้ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับ

ข้าราชการทุกระดับ อาทิ หลักสูตรผู้บริหารระดับกลางกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน หลักสูตรการสร้างความตระหนักรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558 ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค หลักสูตรสำหรับข้าราชการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง หลักสูตรพัฒนาผู้บริหารระดับสูงอาเซียน และหลักสูตรความรู้สำหรับข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558

อย่างไรก็ดีการดำเนินการส่วนหนึ่งที่ผ่านมา สำนักงาน ก.พ. ได้สร้างความตระหนักรู้ในภาพรวมให้แก่ข้าราชการในส่วนภูมิภาค ตลอดจนจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้สำหรับข้าราชการในจังหวัดชายแดนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้ครอบคลุมทุกจังหวัด จึงเห็นควรศึกษาความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรภาครัฐในบริบทอาเซียนในลักษณะพื้นที่ (Area-based) ของ 76 จังหวัด ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคสำหรับจังหวัดชายแดนให้ได้รับการพัฒนามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรภาครัฐในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยในปีงบประมาณ 2557 สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค เพื่อการรู้เท่าทันอาเซียนและสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในบริบทอาเซียนของกลุ่มจังหวัดชายแดน การจัดรวมทั้งสิ้น 31 จังหวัดให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้หลักสูตรต้นแบบที่มีมาตรฐาน จะได้ขยายการดำเนินการให้ครอบคลุมจังหวัดอื่น ๆ ในปีงบประมาณต่อไป

สำหรับการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้แก่ จังหวัดหนองคาย เลย และบึงกาฬ เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) ที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ชายแดน ซึ่งมีความตกลงต่าง ๆ ในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน มีเป้าหมายในการพัฒนาเป็นประตูการค้า การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และเอเชียตะวันออกเฉียง ด้านความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านยังมีเชื่อมโยงตั้งแต่ความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น ชุมชน เศรษฐกิจ จนกระทั่งขยายเครือข่ายเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็น สปป.ลาว กัมพูชา รวมไปถึงเวียดนาม เพราะความจำเป็นต้องพึ่งพากันและกัน ในทางเศรษฐกิจ ทั้งยังมีความสัมพันธ์ในทางชาติพันธุ์ และความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมผนวกรวมอยู่ด้วย (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1, 2557) จากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านอาเซียนของบุคลากรภาครัฐหลายสายงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัด รวมจำนวน 158 คน จำแนกเป็นบุคลากรจากจังหวัดหนองคาย เลย และบึงกาฬ มีจำนวน 50, 50 และ 58 คน ตามลำดับ บุคลากรผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นในครั้งนี้ ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งชำนาญการ (ร้อยละ 79.1) ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดพลเรือนสามัญมากที่สุด (ร้อยละ 48.7) รองลงมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานเทศบาล ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษา ตำรวจ อัยการ/ตุลาการ กลาโหม และสถาบันอุดมศึกษา คิดเป็น

ร้อยละ 15.2, 8.9, 7.6, 6.3, 4.4, 3.8, 3.2 และ 1.9 ตามลำดับ โดยร้อยละ 50.6 เป็นเพศชาย มีอายุต่ำกว่า 31 ปี (ร้อยละ 31.6) รองลงมาคืออายุ อยู่ในช่วง 41 – 50 ปี (ร้อยละ 27.2) จบปริญญาตรีร้อยละ 74.1 และปริญญาโท ร้อยละ 24.7 และเมื่อพิจารณาจากผลการประเมินตนเองในสภาพปัจจุบันที่มีอยู่ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจประเมิน ตนเองมีทัศนคติต่ออาเซียน บรรยากาศการทำงานด้านอาเซียน ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และทักษะด้านอาเซียน ในระดับปานกลางเท่ากับ 2.945, 2.724, 2.675 และ 2.645 ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 5.0 (ภาคผนวก ข) และมีความ ต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านอาเซียนเป็นอันดับแรก การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับอาเซียน บรรยากาศการทำงาน ด้านอาเซียน และทัศนคติต่ออาเซียนตามลำดับ (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.320, 0.300, 0.292 และ 0.249 ตามลำดับ)

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐควรมีหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรภาครัฐในส่วน ภูมิภาค 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้แก่ จังหวัดหนองคาย เลย และบึงกาฬ ให้มี ประสิทธิภาพโดยหลักสูตรนี้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้ต้อง ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมแท้จริง 2) รายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นไปตาม วัตถุประสงค์และสามารถบูรณาการความรู้เข้ากับบริบทของหน่วยงานภาครัฐได้ และ 3) มีการบริหารจัดการ หลักสูตรฝึกอบรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะดำเนินการจัดขึ้นในพื้นที่จังหวัดหนองคาย เป็นเวลา 3 วัน โดยมีรายละเอียดของโครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย และบึงกาฬ) ดังต่อไปนี้

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัด ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) ตามกลุ่มพื้นที่ จังหวัดที่ติดชายแดนที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการจำเป็น และความคาดหวังในการพัฒนาบุคลากรในบริบท อาเซียนของจังหวัด ที่นำมาใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดฝึกอบรมความรู้สำหรับบุคลากรภาครัฐของแต่ละจังหวัด ให้มีความรู้ทางปัญญา ทักษะทางสังคม และทักษะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้านอาเซียนต่อไป

3. ผลผลิต

3.1 รายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ที่ได้จากการสำรวจเพื่อพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของ บุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เป็นหลักสูตรร่วม สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่จังหวัดชายแดนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 3 จังหวัด (หนองคาย เลย บึงกาฬ)

3.2 หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียง เหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ) ที่เป็นหลักสูตรร่วม (Common needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่

ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ซึ่งประกอบด้วย ที่มา วัดอุประสงค์ รายวิชา ขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาการฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้และบรรยากาศการจัดฝึกอบรม และตัวอย่างเครื่องมือประเมิน ทำเนียบวิทยากรพื้นที่ และส่วนกลาง เป็นต้น จำนวน 3 วัน

3.3 ผลการจัดประชุมชี้แจงผลการศึกษาเพื่อวิพากษ์หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากร ภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ)

3.4 ผลการจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในพื้นที่ชายแดนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 โดยมีผู้เข้าอบรมจาก 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ) จำนวนไม่น้อยกว่า 120 คน

4. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ระยะก่อนฝึกอบรม ตั้งแต่เดือนมีนาคม – มิถุนายน พ.ศ. 2557
- ระยะระหว่างการฝึกอบรม เป็นเวลา 3 วัน ในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2557
- ระยะหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม ช่วงเดือนสิงหาคม – กันยายน พ.ศ. 2557

รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร 240 วัน ตั้งแต่ 28 กุมภาพันธ์ ถึง 27 ตุลาคม พ.ศ. 2557

5. ขอบเขตการดำเนินงาน

5.1 ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาบุคลากรด้านอาเซียนเพื่อกำหนดประเด็นสำคัญ สำหรับเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรความรู้ด้านอาเซียนของจังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 3 จังหวัด

5.2 ออกแบบสำรวจความต้องการจำเป็นด้านการฝึกอบรม ASEAN training needs ที่สร้างมาจากการ ทบทวนวรรณกรรมและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามจากคณะที่ปรึกษาและผู้ตรวจรับงานจาก สำนักงาน ก.พ.

5.3 พัฒนาหลักสูตรและกำหนดโครงสร้างหลักสูตรจากการทบทวนวรรณกรรมและผลการวิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็นจากผลการสำรวจจากแบบสอบถาม ASEAN training needs และผลสัมภาษณ์ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องในงานอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 และจากการวิเคราะห์ ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 และจังหวัดหนองคาย เลย และบึงกาฬ เพื่อจัดทำร่างหลักสูตร

5.4 นำร่างหลักสูตรดังกล่าวมาวิพากษ์หลักสูตรโดยจัดประชุมสำหรับบุคลากรภาครัฐที่มีประสบการณ์ใน การปฏิบัติงานด้านอาเซียนในภูมิภาคส่วนหนึ่งมาร่วมยกยกร่างหลักสูตร และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงให้

สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันและอนาคตในการทำงานร่วมกับประชาคมอาเซียนของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 อย่างแท้จริง

5.5 ปรับปรุงหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ)

5.6 จัดฝึกอบรมและบริหารหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ) เป็นเวลา 3 วัน

5.7 ประเมินผลการใช้หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ) ทั้งระยะก่อน ระหว่าง และหลังฝึกอบรมทันที และหลังฝึกอบรม 1 เดือน

5.8 ปรับปรุงหลักสูตรให้ได้มาตรฐานเพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานของจังหวัดต่าง ๆ ได้นำไปใช้ต่อไป

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ภาครัฐมีกรอบแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคอย่างครอบคลุมภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 และสามารถพัฒนาบุคลากรได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง

6.2 บุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นในบริบทอาเซียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านอาเซียนให้แก่บุคคลอื่นต่อไปได้

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

การหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้ด้านอาเซียน หมายถึง การค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นและความคาดหวังของหน่วยงานในด้านการปฏิบัติงานในบริบทอาเซียนของบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคว่ามีปัญหาเรื่องใดบ้างที่จะสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรมและมีภารกิจใดบ้างที่ควรจะต้องแก้ไขปรับปรุงด้วยการฝึกอบรมเพิ่มพูนหรือเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ทักษะทัศนคติหรือประสบการณ์ทั้งนี้สภาพการณ์ที่เป็นปัญหาและแสดงถึงความจำเป็นในการฝึกอบรม โดยการวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมมาจากข้อมูลหลายแหล่งได้แก่ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัด การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และการสำรวจจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้านสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและความคาดหวังของหน่วยงานที่มีต่อการรองรับประชาคมอาเซียน

หลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ) หมายถึง โครงสร้างและรายละเอียดเนื้อหาที่กำหนดความรู้และประสบการณ์เพื่อจัดให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีเนื้อหาเป็นความต้องการร่วม (Common needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญได้แก่ ที่มา วัตถุประสงค์ รายวิชา ขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาการฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม

กลุ่มเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และบรรยากาศการจัดฝึกอบรม และตัวอย่าง เครื่องมือประเมิน ทำเนียบวิทยากรพื้นที่และส่วนกลาง เป็นต้น โดยใช้เวลาในระหว่างฝึกอบรมรวมจำนวน 3 วัน

ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม หมายถึงข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ ที่มีตำแหน่งอยู่ในระดับชำนาญการหรือ ชำนาญการพิเศษ หรือระดับเชี่ยวชาญ หรือระดับเทียบเท่าซี 6 ถึงซี 8 รวมทั้งที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานการปกครองส่วนกลางของ 4 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ นครพนม มุกดาหาร อํานาจเจริญ และอุบลราชธานี หรือส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดหรืออําเภอ ตำบล รวมทั้งข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่มีบทบาทภารกิจเกี่ยวข้องกังานด้านอาเซียนของ 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1 ได้แก่ หนองคาย เลย และบึงกาฬ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ได้หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ หัวข้อวิชา และขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาการฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม และกลุ่มเป้าหมายของแต่ละหลักสูตรเป็นต้น โดยมีขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่ 1) การวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนในแต่ละภูมิภาค/จังหวัด หลักสูตรการขับเคลื่อนของประเทศอาเซียนและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในภูมิภาค และสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในด้านการทำงานอาเซียนของภาครัฐในภูมิภาค 3) สํารวจความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้ด้านอาเซียนจากบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 4) จัดทำร่างและยกร่างหลักสูตรด้วยการ วิพากษ์หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคจังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1 และรับฟังข้อเสนอแนะจากบุคลากรด้านอาเซียน 5) ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ได้ให้แก่บุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ) เป็นเวลา 3 วันไม่น้อยกว่า 120 คน และ 6) ประเมินผลทุกระยะของการจัดฝึกอบรมพร้อมปรับปรุงหลักสูตรให้ สมบูรณ์เสนอต่อ สํานักงาน ก.พ. เพื่อดำเนินการเป็นหลักสูตรต้นแบบสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ต่อไป

การบริหารหลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดการ การมอบหมายงาน การประสานงานอำนวยความสะดวก การรายงาน การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร การกำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามแผนและ TOR ของสํานักงาน ก.พ. ในการดำเนินงานจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักสูตรที่ผ่านการวิพากษ์หลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิและสํานักงาน ก.พ. โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการฝึกอบรม ระยะระหว่างการฝึกอบรม และระยะหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม เพื่อบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ฝึกอบรมโดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการถ่ายทอดของวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ ตรงและจากเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสมซึ่งได้มาจากความต้องการจำเป็นแท้จริง และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

จัดฝึกอบรมที่เข้าใจหลักการบริหารงานฝึกอบรมที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค ที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่จังหวัดที่ติดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ใน 3 จังหวัด มีทัศนคติเชิงบวกต่อการปฏิบัติราชการด้านอาเซียนและเพื่อนบ้านอาเซียน มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนโครงการเพื่อพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่รองรับอาเซียนตามแนวความคิดในระดับสากล (Global mindset) และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของภูมิภาคชายแดนของจังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 และมีเครือข่ายทางสังคมเพื่อการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การประเมินติดตามผลการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนกลับในทุกขั้นตอนการฝึกอบรมตั้งแต่การประเมินความรู้ความเข้าใจและทักษะของผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมก่อน ระหว่าง และหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม พร้อมทั้งมีการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีต่อการทำงานด้านอาเซียนและพฤติกรรมการทำงานด้านอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เข้าร่วมฝึกอบรม เพื่อนำมาสู่การปรับปรุงการดำเนินงานฝึกอบรม และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อให้การฝึกอบรมเกิดสัมฤทธิ์ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการเพิ่มขึ้น ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพจากหลากหลายวิธี เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถามคำถามปลายปิดและปลายเปิด และการสังเกต เป็นต้น

8. ขอบเขตการศึกษา

จากการทบทวน TOR และทบทวนวรรณกรรมในด้านการพัฒนาทรัพยากรด้านอาเซียน ร่วมกับแนวคิดการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค เพื่อรู้เท่าทันอาเซียนและสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคคณะทำงานได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อสร้างและพัฒนาวัตกรรมการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมประเมิน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมทำวิจัยผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์วิทยากรผู้เชี่ยวชาญนักพัฒนาหลักสูตรนักการศึกษาอาเซียนและผู้ปฏิบัติงานด้านอาเซียนในส่วนภูมิภาคโดยประยุกต์ใช้กรอบการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมในเชิงปฏิบัติการและกรอบการเรียนรู้เท่าทันอาเซียน (ASEAN literacy) ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ การเข้าถึงแหล่งข้อมูล การสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปรับทัศนคติเชิงบวกต่ออาเซียนและทักษะที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานด้านอาเซียนมากำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ในหลักสูตร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ) จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักสูตรตามความต้องการร่วมในการจัดฝึกอบรมความรู้ด้านอาเซียนให้กับบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าฝึกอบรมได้แก่ ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่ดำรงตำแหน่งชำนาญการถึงเชี่ยวชาญหรือ ซี 6-8 ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานอาเซียนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้แก่ หนองคาย เลย และบึงกาฬ ซึ่งในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในเบื้องต้น คณะผู้วิจัยได้มีการทบทวนวรรณกรรมเพื่อเป็นฐานคิดและกำหนดกรอบในการวางแผนการดำเนินงานตามระเบียบวิธีวิจัยของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยทบทวนวรรณกรรมในขอบเขตเนื้อหา 5 ตอนหลัก ได้แก่

ตอนที่ 1 บริบทด้านอาเซียนของประเทศไทย

ตอนที่ 2 หลักสูตรการฝึกอบรมของประเทศไทยในอาเซียน

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มจังหวัด

และ 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

ตอนที่ 4 การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 บริบทด้านอาเซียนของประเทศไทย

อาเซียน (ASEAN) หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations: ASEAN) เป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมกลุ่มระหว่างประเทศที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สาเหตุการรวมตัวครั้งแรก คือ ขาดความสามัคคีกัน จึงทำให้ประเทศในกลุ่มหันมาร่วมมือซึ่งกันและกันอาเซียนก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 มี 5 ประเทศ คือ ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการลงนาม “ปฏิญญากรุงเทพ” (Bangkok Declaration) หรือ ปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) โดยมีวัตถุประสงค์ 7 ข้อ คือ 1) ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร 2) ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค 3) เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ พัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค 4) ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตที่ดี 5) ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการฝึกอบรม การวิจัยและการศึกษา 6) เพิ่มประสิทธิภาพการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า

ตลอดจนปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม และ 7) เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอกและองค์การระหว่างประเทศ (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2537; สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, 2554; กรมอาเซียน, 2555; กำเนิดอาเซียน, 2555 อ่างใน จารุวรรณ ตันวิจิตร, 2556; วิชิตา กิจจรธรรม และคณะ, 2556) ในเวลาต่อมาเนการาบริไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และราชอาณาจักรกัมพูชา เข้าเป็นสมาชิกตามลำดับ จนมีสมาชิกจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครบ 10 ประเทศ (สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา, ม.ป.ป.) จึงจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ขึ้นภายใต้วิสัยทัศน์อาเซียน (ASEAN Vision 2020) ในการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการครั้งที่ 2 เมื่อธันวาคม พ.ศ. 2540 ผู้นำอาเซียนได้รับรองเอกสารเพื่อกำหนดเป้าหมาย 4 ประการ คืออาเซียนจะเป็น 1) วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A Concert of Southeast Asian Nations) 2) หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต (A Partnership in Dynamic Development) 3) มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก (An Outward-looking ASEAN) และ 4) ชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร (A Community of Caring Societies)

ต่อมาในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ระหว่าง 7-8 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ที่เมืองบาหลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาร่วมมือฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ประกอบด้วย 3 ด้านหลักหรือ 3 เสาหลัก ได้แก่ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ต่อมาในที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อ 13 มกราคม 2550 ที่เมืองเซบู สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามแถลงการณ์ เซบูเห็นชอบให้เร่งรัดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) เพื่อให้อาเซียนสามารถปรับตัวในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กรมอาเซียน, 2556)

1.1 กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)

อาเซียนยกฐานะขึ้นเป็นองค์กณิติบุคคล มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน มีผู้แทนถาวรประจำอาเซียนและมีธรรมนูญ หรือกฎหมายข้อบังคับ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของอาเซียนได้อย่างเป็นรูปธรรม กฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา ประกอบด้วย 13 บท 55 ข้อ มีประเด็นที่แสดงถึงความก้าวหน้าของอาเซียน ได้แก่ การจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียน การให้อำนาจเลขาธิการอาเซียน การจัดตั้งกลไกสำหรับการระงับข้อพิพาทต่าง ๆ การเพิ่มบทบาทของประธานอาเซียน เพื่อให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินทันท่วงที การเปิดช่องทางให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กร ภาคประชาสังคมมากขึ้น และการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้มีประสิทธิภาพ เช่น ให้มีการประชุมสุดยอดอาเซียน 2 ครั้งต่อปี การจัดตั้งคณะมนตรีเพื่อประสานความร่วมมือ 3 เสาหลัก และการมีคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตา

เพื่อลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการประชุมของอาเซียน เป็นต้น (หอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา, ม.ป.ป.; ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2554; กรมอาเซียน, 2556 อ้างใน วิชิตา กิจจรธรรม และคณะ, 2556)

1.2 สามเสาหลักของประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยความร่วมมือ 3 ด้าน ซึ่งเปรียบเสมือนเสาหลักสามเสาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เสาหลักแต่ละด้านมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.2.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC)

ประเทศสมาชิกได้ร่วมจัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political - Security Community Blueprint) โดยเน้น 3 ประการ คือ 1) การมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกันครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะร่วมกันทำ เพื่อสร้างความเข้าใจในระบบสังคมวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิก ส่งเสริมพัฒนาการทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล เป็นต้น 2) ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกัน ในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชนที่ครอบคลุมในทุกด้าน ครอบคลุมความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในรูปแบบเดิมซึ่งหมายถึง มาตรการสร้างความไว้วางใจ และการระงับข้อพิพาท โดยสันติเพื่อป้องกันสงคราม และให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ด้วยกันโดยสงบสุข และไม่มีความหวาดระแวง นอกจากนี้ยังขยายความร่วมมือเพื่อต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและจัดการภัยพิบัติและภัยธรรมชาติและ 3) การมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก กำหนดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น กรอบ ASEAN+3 กับจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ตลอดจนความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับมิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ

1.2.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)

เป้าหมายเศรษฐกิจอาเซียน คือ มีตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้าน คือ 1) การตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี รวมทั้งการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น ตลอดจนการส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนให้เป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดเป้าหมายเวลาที่จะค่อย ๆ ลด หรือยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับประเทศสมาชิกเก่า 6 ประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2553 เปิดตลาดภาคบริการและเปิดเสรีการลงทุน ภายในปี พ.ศ. 2558 2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนา

โครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน) 3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่าง ๆ เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกและ 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา เป็นต้น และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

1.2.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC)

อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกัน เพื่อให้ประชาชนมีการอยู่ดี กินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (Functional cooperation) ภายใต้ประเด็นเชิงสังคมและวัฒนธรรม ที่ครอบคลุมในหลายด้าน ได้แก่ เยาวชน การศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สาธารณสุข วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สตรีแรงงาน การขจัดความยากจน สวัสดิการสังคม และการพัฒนาวัฒนธรรมและสารสนเทศ กิจกรรมพลเรือน การตรวจคนเข้าเมืองและกงสุล ยาเสพติด การจัดการภัยพิบัติ และสิทธิมนุษยชน โดยมีคณะทำงานอาเซียนรับผิดชอบการดำเนินความร่วมมือในแต่ละด้าน อาเซียนได้ตั้งเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 โดยมุ่งหวังในการเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และมีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN identity) เพื่อรองรับ การเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human development) 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social welfare and protection) 3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social justice and rights) 4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental sustainability) 5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN identity) และ 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the development gap) โดยมีกลไก ได้แก่ การประชุมรายสาขา (Sector) ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior officials meeting) และระดับรัฐมนตรี (Ministerial meeting) คณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Council) รวมทั้งการประชุมคณะกรรมการด้านสังคมและวัฒนธรรม (Senior Officials Committee for ASEAN Socio-Cultural Community)

1.3 แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

การส่งเสริมความเชื่อมโยงภายในภูมิภาค มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดช่องว่างการพัฒนา โดยการกระจายประโยชน์ของการเจริญเติบโตไปยังกลุ่มและชุมชนที่พัฒนาน้อยกว่าที่มีความยากจน รวมทั้งส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน และเชื่อมต่อชาติสมาชิกอาเซียนในภูมิภาค ให้เข้ากับ

ประชาคมโลก โดยมี **วิสัยทัศน์อาเซียน** ในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) คือ อาเซียนเป็นศูนย์รวมของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ร่วมกันอย่างมีสันติภาพ มั่นคง และเจริญรุ่งเรือง รวมตัวกันเป็นหุ้นส่วนของการพัฒนาอย่างมีพลวัต และเป็นประชาคมที่เอื้ออาทร โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น บรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และขับเคลื่อนความเชื่อมโยงภายในประเทศ ให้สอดคล้องกับความเชื่อมโยงของภูมิภาค วิสัยทัศน์การเชื่อมโยงระหว่างกันที่เพิ่มพูน จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับหลักของอาเซียน “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม” และจะตอบสนองต่อสภาพพื้นฐานและข้อตกลงต่าง ๆ รวมทั้งคำนึงถึงความรับผิดชอบ และสมรรถนะที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนด้วย

เป้าหมายตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน เล็งเห็นว่า ความเชื่อมโยง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และการเพิ่มอำนาจให้ประชาชน จะต้องอาศัยทั้งการพัฒนายุทธศาสตร์และสถาบันใหม่ ๆ และการลงทุนตามโครงการต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว และจะมีขึ้นอีกในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป้าหมายของความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียนที่เพิ่มพูน ได้แก่ 1) เพื่อเพิ่มพูนการรวมตัวและความร่วมมือของอาเซียน 2) เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันระดับโลกของอาเซียน โดยการมีเครือข่ายการผลิตของภูมิภาคที่เข้มแข็ง 3) เพื่อทำให้สภาพความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของประชากรอาเซียนดีขึ้น 4) เพื่อปรับปรุงกฎระเบียบ และธรรมาภิบาลของอาเซียน 5) เพื่อส่งเสริมการเชื่อมต่อกับศูนย์กลางทางเศรษฐกิจให้มากขึ้น ทั้งในภูมิภาคอาเซียน และภายในชาติสมาชิก รวมถึงการลดช่องว่างของการพัฒนา 6) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น 7) เพื่อเพิ่มพูนความพยายามในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 8) เพื่อจัดการกับผลกระทบในทางลบ ที่จะเกิดมาจากความเชื่อมโยง และแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน กำหนดวัตถุประสงค์ความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียนที่เพิ่มพูน คือ 1) เพื่อรวบรวมแผนงานเกี่ยวกับความเชื่อมโยงที่มีอยู่และจัดลำดับความสำคัญ โดยคำนึงถึงกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว 2) เพื่อพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และพลังงานที่มีความหลากหลายในอาเซียนและภูมิภาคอื่น ๆ ให้มีบูรณาการ และมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อให้มียุทธศาสตร์ความตกลงกลไกทางกฎหมาย และสถาบันที่จะทำให้ความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียนบังเกิดผล รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการค้า สินค้า และบริการตลอดจนนโยบายการลงทุน และกรอบกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อให้การลงทุนได้รับการคุ้มครอง และดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชน 4) เพื่อจัดทำข้อริเริ่มที่จะมีส่วนส่งเสริม ก่อให้เกิดการลงทุนในการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีพ ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระตุ้นการสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของอาเซียน รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยว และการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง 5) เพื่อสร้างหลักการในการระดมทุน ให้คำแนะนำด้านกลไกที่เหมาะสมสำหรับการระดมทุน และประเมินค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเพื่อพัฒนา และ/หรือส่งเสริมความเชื่อมโยงตามที่แผนแม่บทกำหนด 6) เพื่อสร้างความเป็นหุ้นส่วนที่ให้ประโยชน์กันทุกฝ่าย ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนอาเซียน และประชาคมระหว่างประเทศ 7) เพื่อส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น ในการดำเนินการตามข้อริเริ่มความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน

8) เพื่อกำหนดตารางเวลาสำหรับการบรรลุเป้าหมายความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการเพื่อสร้างประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2558 โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนาของชาติสมาชิกอาเซียน และ 9) เพื่อจัดเตรียมข้อตกลง และความร่วมมือต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างศักยภาพในอาเซียน เช่น ความริเริ่มเพื่อรวมตัวของอาเซียน และเรื่องอื่น ๆ ที่เหมาะสม เพื่อลดความแตกต่างในการพัฒนา และการส่งเสริมความพยายามระดับภูมิภาคให้บรรลุการเป็นประชาคมอาเซียน ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางภายในปี พ.ศ. 2558 โดยมี **หลักการสำคัญสำหรับแผนแม่บท** ว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ คือ

- 1) ช่วยเร่งรัดและไม่เป็นอุปสรรคต่อข้อริเริ่มที่มีอยู่แล้วในอาเซียน ส่งเสริมกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน
- 2) สร้างผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย เพื่อสะท้อนผลประโยชน์ของทุกชาติสมาชิกอาเซียน
- 3) สร้างความสอดคล้องระหว่างยุทธศาสตร์รายสาขาต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว และกำลังดำเนินการอยู่ภายใต้กรอบอาเซียนและอนุภูมิภาคต่าง ๆ
- 4) สร้างความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ
- 5) เสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผ่นดินใหญ่ และหมู่เกาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- 6) มองไปข้างหน้า และช่วยส่งเสริมพลวัตการแข่งขันของประเทศคู่แข่งต่าง ๆ ต่อแผนแม่บทฯ ตลอดจนช่วยรักษาความเป็นแกนกลางของอาเซียน และ
- 7) การมีรูปแบบการระดมทุนที่ชัดเจน และครอบคลุมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

1.4 ประเทศไทยกับอาเซียน

ประเทศไทยมีฐานะเป็นสมาชิก เป็นประเทศที่ก่อตั้งอาเซียนและผลักดันการเป็นประชาคมอาเซียน และมีที่ตั้งอยู่ในศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียนโดยพิจารณาจาก 1) บทบาทของไทยในอาเซียน 2) ประเทศไทยกับการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน 3) ประโยชน์ที่ไทยได้รับจากอาเซียน และ 4) ประเทศไทยกับกฎบัตรอาเซียน (กรมอาเซียน, 2556) ดังต่อไปนี้

1.4.1 บทบาทของไทยในอาเซียน

ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการผลักดันความร่วมมือของอาเซียน ให้มีความคืบหน้ามาโดยตลอด ไทยจึงถือเป็นทั้งประเทศผู้ร่วมก่อตั้ง และเป็น ‘บ้านเกิด’ ของอาเซียน มีบทบาทเชื่อมโยงประเทศที่ตั้งอยู่บนภาคพื้นทวีป และประเทศที่เป็นหมู่เกาะทั้งหมดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลาง ถึงแม้ว่า ปกฤษญูญากรุงเทพ จะมีได้ระดับถึงความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง โดยกล่าวถึงเพียงความร่วมมือกันด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การเกษตร อุตสาหกรรม การส่งเสริมสันติภาพ และเสถียรภาพในภูมิภาค แต่อาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศในภูมิภาค ลดความหวาดระแวง และช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และที่สำคัญไทยได้เป็นแกนนำร่วมกับสาธารณรัฐอินโดนีเซียและประเทศสมาชิกอาเซียนดั้งเดิม ในการแก้ไขปัญหาราชอาณาจักรกัมพูชา รวมทั้งความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยอินโดจีน จนประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และช่วยเสริมสร้างสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อไทย

นอกจากนี้ประเทศไทย โดยอดีตนายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน มีบทบาทสำคัญในการผลักดันความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนให้มีความคืบหน้า โดยการริเริ่มให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ ASEAN Free Trade Area (AFTA) ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยอาเซียนตกลงที่จะลดภาษีศุลกากรระหว่างกันให้เหลือร้อยละ 0-5 ในเวลา 15 ปี ซึ่งต่อมาได้ลดเวลาลงเหลือ 10 ปี โดยประเทศสมาชิกเก่า 6 ประเทศได้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2546 ในขณะที่ประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ คือ ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ดำเนินการเสร็จสิ้นในปี พ.ศ. 2551 ต่อมาที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่บาหลีเมื่อปี พ.ศ. 2546 ได้แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะสร้างประชาคมอาเซียน โดยมีการจัดทำแผนงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว นำมาสู่การจัดทำกฎบัตรอาเซียน เพื่อวางกรอบทางกฎหมาย และโครงสร้างองค์กรของอาเซียน ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีกฎ กติกาในการทำงานมีประสิทธิภาพ และเป็นองค์กรเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้กฎบัตรอาเซียนได้เริ่มมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ประเทศไทยได้เข้าดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน และที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ได้รับรองปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้ง 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2558

1.4.2 ประเทศไทยกับการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน

นับตั้งแต่อาเซียนถือกำเนิดขึ้นมาในปี พ.ศ. 2510 อาเซียนมีเลขาธิการอาเซียนมาแล้วถึง 12 คนโดยมีคนไทยดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน 2 คน คนแรกคือ นายแผน วรณเมธี เมื่อ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2527 ถึง 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 และคนที่สอง คือ ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ เมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ต่อจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียน ไทยได้วางรากฐานสำหรับการสร้างประชาคมอาเซียน เพื่อให้เป็นประชาคม คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ โดยมีกลไกต่าง ๆ ของอาเซียนให้สามารถเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหา ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้อย่างทันที่วงที่ นอกจากนี้ ไทยได้ผลักดันให้กลไกใหม่ ๆ ของอาเซียนที่กำหนดไว้ในกฎบัตรอาเซียน ให้ดำเนินงานได้อย่างครบถ้วน ทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตา และคณะมนตรีประจำประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก และริเริ่มให้มีการพบปะระหว่างผู้นำอาเซียนกับผู้แทนสมัชชารัฐสภาอาเซียน เยาวชนอาเซียน และ ภาคประชาสังคมอาเซียน ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 ที่อำเภอชะอำ-หัวหิน เมื่อตุลาคม พ.ศ. 2552 มีเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของไทย ในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เป็น “ประชาคมเพื่อประชาชน” ก็คือ มีการประกาศจัดตั้ง คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขึ้นอย่างเป็นทางการ ซึ่งนับเป็นความสำเร็จที่ไทยในฐานะประธานอาเซียน ได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน และภายในปี พ.ศ. 2558 อาเซียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และรู้สึกเป็นเจ้าของประชาคมที่จะสร้างขึ้น ทั้งนี้บทเรียน

จากสหภาพยุโรป ซึ่งให้เห็นว่า ประชาคมจะไม่สามารถบรรลุผลได้ หากประชาชนไม่ให้การสนับสนุน ดังนั้น ในช่วงเวลานับจากนั้นจนถึงปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยได้พยายามผลักดันให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ (Community of action) มีการเชื่อมโยง และติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างใกล้ชิด (Community of connectivity) รวมทั้งเป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง (Community of people)

1.4.3 ประโยชน์ที่ไทยได้รับจากอาเซียน

ในภาพรวม ประเทศไทยได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก มีนักลงทุนต่างชาติเดินทางเข้ามาลงทุนและท่องเที่ยวในประเทศไทย สามารถส่งออกสินค้าไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนได้มากขึ้น และมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง รวมถึงการมีนักท่องเที่ยวจากประเทศสมาชิกอาเซียนเดินทางมายังประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการมีกรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียน และการที่ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น โรคระบาด โรคเอดส์ ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ และอาชญากรรมข้ามชาติ อันเป็นผลมาจากการมีความร่วมมือทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน ซึ่งหากไม่มีแล้ว ก็คงเป็นการยากที่ประเทศไทยจะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้โดยลำพัง และปัจจุบันอาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทย มีมูลค่าการค้าระหว่างกันกว่า 1.75 ล้านล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 19.2 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทย ในจำนวนนี้เป็น การส่งออกจากไทยไปอาเซียนร้อยละ 20.7 ของมูลค่าการค้าส่งออกทั้งหมด โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลมาตลอด การขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน ช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับไทย โดยขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจาก 64 ล้านคนเป็นประชาชนอาเซียน 600 ล้านคน ซึ่งไทยได้เปรียบประเทศสมาชิกอื่นเพราะมีที่ตั้งอยู่ใจกลางอาเซียน จึงเป็นศูนย์กลางทางการคมนาคมและขนส่งในภูมิภาคอาเซียน

1.4.4 ประเทศไทยกับกฎบัตรอาเซียน

ประเทศไทยมีบทบาทนำในการจัดทำกฎบัตรอาเซียน โดยได้ผลักดันประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอาเซียน ระหว่างการยกร่างจนปรากฏอยู่ในกฎบัตรอาเซียน ได้แก่ 1) การจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียน 2) การให้อำนาจเลขาธิการอาเซียน ติดตาม และรายงานการปฏิบัติตามความตกลงของรัฐสมาชิก 3) การจัดตั้งกลไก สำหรับการระงับข้อพิพาทต่าง ๆ ระหว่างประเทศสมาชิก 4) การระบุให้ผู้นำเป็นผู้ตัดสินว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อรัฐ ผู้ละเมิดพันธกรณีตามกฎหมายอย่างร้ายแรง 5) การเปิดช่องให้ใช้วิธีการอื่นในการตัดสินใจ หากไม่มีฉันทามติ 6) การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการปรึกษาหารือระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อแก้ไขปัญหาที่กระทบผลประโยชน์ร่วม ซึ่งทำให้มีการตีความ หลักการห้ามแทรกแซงกิจการภายในที่อาเซียนยึดมั่นอยู่ให้ความยืดหยุ่นมากขึ้น 7) การเพิ่มบทบาทของประธานอาเซียน เพื่อให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที 8) การเปิดช่องทางให้อาเซียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรภาคประชาสังคมมากขึ้น และ 9) การปรับปรุงโครงสร้างองค์กร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ให้มีการประชุมสุดยอดอาเซียนปีละ 2 ครั้ง จัดตั้งคณะมนตรีเพื่อประสานความร่วมมือในแต่ละเสาหลัก และมีคณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตา เพื่อลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการประชุมของอาเซียน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการบังคับใช้ของกฎบัตรอาเซียน ได้แก่ 1) ผลประโยชน์จากความร่วมมือต่าง ๆ ของอาเซียนมากขึ้น เนื่องจากกฎบัตรอาเซียนจะช่วยสร้างหลักประกันว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ จะปฏิบัติตามพันธกรณีที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว หรือมีกลไกให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตามความตกลง 2) ความสามารถรับมือกับภัยคุกคามระดับโลก ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็ฯไข้หวัดนก โรคระบาด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาโลกร้อน หรือปัญหายาเสพติด เนื่องจากกฎบัตรจะเสริมสร้างกลไกต่าง ๆ เพื่อให้ไทยและอาเซียนแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันการณ์มากยิ่งขึ้น 3) กฎบัตรอาเซียน จะช่วยส่งเสริมค่านิยมของประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศไทย เช่น การไม่ใช้กำลังในการแก้ไขปัญหา การยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย ธรรมภิบาล หลักนิติธรรม และสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน 4) อำนาจการต่อรองที่เพิ่มขึ้นของประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนในเวทีโลก เนื่องจากกฎบัตรอาเซียนจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและกติกาให้แก่อาเซียน และให้ประเทศไทยโน้มน้าวให้ประเทศนอกภูมิภาคช่วยแก้ไขปัญหาในระดับโลกที่กระทบ ความเป็นอยู่ของประชาชนอาเซียน รวมทั้งประชาชนไทยได้อย่างมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น

1.5 ความก้าวหน้าของการเตรียมพร้อมของไทยในการสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน

กรมอาเซียน (2556) ได้สรุปความก้าวหน้าของการดำเนินงานของอาเซียนและประเทศไทย ในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแต่ละด้าน หัวข้อนี้จะกล่าวถึงความคืบหน้าในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในประเด็นความก้าวหน้าด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ด้านการเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน (ASEAN connectivity) และด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน

1.5.1 ความก้าวหน้าด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ในปี พ.ศ. 2555 โดยเฉพาะในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 21 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ที่กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา อาเซียนได้มีพัฒนาการที่ดีในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยมีการสร้างกฎเกณฑ์บรรทัดฐาน และความร่วมมือกับต่างประเทศ อาทิ 1.1) การจัดตั้งสถาบันอาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์ (ASEAN Institute of Peace and Reconciliation) อย่างเป็นทางการ มีสำนักงานอยู่ที่กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มีภารกิจในการวิจัยและรับฟังความคิดเห็น เพื่อส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาค และไม่มีหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างกันอาเซียน 1.2) ด้านสิทธิมนุษยชน มีการจัดทำปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration: AHRD) นับเป็นเอกสารสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรกของอาเซียน แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานของอาเซียนในด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนอาเซียน 1.3) ด้านการแก้ไขปัญหาเสพติด ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านยาเสพติดสมัยพิเศษ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ซึ่งที่ผ่านมา ไม่เคยมีการประชุมระดับรัฐมนตรี มีแต่การประชุมในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสเท่านั้น โดยที่

ประชุมได้ย้ำถึงความสำคัญที่จะทำให้อาเซียนเป็นเขตปลอดยาเสพติด ภายในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน รวมถึงการสกัดกั้นการลักลอบขนยาเสพติดข้ามพรมแดน 1.4) ด้านการค้ามนุษย์ ประเทศไทยผลักดันให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาค (Regional Plan of Action) ควบคู่ไปกับการจัดทำอนุสัญญาอาเซียน ว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (ASEAN Convention on Trafficking in Persons) เพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในระดับภูมิภาค 1.5) ประเด็นทะเลจีนใต้ อาเซียนยังเผชิญกับความท้าทายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ได้ผลักดันให้มีการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน-จีน เพื่อรักษาพลวัตการเจรจาที่สร้างสรรค์ และพิจารณาแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียน-จีนในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นผลประโยชน์ร่วมของทั้งสองฝ่าย รวมถึงการหารือแนวทางในการจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea) ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความไว้วางใจและการเจรจาหารือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง 1.6) ในส่วน การดำเนินการของประเทศไทยมีพัฒนาการที่สำคัญ คือ จัดทำแนวปฏิบัติและแผนปฏิบัติการ 3 ปี (พ.ศ. 2556-2558) ของกระทรวงกลาโหม เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยในปี พ.ศ. 2556 กระทรวงกลาโหมจะดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะการฝึกร่วมผสมกับกลุ่มประเทศอาเซียน อาทิ ความมั่นคงทางทะเล การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และบรรเทาภัยพิบัติ การแพทย์ทหาร การรักษาสันติภาพ และการต่อต้านการก่อการร้าย เป็นต้น การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติ ซึ่งมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยประสานหลักของประเทศและมีหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management: ACDM) และจัดการฝึกซ้อมการบรรเทาภัยพิบัติภายใต้กรอบ ARF (ASEAN Regional Forum Disaster Relief Exercise: ARF DiREX) โดยประเทศไทยและเกาหลีใต้ จะร่วมกันจัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 ที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ ความร่วมมือทางทหารและพลเรือน

1.5.2 ความก้าวหน้าด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ภาพรวม อาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาทิ

1) ปัจจุบันอาเซียนอยู่ระหว่างการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Scorecard) ระยะที่ 3 (ปี พ.ศ. 2555-2556) ซึ่งตามข้อมูลที่ปรากฏ ประเทศไทยสามารถดำเนินการไปได้ร้อยละ 84.6 และอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับมาตรฐาน และความสอดคล้องในเรื่องพิกัดศุลกากร การอำนวยความสะดวกทางการค้า ระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตัวเอง มาตรฐานของ SME และการจัดทำระบบข้อมูลศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวหรือ “ASEAN Single Window” 2) อาเซียนประสบความสำเร็จในการจัดทำความตกลงอาเซียน ว่าด้วยการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (ASEAN Agreement on the Movement of Natural Persons) ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี พ.ศ. 2555 เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวก ให้เกิดการเคลื่อนย้ายบุคลากรที่ประสงค์จะให้บริการในประเทศสมาชิก ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการค้า บริการ และการลงทุน

โดยข้อผูกพันของไทยจะอนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายบุคลากร 2 ประเภทคือ ผู้เยี่ยมเยือนทางธุรกิจ (Business visitor) และผู้โอนย้ายภายในบริษัท (Intra-corporate transferee) โดยครอบคลุมการเคลื่อนย้ายบุคลากรใน 25 สาขา อาทิ บริการวิศวกรรม บริการคอมพิวเตอร์ บริการวิจัยและการพัฒนา บริการด้านการเงิน บริการด้านโทรคมนาคม บริการด้านสุขภาพ และบริการด้านโรงแรม เป็นต้น 3) สำหรับความตกลงอาเซียน ว่าด้วยการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services: AFAS) นั้นได้มีผลบังคับใช้แล้ว โดยอาเซียนได้ผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการชุดที่ 8 แล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 โดยเปิดไปแล้วร้อยละ 70 ซึ่งนักลงทุนอาเซียน สามารถเข้ามาจัดตั้งธุรกิจในประเทศสมาชิกอาเซียนอีกประเทศหนึ่ง ในรูปแบบของบริษัทจำกัดเท่านั้น โดยสามารถมีหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นต่างชาติได้ไม่เกินร้อยละ 70 ในสาขาบริการ อาทิ บริการด้านวิชาชีพ บริการด้านคอมพิวเตอร์ บริการด้านโทรคมนาคม บริการด้านการวิจัยและการพัฒนา บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ บริการด้านการก่อสร้าง บริการด้านการจัดจำหน่าย บริการด้านการศึกษา บริการด้านสุขภาพ บริการด้านการท่องเที่ยว บริการด้านนันทนาการและกีฬา เป็นต้น โดยเปิดเฉพาะบาง Sub-sector ของแต่ละสาขาดังกล่าว และมีอีก 2-3 สาขาที่เปิดให้ผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติไม่เกินร้อยละ 51 อาทิ บริการด้านการขนส่งทางน้ำ ทางรถไฟ และทางอากาศ ทั้งนี้มีเงื่อนไขว่าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายในแต่ละสาขา 4) ในเรื่องการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement: MRA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะนั้น ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำ MRA แล้ว 7 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกรรม สถาปัตยกรรม นักบัญชี และช่างสำรวจ และ 1 สาขาบริการ คือ บริการการท่องเที่ยว ประเทศไทยได้ลงนาม MRA ในสาขาการบริการการท่องเที่ยวแล้ว เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 นอกจากนี้ พัฒนาการที่สำคัญยิ่งในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 21 เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา คือ การที่ผู้นำอาเซียน 10 ประเทศ กับผู้นำจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย ประกาศให้มีการเริ่มเจรจาการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้านในภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) โดยจะเริ่มการเจรจาในต้นปี พ.ศ. 2556 เพื่อให้บรรลุผลได้ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นปีที่จะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งนี้โดยเห็นว่า RCEP จะช่วยปรับให้ FTA ระหว่างอาเซียนกับประเทศสมาชิกมีกฎระเบียบสอดคล้องกัน

ในส่วนการดำเนินงานของประเทศไทยมีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ 1) การจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตรและอินทรีย์ อาทิ ผัก ผลไม้อาเซียน จำนวน 28 รายการ และอยู่ระหว่างการจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาและปรับปรุงกฎหมาย เกี่ยวกับสินค้าเกษตรและสินค้าประมง เพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการจัดสัมมนาสร้างความตระหนักรู้ให้แก่เกษตรกรไทย โดยเฉพาะการจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่มสหกรณ์และการเชื่อมโยงเครือข่ายเรื่องการตลาดของสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นหนึ่งในเรื่องที่รัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้ได้ตกลงกัน โดยเฉพาะการขับเคลื่อนกลุ่มสหกรณ์ และในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียน+3 ด้านการเกษตรและป่าไม้ (ASEAN+3 Ministers Meeting on Agriculture and Forestry: AMAF+3) เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2555 ที่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไทยได้เสนอเป็นเจ้าภาพในการจัดตั้งสำนักงาน

เลขานุการโครงการสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียน+3 (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve: APTERR) 2) การลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วม (MRA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะ ในสาขาการบริการการท่องเที่ยว เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 และพัฒนาการเตรียมความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะในสาขาบริการการท่องเที่ยว อาทิ การจัดตั้งคณะกรรมการบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งชาติ และการจัดตั้งคณะกรรมการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม และสื่อการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงมาตรฐานสำหรับ 32 วิชาชีพ 3) การเตรียมความพร้อมในการอำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะใน 7 สาขาวิชาชีพ และ 1 การบริการของกระทรวงแรงงานที่ผ่านมา มีการประชุมระดมความเห็นเพื่อประเมินว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะจะมีผลกระทบต่อคนไทย และต่อการแข่งขันของประเทศไทยในด้านแรงงานมีทักษะอย่างไร ซึ่งสรุปผลได้ว่า ยังไม่มีผลกระทบมากนัก โดยสภาวิชาชีพของไทยคอยกำกับดูแลอยู่ นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานด้วย และ 4) การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า สินค้า บริการ และการลงทุน โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีแผนงาน 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ 4.1) การถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน 4.2) การพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้ประกอบการ SME เพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน 4.3) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการถ่ายโอนเทคโนโลยี และ 4.4) การพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานสินค้า ด้วยการทดสอบทางห้องปฏิบัติการ และ 5) การดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในส่วนของ ICT ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารอาเซียน (ASEAN ICT Master plan 2015: AIM 2015) โดยโครงการที่ประเทศไทยรับผิดชอบ ได้แก่ การจัดทำมาตรฐานและนิยามทักษะบุคลากรด้าน ICT อาเซียน (ASEAN ICT Skills Standard and Definition) การจัดทำแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อาเซียน (ASEAN e-Government Strategic Action Plan) และให้ความสำคัญกับการวางโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT การจัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่การเปิดตลาดการค้าบริการ ในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารและโครงการ Smart Thailand เป็นต้น

1.5.3 ความก้าวหน้าด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ภาพรวมอาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาทิ 1) ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Scorecard) เสร็จเรียบร้อยแล้ว และนำมาใช้ในการประเมินผลในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556 2) การจัดตั้งกลไกใหม่ ได้แก่ รัฐมนตรีอาเซียนด้านกีฬา ซึ่งจะมีการประชุมเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2556 และรัฐมนตรีอาเซียนด้านสตรี ซึ่งมีการประชุมครั้งแรกไปแล้ว เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 3) ด้านการศึกษา ในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการศึกษา (ASEAN Ministers Meeting on Education) ครั้งที่ 7 เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 ได้มีเอกสารสำคัญ คือ เอกสารคู่มือหลักสูตรอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook) เพื่อให้

ประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และให้เยาวชนเรียนรู้อาเซียนและประเทศสมาชิกในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และ 4) ด้านการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมมีการจัด GO-NGO Forum ซึ่งเป็นข้อริเริ่มของประเทศไทย เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ในการขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินการตามแผนงาน การจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน นอกจากนี้ ยังมีกลไกด้านสิทธิมนุษยชนที่ดูแลสตรีและเด็ก คือ คณะกรรมาธิการอาเซียน ว่าด้วยการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิสตรี และสิทธิเด็ก (ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children: ACWC)

ในส่วนการดำเนินการของประเทศไทย มีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ 1) ประเทศไทยได้ผลักดันให้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC) เป็นวาระสำคัญของการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน (ASEAN Health Ministerial Meeting: AHMM) ครั้งที่ 11 และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่ภูมิภาคอาเซียน และลดผลกระทบในบริเวณชายแดนที่มีการข้ามพรมแดนมารับการรักษาในประเทศไทย 2) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และความคืบหน้าในการสร้างระบบถ่ายโอนหน่วยกิต ซึ่งดำเนินการโดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network: AUN) ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2546-2561 ใน 6 ด้าน ได้แก่ 2.1) การพัฒนาทักษะโดยการอบรมภาษาอังกฤษ และสร้างความรู้ภาษาอาเซียน 2.2) การสร้างความตระหนักและเสริมสร้างเอกลักษณ์ของประเทศอาเซียน 2.3) การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ 2.4) พัฒนาและยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งรวมถึงหลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผล และการโอนหน่วยกิต 2.5) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Learning Center: CLC) และ 2.6) การผลิตและการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะ 3) การพัฒนาองค์ความรู้และการจัดการความรู้ทางด้านมรดกวัฒนธรรม และความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอาเซียนของกระทรวงวัฒนธรรม โดยเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรม ทั้งในระดับผู้บริหาร ระดับปฏิบัติการ ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปินแห่งชาติ ศิลปินพื้นบ้าน ช่างหัตถกรรม นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้การดำเนินงานของไทยภายใต้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค 4) การกำหนดให้ปี พ.ศ. 2013 เป็นปี ASEAN Sports Industry Year โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมฉลอง โดยการกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยประสานงานหลักในการจัดกิจกรรม แสดงความสนใจที่จะเพิ่มกีฬาประเภทตะกร้อ หรือ มวย ในอนาคต เนื่องจากเป็นกีฬาที่ประเทศอาเซียนมีความเชี่ยวชาญ และ 5) การพัฒนาชนบทและขจัดความยากจน ซึ่งมีกรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยประสานงาน โดยกำหนดให้มีการจัดโครงการต่าง ๆ อาทิ การแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระหว่าง

ประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน โครงการพัฒนาที่มหาวิทยาลัย โดยให้ตัวแทนชุมชนมารับความรู้จากส่วนกลาง แล้วนำไปขยายผลต่อในชุมชน โครงการถ่ายทอดวิถีทัศน์ทางไกลจากส่วนกลาง ไปยังศาลากลางจังหวัดในจังหวัดต่าง ๆ และการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัด (Regional Cooperation Center: RCC) ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่สนใจและมีความพร้อม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนและประชาคมอาเซียนแก่จังหวัดและกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ เป็นต้น

1.5.4 ความก้าวหน้าด้านการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity)

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 ที่ชะอำ-หัวหิน ในประเทศไทย ผู้นำอาเซียนเห็นชอบกับข้อเสนอของไทยเกี่ยวกับแนวคิดความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity) เพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของอาเซียนและนำอาเซียนไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 และได้ออกแถลงการณ์ผู้นำอาเซียนว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน รวมทั้งได้จัดตั้งคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (High Level Task Force on ASEAN Connectivity: HLTFAC) เพื่อจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity: MPAC) ให้แล้วเสร็จ ซึ่งต่อมาได้เสนอให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 17 เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 ให้การรับรอง โดยอาเซียนได้จัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Master Plan on ASEAN Connectivity) โดยมีเจตนารมณ์ที่จะเร่งรัดการเชื่อมโยงประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศให้เป็นหนึ่งเดียว และมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียนอย่างแท้จริงภายในปี พ.ศ. 2558 โดยให้อาเซียนเป็นศูนย์กลางโครงสร้างความสัมพันธ์ในภูมิภาค และเพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และด้านความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน โดยความเชื่อมโยงดังกล่าว จะเน้นอาเซียนในเบื้องต้น และจะเป็นพื้นฐานในการเชื่อมโยงไปภูมิภาคต่าง ๆ อาทิ ภูมิภาคเอเชียตะวันออก ภูมิภาคเอเชียใต้ และอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้การเชื่อมโยงในด้านโครงสร้างพื้นฐานได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในแผนแม่บทฯ ในการก่อสร้างถนน เส้นทางรถไฟ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทางอากาศ รวมทั้งการเชื่อมโยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านพลังงาน (โครงการท่อก๊าซและระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน) โดยมีคณะทำงานสาขาต่าง ๆ ของอาเซียน (ASEAN Sectoral Bodies) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ทำให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ

ด้านกฎระเบียบ แผนแม่บทฯ จะมีส่วนในการเร่งรัดการดำเนินการตามความตกลงพิธีสารข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการข้ามแดนให้สะดวกรวดเร็ว โปร่งใส ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และการลงทุน ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ในขณะเดียวกันก็ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดจากอาชญากรรมข้ามชาติ แรงงานผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ และมลภาวะต่าง ๆ ที่ตามมาจาก การเชื่อมโยงด้านความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน แผนแม่บทฯ จะช่วยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชน การเชื่อมโยงทางสังคมวัฒนธรรม และการสร้างความรู้สึกของการเป็นประชาคมอาเซียน ที่เป็นอันหนึ่ง

อันหนึ่งเดียวกันมากขึ้น อาเซียนได้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานอาเซียนว่าด้วย ความเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาค (ASEAN Connectivity Coordinating Committee: ACCC) โดยมีผู้แทนจากประเทศสมาชิกทำหน้าที่ดังกล่าว ในส่วนของประเทศไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ นายประดาป พิบูลสงคราม อดีตเอกอัครราชทูต และอดีตรองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ดูแลแผนแม่บทความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

กระทรวงฯ เป็นผู้แทนไทยใน ACCC โดยมีหน้าที่ประสานงานกับผู้ประสานงานของแต่ละประเทศสมาชิก (National coordinator) เพื่อผลักดันและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ รวมทั้งประสานกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ อาทิ จีน ญี่ปุ่น และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องด้านความคืบหน้าของ ACCC มีการประชุมมาแล้ว 6 ครั้ง มีการหารืออย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ รวมถึงการผลักดัน 15 โครงการเร่งรัดในแผนแม่บท (15 Priority Projects) ที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในปี 2558 ทั้งนี้ในการประชุมครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 8-10 กันยายน พ.ศ. 2555 ที่กรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรกัมพูชา ได้มีการจัดทำคู่มือสำหรับการระดมทุนกับประเทศคู่เจรจา องค์กรเพื่อการพัฒนาและภาคเอกชนที่สนใจจะลงทุนหรือร่วมมือกับอาเซียนในโครงการที่สามารถสร้างผลตอบแทน นอกจากนี้ อาเซียนได้ผลักดันให้ประเทศคู่เจรจาเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยสนับสนุนอาเซียน ในโครงการเร่งด่วน 15 โครงการ โดยล่าสุด จีน และญี่ปุ่น ได้จัดตั้งคณะทำงานพิเศษเพื่อประสานงานโดยตรงกับ ACCC ในการสร้างความร่วมมือในโครงการเร่งด่วนดังกล่าว รวมถึงสหภาพยุโรปและออสเตรเลีย ได้แสดงท่าทีสนใจที่จะจัดตั้งคณะทำงานพิเศษ เช่นเดียวกัน

ที่ผ่านมาอาเซียนได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนการจัด ASEAN-India Car Rally ก็ถือเป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งนี้ในโอกาสที่ความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดียครบรอบ 20 ปี เมื่อ พ.ศ. 2555 กระทรวงการต่างประเทศร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอินเดียจัด ASEAN-India Car Rally ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 17 ธันวาคม พ.ศ. 2555 เพื่อสำรวจเส้นทางจากอาเซียนไปยังแคว้นฮัสสัมของอินเดีย และส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างกัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะเพิ่มพูนโอกาสความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนของทั้งสองฝ่าย หลังจากที่ได้เคยจัดแรลลี่จากอินเดียมาสู่อเซียนแล้วเมื่อปี พ.ศ. 2547 โดยขบวนแรลลี่ของอาเซียนและอินเดียในครั้งนี้ได้เริ่มออกเดินทางจากเมืองยอกยาการ์ตา ในสาธารณรัฐอินโดนีเซีย-สาธารณรัฐสิงคโปร์-สหพันธรัฐมาเลเซีย-ราชอาณาจักรไทย (ครั้งที่ 1)-ราชอาณาจักรกัมพูชา-สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว-ไทย (ครั้งที่ 2)-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา- เข้าอินเดียที่พรมแดน Tamu-Moreh และไปสิ้นสุดที่เมืองกัวฮาตี ในแคว้นฮัสสัมของอินเดีย

1.5.5 ความก้าวหน้าด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน

กรมประชาสัมพันธ์ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่สื่อมวลชนโดยผลิตคู่มืออาเซียน จัดสัมมนาอบรมข้าราชการและสื่อมวลชนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารและจัดทำเว็บไซต์ www.ASEANthai.net เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารสำหรับสื่อมวลชนและนักประชาสัมพันธ์และ

มีอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน คอยให้ความรู้เรื่องอาเซียนในแต่ละหมู่บ้าน นอกจากนี้ จะมีการจัดตั้งศูนย์อาเซียน ภายในเพื่อประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน รวมถึงโครงการจัดสำนักนิเทศสัมพันธ์ ไปประจำการในจังหวัดที่มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย

ตอนที่ 2 หลักสูตรการฝึกอบรมของประเทศในอาเซียน

2.1 การฝึกอบรมในประเทศไทย

สำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รัฐบาลได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงแรงงาน ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม โดยรวบรวมหลักการทำงานอย่างถูกต้องและเหมาะสมไว้ในวัฒนธรรมการทำงานของอาเซียน ส่วนสำนักงาน ก.พ. ส่งเสริมการจัดตั้งระบบราชการที่มีประสิทธิภาพโปร่งใส มีความรับผิดชอบ และมีความน่าเชื่อถือ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการของอาเซียน และเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศ โดยกรมอาเซียนได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแก่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่

2.1.1 การเตรียมความพร้อมแก่ภาครัฐ

กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการดำเนินการในหลายมิติ ทั้งการปรับส่วนราชการเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน พัฒนาบุคลากรและสร้างศักยภาพแก่ข้าราชการ และส่งเสริมการดำเนินตามแผนงานจัดตั้งประชาคมอาเซียนทั้งสามด้าน โดยที่ผ่านมาได้จัดทำโครงการต่าง ๆ อาทิ

- ประสานกับสำนักงาน ก.พ. เพื่อจัดโครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนแก่ข้าราชการ พัฒนาทักษะการทำงาน และเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้งทักษะภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้านให้แก่ข้าราชการ

- จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมอาเซียนร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ให้แก่ข้าราชการหรือพนักงานหน่วยงานของรัฐ (ระดับไม่ต่ำกว่าชำนาญการ) หรือหน่วยงานภาคเอกชน (ระดับไม่ต่ำกว่าผู้จัดการ) ซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ การฝึกอบรมจะประกอบด้วยบรรยายความรู้เกี่ยวกับอาเซียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาดูงานภายในประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นจุดเชื่อมโยงหรือเป็นจุดยุทธศาสตร์ของไทยต่ออาเซียนในด้านต่าง ๆ และศึกษาดูงานต่างประเทศ ได้แก่ สำนักเลขาธิการอาเซียน และองค์การอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย เป็นต้น

- ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทย ภายใต้ประชาคมอาเซียนสามเสา เพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัย เอื้อให้ไทยสามารถแข่งขันและใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่

2.1.2 การเตรียมความพร้อมแก่ภาคเอกชน

การเตรียมความพร้อมแก่ภาคเอกชน เพื่อให้ภาคเอกชนสามารถใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน และเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก ภูมิภาคอาเซียนได้มีบทบาทประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการในประเด็นสำคัญ อาทิ

- การพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชนและแรงงานไทย ให้ตอบสนองต่อความต้องการ และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียน
- การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความตกลงเขตการค้าเสรี ทั้งระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และ นิวซีแลนด์)
- การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการกำหนดนโยบายและการเจรจาความตกลงต่าง ๆ ของภาครัฐ ในปัจจุบันมีผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ในองค์ประกอบคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ
- การรักษาคุณภาพสินค้าให้ได้ตามความต้องการของตลาดและผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
- การเสริมสร้างและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายนักธุรกิจและผู้ประกอบการในอาเซียน
- การจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อลดทอนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

2.1.3 การเตรียมความพร้อมแก่ภาคประชาชน

กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน ได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับจากหน่วยราชการทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วน และในทุกระดับ โดยที่ผ่านมามีที่สำคัญหลายประการ อาทิ

- กิจกรรมอาเซียนสัญจร กรมอาเซียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมอาเซียนสัญจรไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงประโยชน์และโอกาสที่คนไทยจะได้รับจากการเป็นประชาคมอาเซียน โดยการจัดบรรยายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่บุคลากรของสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนผู้สนใจ มีการพบปะกับภาคประชาชน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และรับฟังข้อเสนอแนะของสาธารณชน
- การจัดทำสื่อเผยแพร่ อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งในปี พ.ศ. 2555 กรมอาเซียนได้จัดส่งสื่อสิ่งพิมพ์ไปตามคำขอของหน่วยงานและผู้สนใจต่าง ๆ กว่า 3,000 รายการ จัดทำรายการวิทยุ “เราคืออาเซียน” คลื่น A.M.1575 KHz ออกอากาศทุกวันอังคาร เวลา 17.30-18.00 น. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน อาทิ ข้อมูลพื้นฐานของอาเซียน กิจกรรมอาเซียนสัญจร อาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ผลการประชุมของอาเซียนที่สำคัญ รวมทั้งการถามคำถามชิงรางวัล เป็นต้น นอกจากนี้ กรมอาเซียนได้จัดทำเว็บไซต์

www.mfa.go.th/ASEAN เพื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของอาเซียน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของกรมอาเซียน รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน สื่อประชาสัมพันธ์ และ สื่อมัลติมีเดีย อาทิ วิกิทัศน์ประชาคมอาเซียน การ์ตูนท่องโลกอาเซียน เพลง ASEAN Way เป็นต้น รวมถึง Facebook “ASEAN-Thailand” เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางการติดต่อสื่อสาร และแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับอาเซียน

- งานวันอาเซียนในวันที่ 8 สิงหาคมของทุกปี กรมอาเซียนกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเฉลิมฉลอง เนื่องในโอกาสครบรอบการก่อตั้งอาเซียนที่กระทรวงการต่างประเทศทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2555 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 1,000 คน และมีนักเรียนจากโรงเรียนกว่า 60 แห่งทั่วประเทศเข้าร่วม โดยมีกิจกรรมสำหรับเยาวชน อาทิ การแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับอาเซียน การประกวดเรียงความ หรือวาดภาพเกี่ยวกับอาเซียน การจัดนิทรรศการอาเซียน และมีการเสวนาโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ในหัวข้อที่เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี พ.ศ. 2558

- การเป็นวิทยากรอบรมสัมมนา กรมอาเซียนได้รับเชิญจากหน่วยราชการ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนให้เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ กรมอาเซียน ได้ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในการจัดอบรมครูทั่วประเทศ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และการเตรียมพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นการ Train the trainers เพื่อให้ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมกลับไปถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้กับครูในโรงเรียน และโรงเรียนเครือข่าย นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต่อไป รวมถึงการจัดค่ายภาษาอังกฤษให้กับเยาวชน และยังมีโครงการอื่นที่น่าสนใจอีกมากมาย ซึ่งต้องติดตามต่อไปโดยจะเน้นให้ความรู้กับภาคส่วนต่าง ๆ ในท้องถิ่นมากขึ้น

2.2 หลักสูตรการเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยสู่อาเซียน

สำนักงาน ก.พ. (2555, อ่างใน วิชชุดา กิจจรธรรม และคณะ, 2556) ได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและบทบาทของ สำนักงาน ก.พ. ในการเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยสู่อาเซียนไว้ในระยะที่ไทยกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนี้ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ต้องเตรียมตัวเข้าสู่เป้าหมายเดียวกันสำหรับหน่วยงานของรัฐ สำนักงาน ก.พ. ถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาข้าราชการไทย จากการศึกษาของสำนักงาน ก.พ. ประกอบด้วย 1) บทบาทของสำนักงาน ก.พ. ในการเตรียมข้าราชการไทยให้พร้อมเข้าสู่อาเซียน และ 2) โครงการอบรมหลักสูตรการเตรียมราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร อำนวยการ และวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ ดังนี้

บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในการเตรียมข้าราชการไทยเข้าสู่อาเซียน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ., 2555) เป็นองค์การกลาง ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนภายใต้ระบบคุณธรรม ทำหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีคุณภาพชีวิตและการทำงานที่ดี และพัฒนาระบบการบริหารกำลังคนในราชการให้เป็นกลไก

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทเป็นผู้เสนอแนะ กำกับดูแล และให้คำปรึกษาแก่ส่วนราชการในการดำเนินงานฝึกอบรมพัฒนา จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือนชั้น ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ได้ส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้ส่วนราชการเห็นความสำคัญของการพัฒนาข้าราชการตามกรอบยุทธศาสตร์ การพัฒนาข้าราชการพลเรือนที่มุ่งเน้นการยึดหลักสมรรถนะ (Competency) และพัฒนาขีดความสามารถ (Capability) เพื่อให้ข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ทรงความรู้ (Knowledge worker) สามารถปฏิบัติงานภายใต้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สามารถพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยการพัฒนาที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อให้ผู้บริหารทุกระดับมีศักยภาพในการเป็นผู้นำการบริหารราชการยุคใหม่ เพื่อให้ภาคราชการมีขีดความสามารถและมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับสูงเทียบเท่าเกณฑ์สากล ในขณะเดียวกัน สำนักงาน ก.พ. ได้จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนา ที่มีรูปแบบหลากหลาย อาทิ การจัดหลักสูตรในห้องเรียน การจัดหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล การฝึกอบรมด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ข้าราชการรุ่นใหม่ ข้าราชการผู้มีศักยภาพสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับสูง ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล และผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทสำคัญในพัฒนาทรัพยากรบุคคลของไทย เพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนตั้งแต่ในครั้งการประชุม ก.พ. อาเซียนครั้งที่ 5 (พ.ศ. 2532) ที่สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2534) ที่เนการาบรูไนดารุสซาลาม ผู้แทน สำนักงาน ก.พ. จากประเทศไทย ได้เสนอให้มีโครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้านหรือ ASEAN Resource Center (ARC) Pre-Conference Technical Working Group แต่เนื่องจากในขณะนั้นโครงการไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากองค์การระหว่างประเทศ จึงไม่สามารถดำเนินโครงการในช่วงเวลาดังกล่าวได้ ต่อมาเมื่อมีการประชุม ณ เมือง Tagaytay สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ที่ประชุมเห็นชอบให้บรรจุโครงการดังกล่าวไว้ในแผนของ ก.พ. อาเซียน และโดยที่ประเทศไทยได้ดำเนินการผลักดันการพัฒนาในด้านนักบริหาร/ผู้นำมาโดยตลอด ที่ประชุม ก.พ. อาเซียน จึงได้เสนอให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางข้อมูล ASEAN Resource Center (ARC) ทางด้าน Leadership development หรือการพัฒนานักบริหาร/ผู้นำเรียกโดยย่อว่า ARC-LD มีที่ทำการอยู่ ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. จังหวัดนนทบุรี เป็นโครงการหนึ่งภายใต้การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาผู้นำภาครัฐในภูมิภาคอาเซียน ให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อการพัฒนาประเทศตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และ 2) เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแนวความคิดใหม่ ๆ ด้านการพัฒนาประเทศในภูมิภาค

การดำเนินการของ ARC-LD ในระยะแรก เน้นการพัฒนาผู้นำเฉพาะในภาคราชการไทยในโครงการ “พัฒนาผู้นำคลื่นลูกใหม่” และการจัดทำคู่มือพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มทักษะการเป็นผู้นำ เรื่องการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) การสอนงาน (Coaching) และการมอบหมายงาน (Job Assignment) ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 จึงได้เริ่มดำเนินการพัฒนาหลักสูตร และจัดฝึกอบรมให้แก่ข้าราชการจากต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งมีการจัดโครงการ

ASEAN New-Wave Leadership Development เป็นประจำทุกปี อย่างต่อเนื่อง รวมถึงโครงการอื่น ๆ ทั้งที่เป็นโครงการตามคำขอจากหน่วยงานราชการในต่างประเทศ และโครงการตามความร่วมมือกับสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ

บทบาทของสำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนของประเทศไทย และในการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย สำนักงาน ก.พ. มีบทบาทโดยตรงในเสาสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) ซึ่งเป็นหนึ่งใน 3 เสาหลักตามแผน (Roadmap) สู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้หน้าที่หลัก 2 ประการของ ASCC คือ 1) การพัฒนามนุษย์ (Human development) และ 2) การเสริมสร้างขีดความสามารถของภาครัฐในการให้บริการประชาชน (Building civil service capability) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการทำงานของระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียน ให้ตอบสนองต่อภารกิจของรัฐและการให้บริการประชาชน ตลอดจนปรับบทบาทและภารกิจของระบบราชการให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก และให้มีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาคน ระหว่างข้าราชการของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อให้กำลังคนภาครัฐมีความรู้ความสามารถและมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสามารถต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

ในการประชุม ก.พ. อาเซียนหรือ ACCSM (The ASEAN Conferences on Civil Service Matters: ACCSM) เป็นการประชุมเพื่อประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานราชการในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อเป็นการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ในการดำเนินการปรับปรุงระบบราชการ รวมทั้งเสนอแนวทางการให้การศึกษาทางด้านการบริหารและการฝึกอบรม 2) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบราชการในแต่ละประเทศ 3) เพื่อเป็นการทบทวนแผนการปฏิบัติการของโครงการความร่วมมือในการปรับปรุงระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียนให้ทันสมัย 4) เพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือในกลุ่มประเทศสมาชิกให้มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการบริหารและการจัดการ และ 5) เพื่อความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานราชการในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ด้วย สำนักงาน ก.พ. มีความตระหนักในการเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน ในการประชุม ก.พ. ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2554 โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการ ดังนี้

ปี พ.ศ. 2554 ระยะเวลาประเมินและสร้างความตระหนักให้ตื่นตัวและสร้างเครือข่ายโดยรวม โดยแจ้งเวียนส่วนราชการทราบถึงแนวทางเตรียมความพร้อม ปรับปรุงเครื่องมือสื่อสาร มีการพัฒนา เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรภาษาอังกฤษ และหลักสูตรสำหรับผู้บริหาร ส่งเสริมให้เกิดระบบแลกเปลี่ยน

บุคลากรระยะสั้นระหว่างข้าราชการของประเทศสมาชิก เน้นความรู้ ทักษะ และสมรรถนะพื้นฐานเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแผนแม่บทของแต่ละด้าน ให้มีความสำคัญกับกลุ่มผู้บริหารและข้าราชการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ปี พ.ศ. 2555-2556 ระยะการพัฒนาและปรับใช้ เป็นการขยายการพัฒนาและสร้างความพร้อมทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเตรียมความพร้อมระหว่างส่วนราชการ อีกทั้ง การพัฒนาบุคลากรราชการจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นในการพัฒนาของแต่ละเสาหลักมากขึ้น ขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นไปอีกรอกเหนือจากกลุ่มบริหาร

ปี พ.ศ. 2557-2558 ระยะเร่งและเพิ่มให้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่เข้มข้นในทุกระดับ และครอบคลุมประเด็นการพัฒนาบุคลากรของทุกเสาหลัก รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์ระหว่างส่วนราชการที่รับผิดชอบในต่างเสาหลักระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้นด้วย

2.3 คุณลักษณะของบุคลากรภาครัฐที่พึงประสงค์สู่การรวมตัวของประชาคมอาเซียน

สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดำเนินการศึกษาแผนการเตรียมความพร้อมผู้นำสู่ประชาคมอาเซียนระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2555 – 2558) โดยพัฒนาร่างหลักสูตรที่ให้ความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับข้าราชการผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะของบุคลากรภาครัฐที่พึงประสงค์สู่การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนประกอบด้วย

2.3.1 ความเป็นนานาชาติ (International) โดยมีทักษะเชิงบวกต่ออาเซียน และประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นทัศนคติต่อประเทศสมาชิกในลักษณะภูมิภาคนิยม มองว่าคนในประชาคมอาเซียน คือพลเมืองของภูมิภาค มีความเท่าเทียมกัน และต้องพึ่งพากัน มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน และประชาคมอาเซียน รวมทั้งมีทักษะการทำงานในบริบทสากล คือ ทักษะทางด้านภาษาอังกฤษในระดับสนทนา เจรจาต่อรองอย่างมีกลยุทธ์ การจัดทำข้อเสนอโครงการ การจัดประชุมนานาชาติระดับสากล การเข้าใจคำศัพท์เฉพาะ การเข้าใจภาษาของประเทศสมาชิก โดยเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานในตะเข็บชายแดน และมีทักษะในการอ่านและเข้าใจข้อตกลง/กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายของประเทศสมาชิก รวมทั้งการปรับใช้กับบริบทไทย

2.3.2 ความเป็นมืออาชีพ (Professional) โดยทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึดเป้าหมายร่วมกัน ไม่ยึดติดกับกฎระเบียบ มุ่งองค์ความรู้เชิงลึกในงานที่ตนทำ และมีการสั่งสมความรู้ ความเชี่ยวชาญในงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจอาเซียน สามารถถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญนั้น ๆ ให้แก่เพื่อนร่วมงาน มีขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใส ได้มาตรฐาน ความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน มีจิตสำนึกของการทำงานเป็นทีม สร้างเครือข่ายกับทุกภาคส่วนและกับประเทศสมาชิก มีความเข้าใจและกำหนดมาตรฐานการทำงานที่เป็นสากล

2.3.3 ความเป็นผู้สนับสนุน (Facilitator) มีภาวะผู้นำเชิงรุก โดยมียุทธศาสตร์ในการนำภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ให้ตระหนัก และเข้าใจเรื่องอาเซียนและประชาคมอาเซียน เพื่อให้ภาครัฐสามารถดำเนินบทบาทเชิงรุกในการนำประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการแข่งขันได้ ตามพันธะกรณี เข้าใจความต้องการของ

ภาคเอกชนและประชาชน พร้อมทั้งจะอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากข้อตกลงของประชาคมอาเซียน

2.3.4 สามารถให้บริการได้อย่างมีมาตรฐานระดับสากล โปร่งใส คล่องตัว มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2.4 การวิเคราะห์จุดอ่อนของบุคลากรภาครัฐไทยในปัจจุบัน

จุดอ่อนที่สำคัญของบุคลากรภาครัฐในประเทศไทย ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 2) ทักษะในด้านภาษา 3) ประสิทธิภาพของระบบราชการไทย และ 4) กฎระเบียบของระบบราชการซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ของบุคลากรภาครัฐในการประชุมกลุ่มย่อย (กลุ่มข้าราชการผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียน) ที่ชี้ให้เห็นจุดอ่อนของข้าราชการไทยในด้านความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน ทั้งในแง่ของโครงสร้างและหน่วยงาน สนธิสัญญาและข้อตกลงทางกฎหมาย รวมถึงวิธีการปฏิบัติของประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ ในที่ประชุมยังระบุให้เห็นถึงจุดอ่อนในแง่ของภาษา ไม่เพียงแต่ภาษาอังกฤษเพื่อการเจรจาในเชิงเทคนิคเท่านั้น แต่ยังขาดเนื้อหาเชิงยุทธศาสตร์ในการกำหนดทิศทางในการประชุม ที่สะท้อนผลประโยชน์ของประเทศไทยอีกด้วย และเห็นด้วยว่า ความรู้ในเรื่องภาษาเพื่อนบ้านหรือภาษาที่สามของประเทศสมาชิก ยังจำเป็นในการสร้างสัมพันธ์ในประชาคมอาเซียนอีกด้วย นอกจากนี้ ในแง่ของประสิทธิภาพของระบบราชการไทยนั้น จากการประชุมกลุ่มย่อย ได้สะท้อนให้เห็นว่า ภาครัฐไทยมีจุดอ่อนอย่างมากในแง่ของการประสานงานและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งทำให้ยุทธศาสตร์ของชาติที่มีต่อประชาคมอาเซียน ขาดความชัดเจนและต่อเนื่องในระดับนโยบาย โดยหากรวมกับข้อคิดเห็นจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และภาคเอกชนรายอื่น ๆ จะเห็นว่า ประสิทธิภาพของระบบราชการไทยในการทำงานแบบบูรณาการ ในลักษณะของการลดขั้นตอน และการบริการจุดเดียว (One-stop service) ยังไม่สามารถทำได้เต็มที่ อันหมายรวมถึงกฎ ระเบียบราชการ และการทำงานของระบบราชการเอง อาจเป็นอุปสรรคในการนำประเทศไทยไปสู่การมีบทบาทเชิงรุกในประชาคมอาเซียนก็เป็นได้

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับมีความเห็นในแง่ของจุดอ่อนของบุคลากรภาครัฐไทย ในกรณีของการรวมตัวสู่ประชาคมอาเซียนดังต่อไปนี้

2.4.1 กลุ่มตัวอย่างระดับผู้บริหาร: จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างระดับผู้บริหาร 150 คน พบว่า สิ่งที่เป็นจุดอ่อนของระบบราชการและบุคลากรภาครัฐไทยซึ่งตระหนักถึงตามลำดับ คือ (1) ภาษา (2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (3) ประสิทธิภาพของระบบราชการ และ (4) กฎระเบียบ

2.4.2 กลุ่มตัวอย่างระดับปฏิบัติการ: จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างระดับปฏิบัติการ 187 คน พบว่า ในการปฏิบัติ เล็งเห็นถึงจุดอ่อนของระบบและบุคลากรภาครัฐไทย เรียงจากมากไปน้อยคือ (1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (2) ภาษา (3) ประสิทธิภาพของระบบราชการ และ (4) ความโปร่งใสของระบบราชการ

2.4.3 กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดชายแดน: จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดชายแดน 88 คน พบว่า คนกลุ่มนี้เล็งเห็นถึงจุดอ่อนของระบบและบุคลากรภาครัฐไทย เรียงจากมากไปน้อย คือ (1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (2) ความโปร่งใสของระบบราชการ (3) ประสิทธิภาพของระบบราชการ และ (4) ภาษา

2.5 รูปแบบการพัฒนาข้าราชการในบริบทอาเซียน

มีการดำเนินการผ่านกลไกการพัฒนาที่สำคัญ 2 ประการดังนี้

ARC-ASEAN Resource Center

ประเทศสมาชิกจัดตั้งข้อมูลการพัฒนาเฉพาะด้าน (ASEAN Resource Center-ARC) ในแต่ละประเทศ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลงานวิจัย หรือประสบการณ์ด้านการบริหารที่เป็น Best practices ของแต่ละประเทศ และเพื่อเป็นการกระชับความร่วมมือระหว่างกัน และความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดย ARC ของแต่ละประเทศมีดังนี้

ตาราง 1 ประสบการณ์ด้านการบริหารที่เป็น Best Practices ของแต่ละประเทศในอาเซียน

ประเทศ	ARC
1. เนการาบรูไนดารุสซาลาม	Managing New Technologies
2. ราชอาณาจักรกัมพูชา	Capacity Development of the Civil Servants
3. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	Information Exchange
4. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	Civil Service Performance Management
5. สหพันธรัฐมาเลเซีย	Case Studies
6. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	Training of Trainers for Civil Service
7. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	Examination and Testing
8. สาธารณรัฐสิงคโปร์	Management Innovations
9. ราชอาณาจักรไทย	Leadership Development
10. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	Civil Servants Management

หมายเหตุ: ARC ของราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้รับการจัดตั้งในภายหลัง (การประชุม ACCSM ครั้งที่ 11 ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม)

ตาราง 2 แผนกิจกรรมความร่วมมือและการให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบข้าราชการและระบบราชการระหว่างประเทศสมาชิก (ACCSM Work Plan 2008-2015)

วัตถุประสงค์การพัฒนา	Area of development	ประเทศรับผิดชอบ	หลักสูตร	กลุ่มเป้าหมาย
1. เพื่อยกระดับทักษะและสมรรถนะ	1. ทักษะภาษาอังกฤษ	สาธารณรัฐสิงคโปร์ เนการาบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรไทย	English Writing Skill Presentation skill Oral communication	กลุ่มประเทศ CLMV*
	2.Capacity Building	สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์	Staff Attachment on public human resource management HRM and development: Policies and practices	อาเซียน
2. เพื่อสร้างศักยภาพขององค์กร	1.รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-government)	สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	E-government for effective public Service HRMusing Information Technology	อาเซียน
		เนการาบรูไนดารุสซาลาม	Managing IT for Non IT Managers	กลุ่มประเทศ CLMV (Self funding for non-CLMV)
	2.การให้บริการ (Service Delivery)	เนการาบรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	Client's Charter Workshop and Work Procedure Manual Quality Control Conference on Enhancing Service Delivery	กลุ่มประเทศ CLMV อาเซียน
		3.Assessment Center	สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	Technical Training for Assessor
	4.Training Management	สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	Management of Civil Service Training	อาเซียน
	3. การพัฒนาภาวะผู้นำ	1. การพัฒนาภาวะผู้นำ: กลุ่มนักบริหารระดับสูง	เนการาบรูไนดารุสซาลาม	Executive Development Program for Senior Government Officers
2. การพัฒนาภาวะผู้นำ: กลุ่มนักบริหารระดับกลาง		ราชอาณาจักรไทย	ASEAN New Middle Management : Management Change	อาเซียน
		เนการาบรูไนดารุสซาลาม	Development Program for Middle Management Officer Leadership for Managers	กลุ่มประเทศ CLMV กลุ่มประเทศ CLMV
3. การพัฒนาภาวะผู้นำ: แผนการสืบทอดตำแหน่ง		ราชอาณาจักรไทย	Leadership Development and Succession Planning Program	อาเซียน

หมายเหตุ: กลุ่มประเทศ CLMV หมายถึง ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

2.6 ตัวอย่างหลักสูตรและกิจกรรมการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย

การปรับตัวของภาคราชการไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ได้มีการศึกษาแนวทางของการเตรียมพร้อมของแต่ละส่วนราชการ กล่าวคือ

2.6.1 การเตรียมความพร้อมของภาคการศึกษา ได้แก่ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาราชการของแต่ละประเทศสมาชิก การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบอาเซียนจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษา หลักสูตรทักษะการประชุมเจรจาในกรอบอาเซียน การพัฒนาทักษะบัณฑิตเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ

2.6.2 กิจกรรมการเตรียมความพร้อมของภาคส่วนต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา และการบรรยายในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ การจัดทำหลักสูตรอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษา และโรงเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการ การจัดตั้งสมาคมอาเซียน-ประเทศไทย (ASEAN Association-Thailand) การจัดกิจกรรมโดยกระทรวงต่างประเทศ เช่น อาเซียนสัญจร การจัดเสวนาอาเซียน สนับสนุนภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในการจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับอาเซียน สร้างระบบออนไลน์เป็นเว็บไซต์อาเซียน www.mfa.go.th/ASEAN การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเชื่อมโยงในอาเซียน (Connectivity) การประชาสัมพันธ์โดยสื่อต่าง ๆ เช่น รายการ ASEAN News, ASEAN Focus ทางช่อง 11 รายการอาเซียนเป็นหนึ่ง ทางช่อง 9 อ.ส.ม.ท. หรือทางสถานีโทรทัศน์ ASEAN TV

นอกจากนี้ หากศึกษาการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยแบ่งตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย 3 เสาหลัก (Pillars) ได้แก่ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22, 2554) ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 3-5

ก. ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC)

ตาราง 3 การเตรียมความพร้อมตามเสาหลักประชาคมความมั่นคงอาเซียน

กิจกรรม	หน่วยงานเจ้าภาพ
1. การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และความโปร่งใส (Transparency) ให้เป็นประเด็นที่ผลักดันในทั้ง 3 เสาความร่วมมือ (Cross-Cutting Issues)	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม สํานักงาน ก.พ. และสํานักงาน ก.พ.ร.
2. ความมั่นคงทางทะเล ประเทศไทยจะจัดการประชุม ASEAN Maritime Forum ครั้งที่ 2	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม กองทัพเรือ กระทรวงคมนาคม (กรมท่าเรือ)

ตาราง 3 การเตรียมความพร้อมตามเสาหลักประชาคมความมั่นคงอาเซียน

กิจกรรม	หน่วยงานเจ้าภาพ
3. อาชญากรรมข้ามชาติ มีอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์	กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ
4. ความปลอดภัยด้านนิวเคลียร์ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการส่งเสริมความโปร่งใสเกี่ยวกับกิจการด้านนิวเคลียร์ การประชุมของ Nuclear Regulatory Agencies ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการ Workshop on Nuclear Forensic กับสหรัฐอเมริกา	กระทรวงพลังงาน กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
5. การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน มีการสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights: AICHR)	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
6. การแก้ไขข้อพิพาท Statement on ASEAN Institute for Peace and Reconciliation	กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

ข. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)

ตาราง 4 การเตรียมความพร้อมตามเสาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กิจกรรม	หน่วยงานเจ้าภาพ
1. การสร้างความเชื่อมโยงอาเซียน (ASEAN Connectivity) ให้ปฏิบัติตาม Master Plan โดยร่วมมือกับ Dialogue partners เพิ่ม Connectivity plus สร้างความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับภูมิภาคอื่น ๆ ในระยะยาวและ Safeguards สำหรับผลกระทบเชิงลบ	กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ
2. กองทุนว่าด้วยโครงสร้างพื้นฐานอาเซียน (ASEAN Infrastructure Fund: AIF) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียนพิจารณาเร่งดำเนินการจัดตั้ง AIF	กระทรวงการคลัง
3. ASEAN Business Travel Card และ ASEAN Lane ขอความร่วมมือกระทรวงพาณิชย์และภาคเอกชนพิจารณาเสนอแนวความคิดเรื่องในเรื่อง ASEAN Business Travel Card และขอความร่วมมือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพิจารณาเรื่องการจัดทำ ASEAN Lane ที่สุวรรณภูมิ	กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ค. ประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC)

ตาราง 5 การเตรียมความพร้อมตามเสาประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน

กิจกรรม	หน่วยงานเจ้าภาพ
1. กิจกรรมตระหนักรู้อาเซียน มีการส่งเสริมการศึกษาและการแลกเปลี่ยนเยาวชน	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กรมประชาสัมพันธ์
2. งาน ASEAN Fair และการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วม	กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงพาณิชย์
3. การบริหารจัดการภัยพิบัติ ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management: AHA Center ขอความร่วมมือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ในการปรับความตกลงเพื่อให้ AHA Center สามารถดำเนินการได้	กระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) กระทรวงการต่างประเทศ
4. การบริหารจัดการภัยพิบัติ (อุทกภัย) ต่างประเทศให้การสนับสนุนแนวความคิดในหลักการซึ่งไทยจะประสานงานกับสหรัฐอเมริกาที่ประชุมเห็นชอบแนวความคิดที่จะให้ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ASEAN Disaster Preparedness Center: ADPC) ที่กรุงเทพฯ ดำเนินการเรื่องการทบทวนความก้าวหน้าระดับภูมิภาค	กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กองทัพอากาศ กองทัพเรือ
5. ความเคารพในความหลากหลายและการเสวนาเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา (Respect for Diversity and Interfaith Dialogue) การสนับสนุนแนวความคิดของสหพันธ์รัฐมาเลเซียเรื่อง Movement of Moderates	กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
6. การศึกษา มีการสนับสนุนข้อเสนอสาธารณรัฐสิงคโปร์เรื่องโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา	กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
7. กีฬามีการสนับสนุนอาเซียนเป็นเจ้าภาพ World Cup 2030	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
8. แรงงานข้ามชาติ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เร่งทำเอกสารอาเซียนว่าด้วยการปกป้องและส่งเสริมสิทธิของแรงงานข้ามชาติ	กระทรวงแรงงาน

ทั้งนี้ รัฐบาลไทยได้มอบหมายให้ สำนักงาน ก.พ. เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการพัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ โดยมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ คือ เน้นการจัดตั้งระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และมีความน่าเชื่อถือ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการของอาเซียน และเพิ่มความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียน (ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์, 2554) สำนักงาน ก.พ. ได้ดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีดังนี้

1) การจัดอบรมหลักสูตรประจำปี ASEAN Middle Management and Leadership Development ตามคำขอของประเทศสมาชิกเช่นหลักสูตร HR Strategic Management แก่ข้าราชการราชอาณาจักรกัมพูชา การจัดอบรมภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศสมาชิกอาเซียน 19 โครงการระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2555

ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้าน HR Professional และด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 หลักสูตรฝึกอบรมภายใต้โครงการความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. 2553 – 2555

Area of Development	โครงการ
กลุ่มที่ 1 การส่งเสริมจริยธรรมในราชการพลเรือน (3 โครงการ)	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมมนาเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในราชการพลเรือน” 2. ฝึกอบรมหลักสูตร “การสร้างสื่อและการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในราชการพลเรือน” 3. สัมมนาเรื่อง “การพัฒนาระเบียบวินัยและระบบคุณธรรมในราชการพลเรือน”
กลุ่มที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำ (6 โครงการ)	<ol style="list-style-type: none"> 4. สัมมนาเรื่อง “ทิศทางการสร้างรูปแบบนักบริหารระดับสูงในราชการพลเรือนสำหรับภูมิภาคเอเชีย” 5. ฝึกอบรม “การพัฒนาสมรรถนะนักบริหารระดับหัวหน้าส่วนราชการภูมิภาคในพื้นที่พิเศษเฉพาะ” 6. ฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาภาวะผู้นำนักบริหารระดับกลาง” 7. ฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาผู้นำคนรุ่นใหม่เพื่ออนาคต” 8. ฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาสมรรถนะการทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์สำหรับนักบริหารระดับต้น” 9. สัมมนาเรื่อง “การบริหารข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงและแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน”
กลุ่มที่ 3 การส่งเสริมการบริหารทรัพยากรบุคคลมืออาชีพ (8 โครงการ)	<ol style="list-style-type: none"> 10. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การเป็นวิทยากร” 11. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาเครื่องมือและกลไกการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการ” 12. สัมมนาเรื่อง “กลยุทธ์การดึงดูดคนดีคนเก่งเข้ารับราชการ” 13. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือนและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน” 14. สัมมนาเรื่อง “นวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนสำหรับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน” 15. ฝึกอบรมเรื่อง “แนวทางการติดตามประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือน” 16. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือน” 17. ฝึกอบรมหลักสูตร “การบริหารผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ”
กลุ่มที่ 4 โครงการความร่วมมือแบบทวิภาคี	<ol style="list-style-type: none"> 18. ฝึกอบรมหลักสูตร “Singapore – Thailand Leadership Development Programme” 19. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “ทักษะการนำเสนอด้วยการสื่อสาร”
กลุ่มที่ 4 โครงการเตรียมความพร้อมราชการไทย	<ol style="list-style-type: none"> 20. ฝึกอบรมหลักสูตร “การเตรียมราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับกลุ่มบริหาร และ อำนวยการ” 21. ฝึกอบรมหลักสูตร “ฝึกอบรมหลักสูตรการเตรียมราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับกลุ่มชำนาญการขั้นสูง”

2) ดำเนินโครงการความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับสาธารณรัฐสิงคโปร์ มีการจัดอบรมร่วมกัน การแลกเปลี่ยนบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การจัดทำหลักสูตรออนไลน์ร่วมกัน ฯลฯ

3) การดำเนินการในฐานะสมาชิก ASEAN Conference on Civil Service Matters: ACCSM หรือ ก.พ. อาเซียน ได้แก่ เป็นเจ้าภาพจัดประชุมประจำปี เข้าร่วมประชุมประจำปีโดยนำเสนอ Country paper, Technical paper นำเสนอข้อคิดเห็นใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการพลเรือน นำประสบการณ์การพัฒนาระบบราชการของประเทศสมาชิกมาปรับใช้กับราชการไทย ร่วมกำหนด ACCSM Blueprint 2008 – 2012 และปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว ให้การสนับสนุนประเทศสมาชิกตามที่ร้องขอ เช่น สนับสนุนที่ปรึกษาาระบบราชการ ปรับปรุง พัฒนาระบบข้าราชการพลเรือนให้ทันสมัย แทรกหลักสูตรเรื่องอาเซียนไว้ในหลักสูตรอบรมของสำนักงาน ก.พ. และเปิดตัวเรื่องการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553

อีกทั้ง สำนักงาน ก.พ. ได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียนเข้าสู่การประชุม สำนักงาน ก.พ. ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2554 โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบดังนี้ (สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์กรมประชาสัมพันธ์, 2554)

ปี พ.ศ. 2554 การประเมินและสร้างความตระหนักมีแนวทางดำเนินการสร้างความตระหนัก ตื่นตัว และสร้างเครือข่าย โดยรวมถึงการจัดทำหนังสือแจ้งเวียนส่วนราชการ เกี่ยวกับแนวทางในการเตรียมความพร้อมข้าราชการการ ปรับปรุงเครื่องมือสื่อการพัฒนา (เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ e-Learning หลักสูตรภาษาอังกฤษ และหลักสูตรสำหรับผู้บริหาร) การส่งเสริมให้เกิดระบบการแลกเปลี่ยนบุคลากรระยะสั้น ระหว่างข้าราชการของประเทศสมาชิกอาเซียน และการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคหรือวิชาการแก่ประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ การให้ความรู้และพัฒนาข้าราชการในระยะนี้ จะเน้นความรู้ทักษะ และสมรรถนะพื้นฐานเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (เช่น 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน และแผนแม่บทของแต่ละด้าน) โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นลำดับต้น

ปี พ.ศ. 2555-2556 การพัฒนาและปรับใช้ เป็นการขยายการพัฒนาและสร้างความพร้อมทั้งในเชิงกว้าง และเชิงลึก โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเตรียมความพร้อมระหว่างส่วนราชการ อีกทั้งการพัฒนาบุคลากรภาครัฐราชการ จะคำนึงถึงความจำเป็นในการพัฒนาของแต่ละเสาหลักมากขึ้น และขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมนอกเหนือจากกลุ่มบริหาร

ปี พ.ศ. 2557-2558 เร่งและเพิ่ม โดยมีการพัฒนาความรู้ทักษะและสมรรถนะที่เข้มข้นขึ้นในทุก ระดับ และครอบคลุมประเด็นการพัฒนาบุคลากรของทุกเสาหลัก รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์ระหว่างส่วนราชการที่รับผิดชอบในต่างเสาหลัก

2.7 ตัวอย่างหลักสูตรในการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

2.7.1 โครงการฝึกอบรมเสริมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง (ส.นบส.)

เป็นการฝึกอบรมเสริมเนื้อหาสาระที่จำเป็นตามกรอบมาตรฐานฯ สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง หรือหลักสูตรเฉพาะด้านจากหน่วยงานอื่น เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเสมือนได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ สำนักงาน ก.พ. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เสริมสร้างองค์ความรู้ตามที่กำหนดในกรอบมาตรฐานหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ สำนักงาน ก.พ. เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมพร้อมที่จะเป็นนักบริหารที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม และมีคุณสมบัติเสมือนได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ สำนักงาน ก.พ. และมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม ได้แก่ข้าราชการพลเรือนผู้เข้ารับการฝึกอบรมนี้ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 1 – 3 ดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบตามเงื่อนไขที่กำหนดในกรอบมาตรฐานหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ ก.พ. คือ 1.1 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการไม่น้อยกว่า 2 ปีหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ปฏิบัติราชการเช่นเดียวกับประเภทอำนวยการมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ ก.พ. กำหนดหรือเคยดำรงตำแหน่งข้างต้นรวมกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี นับถึงวันเปิดการฝึกอบรม (วันที่ 31 สิงหาคม 2555) หรือเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญ หรือเคยดำรงตำแหน่งดังกล่าว แต่ปัจจุบันได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการ ในสังกัดส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ที่อยู่ในบังคับบัญชา หรือปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าว ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง (ตำแหน่งระดับ 11 เดิม)

2) ส่วนราชการต้นสังกัดประสงค์จะให้ สำนักงาน ก.พ. พิจารณาว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเสมือนผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของสำนักงาน ก.พ. และเป็นผู้ส่งเข้าอบรม

3) เป็นผู้สำเร็จจากการฝึกอบรมในหลักสูตรที่ผ่านความเห็นชอบจาก สำนักงาน ก.พ. โดยจะต้องสำเร็จการฝึกอบรมก่อนวันปิดรับสมัคร (31 กรกฎาคม 2555) ประกอบด้วย หลักสูตรการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง (ปปร.) หลักสูตรการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน (ปรม.) หลักสูตรการบริหารเศรษฐกิจสาธารณะสำหรับนักบริหารระดับสูง (ปศส.) หลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) ของกระทรวงการต่างประเทศ หลักสูตรนักบริหารการคลัง (นบค.) และหลักสูตรพัฒนานักบริหารการศึกษาระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ (นศส.ศธ.)

โครงสร้างการฝึกอบรม ระยะเวลารวมทั้งสิ้น 115 ชั่วโมงแบ่งออกเป็น 3 หมวดวิชาดังนี้

เนื้อหาวิชา

■ **หมวดวิชาที่ 1** การพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้บริหาร 40 ชั่วโมง (ระยะเวลา 4 วัน ฝึกอบรมแบบอยู่ประจำเต็มเวลา)

■ **หมวดวิชาที่ 2** การพัฒนานักบริหารมืออาชีพ (51 ชั่วโมง) ประกอบด้วยหัวข้อวิชาดังนี้

- หัวข้อวิชาที่ 1 การพัฒนามุมมองระดับสากล 3 ชั่วโมง

- หัวข้อวิชาที่ 2 การพัฒนามุมมองในระดับประเทศ 6 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 3 ภาวะผู้นำที่เป็นเลิศ 12 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสู่การเปลี่ยนแปลง 12 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 5 จริยธรรมเพื่อการบริหารราชการ 12 ชั่วโมง
- หัวข้อวิชาที่ 6 การสื่อสารสำหรับการเป็นผู้นำ 6 ชั่วโมง

■ **หมวดวิชาที่ 3 การขับเคลื่อนนโยบายสู่ภาคปฏิบัติ**

- รายงานการศึกษากลุ่ม 24 ชั่วโมง เป็นการจัดทำรายงานการศึกษาที่เน้นการอภิปรายและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในประเด็นที่เป็นยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะในประเด็นของการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน หรือตามที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจ และมีการนำเสนอรายงานต่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างการฝึกอบรม และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วิธีการฝึกอบรม เน้นหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยนักบริหารทุกคนที่เข้ารับการฝึกอบรม สามารถกำหนดประเด็นหรือปัญหาที่จะศึกษาด้วยตนเองหรือโดยกลุ่มรวม ทั้งมีโอกาสศึกษาในวิชาเสริมต่าง ๆ ตามความต้องการได้โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิการอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ระหว่างนักบริหาร กรณีศึกษา การเรียนรู้จากการปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม ประเมินผลการเรียนรู้และภาวะผู้นำ และนำผลการประเมินเสนอ อ.ก.พ. ที่ได้รับมอบหมายจาก ก.พ. เพื่อให้ความเห็นชอบ และประเมินผลการจัดการฝึกอบรมจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิทยากร ส่วนราชการผู้ส่งนักบริหารเข้ารับการฝึกอบรม และคณะเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

งบประมาณ ค่าลงทะเบียนสำหรับการฝึกอบรมคนละ 65, 000 บาท (หกหมื่นห้าพันบาทถ้วน) โดยส่วนราชการต้นสังกัดของผู้อบรมเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

ที่ปรึกษาโครงการ ประกอบด้วย เลขาธิการ ก.พ. รองเลขาธิการ ก.พ. (นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์) ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน และ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนักบริหาร

ผู้รับผิดชอบโครงการ กลุ่มหลักสูตรนักการบริหาร 1 วิทยาลัยนักบริหารสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

2.7.2 หลักสูตรไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วัตถุประสงค์

1) เพื่อเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน สร้างความตระหนักและความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโอกาสที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ตลอดจนเป็นการวิเคราะห์

ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างรอบด้านและเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2) เพื่อศึกษากลไก กฎ ระเบียบ แนวโน้ม และทิศทางของสภาพเศรษฐกิจ และข้อมูลอันเป็น
ประโยชน์แก่การประกอบกิจการในภาคเอกชน ภาครัฐ และภาคประชาชนจากการที่ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคม
อาเซียน

3) เพื่อสร้างกระบวนการทัศน์ของความเป็นพลเมืองอาเซียนและการเสริมสร้างบทบาทและเครือข่าย
การเรียนรู้ร่วมกัน ในการร่วมสร้างสรรค์ประชาคมอาเซียนให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ประกอบการภาครัฐ ภาคเอกชน
และภาคประชาสังคม

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปและมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1) นักการเมืองระดับชาติระดับท้องถิ่น ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และ
ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น

2) ข้าราชการและพนักงานองค์กรภาครัฐ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนสามัญ/ ข้าราชการรัฐสภา ซึ่ง
ดำรงตำแหน่งระดับ 8 ขึ้นไป (ประเภทบริหารระดับต้น, อำนวยการระดับต้น และวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ
ขึ้นไป) ข้าราชการศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น (ชั้น 4) ขึ้นไปหรือเทียบเท่า
ข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ซึ่งมีตำแหน่งรองอธิบดีศาลปกครองกลาง หรือภูมิภาคขึ้นไปหรือเทียบเท่า
ข้าราชการอัยการ ซึ่งมีตำแหน่งรองอธิบดีอัยการฝ่าย (ชั้น 6) ขึ้นไป ข้าราชการการเมือง (ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตาม
กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง) และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง (ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา) นายทหารหรือนายตำรวจที่มีชั้นยศอัตราเงินเดือนพันเอก
นาวาเอก นาวาอากาศเอก หรือพันตำรวจเอกขึ้นไป นักวิชาการ/อาจารย์ในมหาวิทยาลัย กรรมการของหน่วยงาน
รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือองค์กรกำกับดูแล (Regulator) เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของหน่วยงานดำรง
ตำแหน่งผู้บริหารสูงสุด รองผู้บริหารสูงสุด หรือผู้ช่วยผู้บริหารสูงสุดหรือเทียบเท่า และเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานของ
หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชน หรือพนักงานของหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ
หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ

3) ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนองค์กรระหว่างประเทศ และสื่อมวลชน ได้แก่ นักธุรกิจและ
ผู้ประกอบการ ผู้บริหารองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรระหว่างประเทศ สื่อมวลชน และ ศิลปิน/ดารา/
พิธีกร/นักจัดรายการ

4) นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้าที่เคยผ่านหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงในหลักสูตรหนึ่งมาก่อน

5) บุคคลซึ่งสถาบันพระปกเกล้าเรียนเชิญให้เข้าศึกษา เพราะมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ หรือเป็นผู้ซึ่ง
เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ หรือสนับสนุนงานของสถาบันฯ ต่อไป

ทั้งนี้ ผู้สมัครจะต้องไม่เป็นนักศึกษาในหลักสูตรที่มีระยะเวลาศึกษาในขณะเดียวกันกับการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ เห็นว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสถาบันฯ

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

กลุ่มวิชาที่ 1 อาเซียน, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และระเบียบโลกใหม่ (12 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ 2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเชิงมหภาค (33 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ 3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเชิงจุลภาค (39 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ 4 ความท้าทายในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (30 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม

หมวดที่ 1 การบรรยาย การสัมมนา กรณีศึกษา มี 4 กลุ่มวิชา (จำนวนประมาณ 114 ชั่วโมง)

หมวดที่ 2 การนำเสนอผลการศึกษาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และความท้าทายในแง่มุมต่าง ๆ (จำนวนประมาณ 12 ชั่วโมง)

หมวดที่ 3 กิจกรรมในหลักสูตร เช่น ปฐมนิเทศปัจฉิมนิเทศ การศึกษาดูงานต่างประเทศ 1 ครั้ง (จำนวนประมาณ 36 ชั่วโมง) รวมทั้งสิ้น 162 ชั่วโมง

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม เวลาเข้าอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาในห้องเรียน และนำเสนอผลการศึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับศักยภาพของกลุ่มประเทศอาเซียน หรือกรณีอื่นตามคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ กำหนด และไม่ดำเนินการใด ๆ นำความเสื่อมเสียสู่สถาบันพระปกเกล้า

งบประมาณ

ค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดหลักสูตร 89,000 บาท (แปดหมื่นเก้าพันบาทถ้วน) รวมค่าอาหารกลางวัน อาหารว่าง ค่าเอกสารบรรยายตลอดหลักสูตร รวมทั้งค่าเดินทาง ค่าอาหาร และสถานที่พักในการศึกษาดูงานในกลุ่มประเทศอาเซียนตามที่หลักสูตรฯ กำหนด (จำนวน 1 ครั้ง) และในกรณีที่มีการศึกษาดูงานต่างประเทศเพิ่มเติม นอกเหนือจากนี้ ผู้สนใจศึกษาดูงานเพิ่มเติมต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง

ที่ปรึกษาโครงการ ประกอบด้วย ศ. ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ รศ. วุฒิสาร ตันไชย ศ. ดร. ไชยวัฒน์ คำชู นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมอาเซียน อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ นายวิฑูรย์ ศรีวิหค นายสมพล เกียรติไพบูลย์ ดร. ชิงชัย หาญเจนลักษณ์ ดร. สมเกียรติ อ่อนวิมล รศ. ดร. สมภาพ มานะรังสรรค์ ศ. ดร. ศักดา ธนิตกุล รศ. ดร. สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์ รศ. ดร. ขจิต จิตตเสวี และ รศ. ดร. นิยม รัฐอมฤต

ผู้รับผิดชอบโครงการ คือ สถาบันพระปกเกล้า

2.7.3 โครงการพัฒนาข้าราชการเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนหลักสูตร “พัฒนาทักษะภาษาประเทศเพื่อนบ้าน”

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรม

- 1) ได้รับความรู้และพัฒนาทักษะภาษาประเทศเพื่อนบ้านในระดับพื้นฐาน
- 2) มีความเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อการปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- 3) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

1) เป็นข้าราชการที่ปฏิบัติราชการ ณ จังหวัดชายแดน และมีภารกิจที่จำเป็นต้องติดต่อประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้าน

2) จังหวัดละ 15 คนต่อ 1 หลักสูตร (รวมทั้งสิ้น 105 คนต่อหลักสูตร)

3) สามารถเข้าร่วมการอบรมได้ตลอดหลักสูตร

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ 1 ทักษะภาษาราชการอาณาจักรกัมพูชา ระยะเวลา 3 วัน (21 ชั่วโมง)

หลักสูตรที่ 2 ทักษะภาษาสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระยะเวลา 2 วัน (14 ชั่วโมง)

หลักสูตรที่ 3 ทักษะภาษาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระยะเวลา 2 วัน (14 ชั่วโมง)

หลักสูตรที่ 4 ทักษะภาษาบาฮาซา (สหพันธรัฐมาเลเซีย) ระยะเวลา 3 วัน (21 ชั่วโมง)

หลักสูตรที่ 5 ทักษะภาษาสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ระยะเวลา 2 วัน (21 ชั่วโมง)

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม ด้วยการประเมินผลเป็นรายวิชาและประเมินผลภาพรวมของหลักสูตรโดยใช้แบบสอบถาม และผู้เข้าอบรมต้องมีระยะเวลาการอบรมร้อยละ 80 ของระยะเวลาอบรมทั้งหมด

การติดตามผล

1) สอบวัดความรู้ทันทีหลังจบหลักสูตรโดยผู้เข้าอบรมต้องมีผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

2) จัดทำเครือข่ายระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำภาษาประเทศเพื่อนบ้านที่ได้รับการอบรมมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานจริง

ที่ปรึกษาโครงการ นายชาณวิทย์ ไกรฤกษ์ รองเลขาธิการ ก.พ. และ นางรัตนา อุบลสิงห์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

ผู้รับผิดชอบโครงการ ประกอบด้วย นางสาวพิพร มณีพงษ์ นักรัพยากรบุคคลเชี่ยวชาญ และ นางวัชรวิรี นิมเป่า นักรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

2.7.4 การอบรมการเพิ่มศักยภาพผู้บริหารเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงประเด็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรมกฎหมายเทคโนโลยีและพลังงาน

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเพิ่มความสามารถเชิงการบริหารและพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารความคิดเชิงเปรียบเทียบ
- 2) เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกลุ่มงานหรือส่วนที่รับผิดชอบในแต่ละหน่วยงาน
- 3) เพื่อให้ผู้บริหารมีความเข้าใจประชาคมอาเซียนจะเหมือนหรือความแตกต่างในมิติต่าง ๆ

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม

ผู้บริหารระดับกลางจนถึงระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐรัฐวิสาหกิจองค์การมหาชนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนที่สนใจ

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

หลักสูตรการอบรมในประเทศ

- 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการเป็นประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)
- 2) การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าบริการการค้าและการลงทุนในกรอบอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ (Green growth) (3 ชั่วโมง)
- 3) การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน (3 ชั่วโมง)
- 4) การพัฒนากฎหมายกฎระเบียบ (3 ชั่วโมง)
- 5) การเสริมสร้างความมั่นคงกฎบัตรอาเซียนและรัฐธรรมนูญ (3 ชั่วโมง)
- 6) การพัฒนาแสวงหาแหล่งพลังงานและการใช้พลังงาน (3 ชั่วโมง)
- 7) การพัฒนาพลังงานทดแทนและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (3 ชั่วโมง)
- 8) ประชาคมอาเซียนกับ ICT ประเทศไทย (3 ชั่วโมง)
- 9) เทคโนโลยี Cloud & Networking in Management System (3 ชั่วโมง)
- 10) การเสริมสร้างความมั่นคง (3 ชั่วโมง)

หลักสูตรการอบรมต่างประเทศ (จีน)

- 1) ศึกษาดูงานระบบผังเมือง ณ Shanghai Urban Planning Exhibition Center (8 ชั่วโมง)
- 2) ศึกษาดูงานโลจิสติกส์ระบบรถไฟความเร็วสูง Shanghai Maglev Train (8 ชั่วโมง)
- 3) ศึกษาดูงานโครงสร้างและผลกระทบโดยรอบจากการสร้างเขื่อนรวมทั้งดูงานเส้นทางช่องแคบ

หลิงซานเสี่ย (ทางเรือ) (8 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม ประกอบด้วย การบรรยายอภิปรายและการสนทนาซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เข้าร่วมสัมมนากับผู้ทรงคุณวุฒิ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

- 1) มีเวลาเข้าร่วมการสัมมนาตลอดหลักสูตรร้อยละ 80
- 2) มีส่วนร่วมในการสัมมนาและกิจกรรมตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- 3) ผ่านการประเมินความรู้จากคณะกรรมการหลักสูตร

ผู้รับผิดชอบโครงการ ประกอบด้วย โครงการอาเซียนศึกษา ASEAN Studies (ACSG) และวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2.7.5 โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการเตรียมความพร้อมราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียน

สำนักงาน ก.พ. ได้จัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2554 ถึง 2556 โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในการเตรียมความพร้อมราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและผลกระทบของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศและระบบราชการไทย บทบาทการสนับสนุนภาครัฐไทยที่จะมีส่วนในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันในเขตเศรษฐกิจอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม ข้าราชการระดับชำนาญการ ข้าราชการชั้นสูง อำนวยการ และบริหาร

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

- 1) ประเทศไทยในบริบทนานาชาติ
- 2) ความรู้เรื่องอาเซียนประชาคมอาเซียน
- 3) ภาวะผู้นำในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ
- 4) การขับเคลื่อนนโยบายสู่ภาคปฏิบัติตามภารกิจแผนงานที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- 5) การศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ
- 6) สรุปและนำเสนอผลงาน

วิธีการฝึกอบรม มีหลายรูปแบบ เช่น การบรรยาย อภิปราย และแบ่งกลุ่มปฏิบัติ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 10 วัน การบรรยาย อภิปรายในประเทศไทย และศึกษาดูงานประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

งบประมาณ กองเจ้าหน้าที่เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมการจัดงานและการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549

ผู้รับผิดชอบโครงการ ฝ่ายพัฒนาข้าราชการกองเจ้าหน้าที่ ร่วมกับ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) และ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.7.6 โครงการการฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้บุคลากรภาครัฐมีความตระหนักรู้และเข้าใจเกี่ยวกับโอกาสของการรวมตัวของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศ และระบบราชการไทย ตลอดจนสามารถวิเคราะห์เหตุปัจจัยต่าง ๆ อันจะเกิดจากการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนอย่างรอบด้านและเป็นระบบ
- 2) เพื่อเสริมสร้างความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาศึกษาและฝึกอบรม

- 1) ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรงหมายถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานประสานงานกับประเทศสมาชิกอาเซียน หรืองานด้านต่างประเทศ
- 2) ข้าราชการผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการสร้างความรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมาแล้ว

โครงสร้างการฝึกอบรม ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และทักษะเฉพาะด้านดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 มีระยะเวลาการฝึกอบรม 2 วัน ประกอบด้วย 4 หัวข้อวิชาดังนี้

วิชาที่ 1 ประเทศไทยในบริบทนานาชาติ เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งยุทธศาสตร์ต่างประเทศ และกรอบการทำความเข้าใจของประเทศไทยที่มีต่อนานาชาติ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ศึกษา และสามารถประยุกต์ใช้ข้อตกลง หรือกรอบความร่วมมือดังกล่าว ในฐานะเครื่องมือทางการทูตที่ถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทย

วิชาที่ 2 ความรู้เรื่องอาเซียน เป็นการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในแง่ประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์การก่อตั้ง องค์ประกอบประเทศสมาชิก กฎบัตรอาเซียน กลไกอาเซียน เสาหลักประชาคมอาเซียน ความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในอาเซียน บทบาทของสำนักเลขาธิการอาเซียน ความต่างระหว่างประชาคมอาเซียน เปรียบเทียบกับการรวมตัวระดับภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป พร้อมกับเปรียบเทียบเครื่องมือกลไกของประชาคมอาเซียนกับข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ เช่น โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภาคลุ่มน้ำโขง หรืออื่น ๆ เพื่อสังเคราะห์ทางเลือกของเครื่องมือทางการทูตให้กับบุคลากรภาครัฐ

วิชาที่ 3 การทำงานแบบมีอาเซียนในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะและทักษะที่คาดหวังต่อบุคลากรภาครัฐ เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้ราชการไทยจะได้มีลักษณะการทำงานที่เป็นมาตรฐานสากล

วิชาที่ 4 การขับเคลื่อนนโยบายสู่ภาคปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ประเทศและยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี 2558 เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการนำยุทธศาสตร์ประเทศและยุทธศาสตร์อาเซียนไปสู่แนวทางการบูรณาการภารกิจร่วมกันของส่วนราชการ และเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจ และความสามารถในการวิเคราะห์กระบวนการ สภาพการณ์ และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่ดี หรือตามที่คาดหวังไว้

ส่วนที่ 2 ทักษะเฉพาะด้านประกอบด้วย 3 ทักษะดังนี้

ทักษะที่ 1 การเจรจาต่อรองมีระยะเวลาการฝึกอบรม 6 วัน

1) หมดพื้นฐานของการเจรจาต่อรอง ประกอบด้วยความสำคัญและลักษณะของการเจรจาต่อรอง หลักการและกระบวนการเจรจาต่อรอง การเจรจาต่อรองกับผลประโยชน์ของประเทศ การเจรจาต่อรองกับผลความเป็นธรรม วิเคราะห์และอภิปรายผลการเจรจาต่อรอง และผลประโยชน์ของประเทศ

2) หมดวิชาการวิเคราะห์เพื่อเข้าใจสถานการณ์ ประกอบด้วยแนวทางการเรียนรู้บริบทและวิเคราะห์สถานการณ์ของฝ่ายเรา และฝ่ายคู่เจรจา การวิเคราะห์ความได้เปรียบเสียเปรียบในการเจรจาต่อรอง การวิเคราะห์ความเสี่ยง ผลลัพธ์และผลกระทบจากการเจรจา การวิเคราะห์และอภิปรายบริบท และการวิเคราะห์สถานการณ์ปฏิบัติการ วิเคราะห์ความได้เปรียบ เสียเปรียบ ความเสี่ยง และผลจากการเจรจาต่อรอง และปฏิบัติการกำหนดท่าทีในการเจรจาต่อรอง

3) หมดวิชาเทคนิคการเจรจาต่อรองในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วยรูปแบบสถานการณ์ใน การเจรจาต่อรอง การวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายในการเจรจาต่อรองที่เชื่อมโยงกับภารกิจของหน่วยงานและผลประโยชน์ของประเทศ จิตวิทยาการเจรจาต่อรองและกลยุทธ์การสื่อสาร ยุทธวิธีการเจรจาต่อรองในรูปแบบที่หลากหลาย และปฏิบัติการเจรจาต่อรองอย่างมีคุณภาพ

4) หมดวิชาการลดความขัดแย้งและข้อพิพาทในการเจรจาต่อรอง ประกอบด้วยสาเหตุและรูปแบบความขัดแย้งและข้อพิพาท แนวทางการจัดการความขัดแย้งและลดข้อพิพาท เทคนิคการเจรจายภายใต้สถานการณ์ขัดแย้งรุนแรง และปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งและลดข้อพิพาท

5) หมดวิชาแนวปฏิบัติและมารยาทในการเจรจาต่อรอง ประกอบด้วยแนวปฏิบัติในการเจรจาต่อรองในเวทีระหว่างประเทศ มารยาทและจรรยาบรรณของนักเจรจาต่อรอง ข้อพึงระวังและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเจรจาต่อรอง และเรียนรู้จากสังเกตการณ์การปฏิบัติจริง

ทักษะที่ 2 การเขียนข้อตกลงมีระยะเวลาการฝึกอบรม 6 วัน

1) หมดวิชาหลักการและรูปแบบของข้อตกลง ประกอบด้วย ความสำคัญและลักษณะของข้อตกลง ความเกี่ยวข้องระหว่างข้อตกลงกับผลประโยชน์ของประเทศ และความพึงพอใจของคู่ตกลง ข้อตกลงกับความได้เปรียบ เสียเปรียบ ความเป็นธรรม และการเป็นผู้นำในการยกร่างข้อตกลง รูปแบบ และประเภทของข้อตกลงต่าง ๆ เส้นทางเดินของข้อตกลงประเภทต่าง ๆ และหน่วยงานหลักที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง วิเคราะห์และอภิปรายข้อตกลง

2) หมวดวิชากฎหมายและภาษาเฉพาะในข้อตกลง ประกอบด้วย ข้อตกลงกับกรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แนวทางการวิเคราะห์กฎหมายในการจัดทำข้อตกลง ลักษณะเฉพาะของภาษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงการใช้ถ้อยคำ สำนวน หรือคำศัพท์ในข้อตกลงที่ถูกต้องเหมาะสม วิเคราะห์ และอภิปรายกฎหมายและข้อตกลง

3) หมวดวิชาการยกร่างข้อตกลง กรอบการตกลงจากการเจรจา และความเชื่อมโยงกับการยกร่างข้อตกลง หลักการ วิธีการ และเทคนิคการเขียนเนื้อหาข้อตกลง ข้อกำหนดและเงื่อนไขเฉพาะของข้อตกลง การจัดเตรียมและแนวทางการพิจารณาเอกสารแนบท้ายข้อตกลง ปัญหาที่มักพบในการร่างข้อตกลงและปฏิบัติการยกร่างข้อตกลง

4) หมวดวิชาการตรวจสอบร่างข้อตกลง ประกอบด้วย การพิจารณาผลผูกพันของข้อตกลง แนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบของข้อตกลง เทคนิคการตรวจแก้ร่างข้อตกลง แนวทางการหาข้อยุติระหว่างคู่ตกลง เพื่อการปรับแก้ข้อตกลง ปัญหาในการนำข้อตกลงไปปฏิบัติภายในประเทศ และแนวทางการปรับแก้ข้อตกลงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้ ปฏิบัติการตรวจสอบร่างข้อตกลง วิเคราะห์ และอภิปรายปัญหาในการนำข้อตกลงไปปฏิบัติ

ทักษะที่ 3 การทำบันทึกการประชุมระหว่างประเทศ มีระยะเวลาการฝึกอบรม 3 วัน

1) หมวดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประชุมระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ความสำคัญและลักษณะของการประชุมระหว่างประเทศ ประเภทต่าง ๆ ความสำคัญของบันทึกการประชุม และการนำไปใช้ประโยชน์ หรือขยายผลต่อเนื่อง บทบาทหน้าที่ และความสำคัญของผู้บันทึกการประชุม

2) หมวดวิชาการพัฒนาทักษะการฟังและจับประเด็น ประกอบด้วย หลักการและวิธีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ กลวิธีเรียบเรียงความคิด และเทคนิคการสรุปเนื้อหาจากการฟัง เทคนิคการจับใจความสำคัญ และรวบยอดประเด็นความคิดจากการฟัง ปฏิบัติการพัฒนาทักษะการฟังและจับประเด็น

3) หมวดวิชาเทคนิคการจัดบันทึกการประชุม ประกอบด้วย หลักการและแนวทางการจัดบันทึกการประชุม เทคนิคการจัดบันทึกการประชุม เทคนิคการทวนซ้ำตรวจสอบข้อมูล และการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม และปฏิบัติการจัดบันทึกการประชุม

4) หมวดวิชาวิธีการเขียนรายงานการประชุม ประกอบด้วยรูปแบบและองค์ประกอบรายงานการประชุมที่เป็นสากล หลักการและแนวทางการเขียนรายงานการประชุม การใช้กรอบการประชุมและเอกสารประกอบการประชุม เพื่อสนับสนุนการเขียนรายงานการประชุม ปัญหาและข้อพึงระวังในการเขียนรายงานการประชุม การตรวจและแก้ไขร่างรายงานการประชุม และปฏิบัติการเขียนรายงานการประชุม

งบประมาณ สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มในระหว่างการอบรม สำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ขอให้ผู้เข้าร่วมการอบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด

ที่ปรึกษาโครงการ นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ รองเลขาธิการ ก.พ. นางรัตนา อุบลสิงห์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

ผู้รับผิดชอบโครงการ คือ ศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

2.7.7 การจัดการโลจิสติกส์อาเซียนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ASEAN Logistics Management for Local Administration)

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายและให้ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดการโลจิสติกส์ จากหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ ในการเสริมสร้างศักยภาพที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 2) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถชี้แนะช่องทางในการขับเคลื่อนนโยบายองค์กรที่เกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
- 3) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในองค์กรยุคใหม่ การพัฒนาวิสัยทัศน์ และเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

- 1) ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ 6 ขึ้นไป และข้าราชการการเมืองท้องถิ่น
- 2) ข้าราชการและพนักงานท้องถิ่น ระดับ 6 ขึ้นไปหรือเทียบเท่า
- 3) บุคลากรของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

โครงสร้างหลักสูตร

- 1) วิชาพื้นฐานโลจิสติกส์
- 2) วิชาสัมมนาการบูรณาการโลจิสติกส์
- 3) วิชาสัมมนาโลจิสติกส์อาเซียน (ระหว่างศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ)
- 4) ศึกษาดูงานในประเทศ 1 วัน
- 5) ศึกษาดูงานต่างประเทศ 4 วัน

หัวข้อวิชาในการศึกษาอบรม หมวดวิชาในการอบรมมีทั้งสิ้นจำนวน 12 รายวิชาดังนี้

AMT 101 ข้อตกลงประชาคมอาเซียนต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ (2 ชั่วโมง)

AMT 102 ลักษณะและแนวโน้มประชากร เศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการค้า และการลงทุนในประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 103 การจัดการโลจิสติกส์ของประเทศ เส้นทางขนส่งระหว่างประเทศ และความเชื่อมโยงเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจของอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 104 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศกับโลจิสติกส์ (3 ชั่วโมง)

AMT 111 สัมมนาเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ ผลกระทบต่อประเทศ และประเทศสมาชิกอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 112 สัมมนาการปรับตัวและการเตรียมพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 113 สัมมนาการศึกษาดูงาน 1 ไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 114 สัมมนาการศึกษาดูงาน 2 ต่างประเทศ (3 ชั่วโมง)

AMT 133 สัมมนาการศึกษาดูงาน 3 ภาพรวมของการศึกษา (3 ชั่วโมง)

AMT 801 ศึกษาดูงานในประเทศ (8 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม เป็นการศึกษาโดยการฟังการบรรยาย การสัมมนาวิชาการ และการศึกษาดูงาน โดยมีจุดมุ่งเน้นให้มีความรู้ ความเข้าใจในภาพรวมด้านโลจิสติกส์ของประชาคมอาเซียน สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาวิสัยทัศน์ และมุมมองการพัฒนาการบริหารองค์กร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีเนื้อหาหลักสูตรในการบรรยาย การสัมมนาฝึกภาคปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

- 1) ผู้เข้าอบรมต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 2) ผู้เข้าอบรมต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาอบรมตามกรอบการศึกษาอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- 3) ผู้เข้าอบรมต้องไม่มีความประพฤติเสียหายและไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำไปสู่ความเสื่อมเสียของสถาบัน
- 4) ผู้เข้าอบรมต้องอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจในการนำความรู้ด้านโลจิสติกส์อาเซียนไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ คือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

2.7.8 กรอบความร่วมมืออาเซียนพลัสสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายและให้ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการเตรียมความพร้อม รองรับกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัสจากหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการเสริมสร้างศักยภาพที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 2) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถชี้แนะช่องทางในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องจากกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัสที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
- 3) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในองค์กรยุคใหม่ การพัฒนาวิสัยทัศน์ และเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียน จากกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัส

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

- 1) ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ 6 ขึ้นไป รวมถึงข้าราชการฝ่ายการเมือง และข้าราชการและพนักงานของ อปท. ที่เทียบเท่าระดับ 6 ขึ้นไป
- 2) บุคลากรของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
- 3) นายกองค้การส่วนจังหวัด
- 4) นายกเทศมนตรี
- 5) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างหลักสูตร

- 1) วิชาพื้นฐานกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ
- 2) วิชาสัมมนาข้อมูลพื้นฐานรายประเทศ
- 3) วิชาสัมมนาการบูรณาการ
- 4) วิชาสัมมนากรอบความร่วมมืออาเซียนพลัส (ระหว่างศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ)
- 5) ศึกษาดูงานต่างประเทศ 5 วัน
- 6) ศึกษาดูงานในประเทศ 1 วัน

หัวข้อวิชาในการศึกษาอบรม มีทั้งสิ้นจำนวน 12 รายวิชาดังนี้

AMT 201 ลักษณะและแนวโน้มประชากร เศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการค้า และการลงทุนในกรอบความร่วมมือประชาคมอาเซียนพลัส (2 ชั่วโมง)

AMT 202 ทิศทางและข้อตกลงล่าสุดของกรอบความร่วมมืออาเซียนพลัสต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ (3 ชั่วโมง)

AMT 203 อิทธิพลทางการค้า การลงทุนของเกาหลี และญี่ปุ่นต่อทิศทางของประเทศไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 204 อิทธิพลทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนของประเทศจีนต่อทิศทางของประเทศไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 211 สัมมนาการพัฒนาเศรษฐกิจตามกรอบอาเซียนพลัส ผลกระทบต่อประเทศไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 221 สัมมนาการปรับตัวและการเตรียมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าสู่อาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 131 สัมมนาการศึกษาดูงาน 1 ไทย (3 ชั่วโมง)

AMT 232 สัมมนาการศึกษาดูงาน 2 ในกลุ่มประเทศอาเซียนพลัส (6 ชั่วโมง)

AMT 233 สัมมนาการศึกษาดูงาน 3 ภาพรวมของการศึกษา (3 ชั่วโมง)

AMT 801 ศึกษาดูงานในประเทศ (8 ชั่วโมง)

AMT 902 ศึกษาดูงานต่างประเทศในกลุ่มอาเซียนพลัส (40 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม เป็นการศึกษาโดยการฟังการบรรยาย การสัมมนาวิชาการ และการศึกษาดูงาน โดยมีจุดมุ่งเน้นให้มีความรู้ ความเข้าใจในภาพรวมของประชาคมอาเซียน สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน

ตลอดจนการพัฒนาวิสัยทัศน์และมุมมองการพัฒนาการบริหารองค์กร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยมี
เนื้อหาหลักสูตรในการบรรยาย การสัมมนาและฝึกภาคปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

- 1) ผู้เข้าอบรมต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 2) ผู้เข้าอบรมต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาอบรมตามกรอบการศึกษาอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- 3) ผู้เข้าอบรมต้องไม่มีความประพฤติเสียหายและไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำไปสู่ความเสื่อมเสียของสถาบัน
- 4) ผู้เข้าอบรมเข้าอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความรู้ ความเข้าใจ และเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน
ผู้รับผิดชอบโครงการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

2.7.9 การพัฒนาผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ยุคท้องถิ่นทันสมัย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายและให้ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ด้าน
การพัฒนาพื้นที่อย่างสร้างสรรค์ ไปสู่ยุคท้องถิ่นทันสมัย บนพื้นฐานของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทั้งจากหน่วยงานทั้งใน
ประเทศและต่างประเทศในการเสริมสร้างศักยภาพที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 2) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถชี้แนะช่องทางในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง
เนื่องจากการจัดการชุมชนบนพื้นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
- 3) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในองค์กรยุคใหม่ การ
พัฒนาวิสัยทัศน์ และเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

- 1) ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้าราชการฝ่ายการเมืองท้องถิ่น
- 2) ข้าราชการและพนักงานท้องถิ่นระดับ 7 ขึ้นไปหรือเทียบเท่า
- 3) บุคลากรของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย วิชาพื้นฐาน การพัฒนาเมืองสู่ยุคทันสมัย วิชาสัมมนา การบูรณาการ
พัฒนาเมือง การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ วิชาสัมมนา การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (ระหว่าง
ศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ) และ ศึกษาดูงานต่างประเทศ 8 วัน และศึกษาดูงานในประเทศ 1 วัน

หัวข้อวิชาในการศึกษาอบรม

หมวดวิชาในการอบรมมีทั้งสิ้นจำนวน 12 รายวิชาดังนี้

AMT 301 ประชาคมอาเซียนและการพัฒนาภูมิภาค (2 ชั่วโมง)

AMT 302 ลักษณะและแนวโน้มประชากรเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวในประชาคมอาเซียน (3 ชั่วโมง)

AMT 303 ทิศทางและข้อตกลงล่าสุดของประชาคมอาเซียนต่อเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม (3 ชั่วโมง)

- AMT 307 แนวโน้มการขยายตัวของเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นไทยสู่เมื่องน่าอยู่ (3 ชั่วโมง)
- AMT 308 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเข้าสู่ยุคทันสมัย (3 ชั่วโมง)
- AMT 313 สัมมนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการเป็นเมืองสีเขียวกับอนาคตท้องถิ่นไทย (3 ชั่วโมง)
- AMT 314 สัมมนาการพัฒนาเมืองภูมิภาคกับการพัฒนาประเทศ (3 ชั่วโมง)
- AMT 315 สัมมนาทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นและบทเรียนในการพัฒนา (3 ชั่วโมง)
- AMT 331 สัมมนาการศึกษาดูงาน 1 ไทย (3 ชั่วโมง)
- AMT 332 สัมมนาการศึกษาดูงาน 2 ต่างประเทศ (3 ชั่วโมง)
- AMT 333 สัมมนาการศึกษาดูงาน 3 ภาพรวมของการศึกษา (3 ชั่วโมง)
- AMT 832 ศึกษาดูงานในประเทศ (8 ชั่วโมง)
- AMT 931 ศึกษาดูงานต่างประเทศ (48 ชั่วโมง)

วิธีการฝึกอบรม โดยการฟังการบรรยาย การสัมมนาวิชาการ และการศึกษาดูงาน โดยมีจุดมุ่งเน้นให้มีความรู้ ความเข้าใจในภาพรวมด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประชาคมอาเซียน สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาวิสัยทัศน์และมุมมองการพัฒนาการบริหารองค์กร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีเนื้อหาหลักสูตรในการบรรยาย สัมมนาและฝึกภาคปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม

- 1) ผู้เข้าอบรมต้องมีเวลาศึกษาอบรมตลอดทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 2) ผู้เข้าอบรมต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาอบรมตามกรอบการศึกษาอบรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- 3) ผู้เข้าอบรมต้องไม่มีความประพฤติเสียหายและไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำไปสู่ความเสียหายของสถาบัน
- 4) ผู้เข้าอบรมต้องอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจในการนำความรู้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์อาเซียนไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ คือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

2.7.10 หลักสูตรการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ส่วนกลาง)

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และผลกระทบของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศ และระบบราชการไทย
- 2) เพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน รวมถึงยุทธศาสตร์และการปรับตัวของระบบราชการไทยที่มีต่อประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม คือ ข้าราชการพลเรือนของส่วนราชการต่าง ๆ เข้ารับการอบรมแบ่งเป็น 4 รุ่น ๆ ละ 500 คน

โครงสร้างการฝึกอบรม ประกอบด้วย 6 วิชาการระยะเวลาการฝึกทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

วิชาที่ 1 ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี พ.ศ. 2558 จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนแม่บทในการดำเนินการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การบูรณาการแผนการปฏิบัติการในภาพรวมเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สาระสำคัญของยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการประเมินศักยภาพของประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558

วิชาที่ 2 การพัฒนามุมมองระดับสากล จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทโลกาภิวัตน์ และการพัวพันกันระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติ ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์พร้อมกับการใช้ประโยชน์จากโลกยุคใหม่เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้ชนะในระเบียบโลกปัจจุบัน

วิชาที่ 3 ความรู้เรื่องการเมืองและความมั่นคงความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community Blueprint) แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Community Blueprint) และกฎบัตรอาเซียน รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและกลไกการทำงานของอาเซียนในด้านการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ทั้งในระดับอาเซียนและภายในประเทศเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศ เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐในบริบทความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียน

วิชา 4 ความรู้เรื่องเศรษฐกิจไทยในบริบทประชาคมอาเซียนและผลกระทบ จำนวน 3 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community Blueprint) พร้อมสรุปสถานการณ์และข้อตกลงต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศคู่เจรจาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการสร้างความรู้ถึงบทบาทการสนับสนุนของภาครัฐไทยที่มีส่วนในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันในเขตเศรษฐกิจเสรีอาเซียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์ โอกาส และความเสี่ยงของประเทศไทย เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐในบริบทการเปิดเสรีด้านเศรษฐกิจของอาเซียน

วิชาที่ 5 การเตรียมพร้อมข้าราชการในเรื่องความเปลี่ยนแปลงด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมจำนวน 2 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio Cultural Community Blueprint) รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ภายใต้คำขวัญ One Vision One Identity One Community ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ยกระดับคุณภาพชีวิตเพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของการเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนาของประชาชนอาเซียน โดยการพัฒนาความตระหนักรู้ของข้าราชการในการเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่

ประชาคมอาเซียน โดยการพัฒนาศักยภาพ เสริมสร้างขีดความสามารถของข้าราชการในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์เชิงประยุกต์ เป็นต้น

วิชาที่ 6 ประชาคมอาเซียนและบทบาท สำนักงาน ก.พ. ในการเตรียมความพร้อมข้าราชการ
จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของข้าราชการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น แผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์พัฒนาข้าราชการ การดำเนินการของสำนักงาน ก.พ. และบทบาทของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่ข้าราชการยุคใหม่พึงมี ในการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาข้าราชการ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน

งบประมาณ สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารว่าง พร้อมเครื่องดื่มในระหว่างการอบรม สำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ขอให้ผู้อบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด

ที่ปรึกษาโครงการ ประกอบด้วย รองเลขาธิการ ก.พ. (นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์) และผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (นางรัตนา อุบลสิงห์)

ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

2.7.11 หลักสูตรการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ส่วนภูมิภาค)

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างความรู้ความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและผลกระทบของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศและระบบราชการไทย
- 2) เพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน รวมถึงยุทธศาสตร์ประเทศ พ.ศ. 2556-2561 และการปรับตัวของระบบราชการไทยที่มีต่อประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

ข้าราชการประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงานถึงอาวุโส และประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการถึงชำนาญการพิเศษในส่วนภูมิภาค และข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม ประกอบด้วย 6 วิชากรระยะเวลาการฝึกทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

วิชาที่ 1 ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี พ.ศ. 2558 จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนแม่บทในการดำเนินการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการบูรณาการแผนการปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการประเมินศักยภาพของประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558

วิชาที่ 2 การพัฒนามุมมองระดับสากล จำนวน 1 ชั่วโมง 30 นาที

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทโลกาภิวัตน์และการพึ่งพิงกันระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติประโยชน์โอกาส และความเสี่ยงของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ พร้อมกับการใช้ประโยชน์จากโลกยุคใหม่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันเพื่อนำไปสู่การเป็นผู้ชนะในระเบียบโลกปัจจุบัน

วิชาที่ 3 ความรู้เรื่องการเมืองและความมั่นคงอาเซียนและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community Blueprint) แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Community Blueprint) และกฎบัตรอาเซียน รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง และกลไกการทำงานของอาเซียนในด้านการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ทั้งในระดับอาเซียนและภายในประเทศ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์โอกาส และความเสี่ยงของประเทศ เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐ ในบริบทความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียน

วิชา 4 ความรู้เรื่องเศรษฐกิจไทยในบริบทประชาคมอาเซียนและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จำนวน 3 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community Blueprint) พร้อมสรุปสถานการณ์และข้อตกลงต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศคู่เจรจาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการสร้างความรู้ถึงบทบาทการสนับสนุนของภาครัฐไทย ที่มีส่วนในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันในเขตเศรษฐกิจเสรีอาเซียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ประโยชน์โอกาส และ ความเสี่ยงของประเทศไทย เพื่อสร้างความรู้เท่าทันให้กับบุคลากรภาครัฐในบริบทการเปิดเสรีด้านเศรษฐกิจของประชาคมอาเซียน

วิชาที่ 5 การเตรียมพร้อมข้าราชการในเรื่องความเปลี่ยนแปลงด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรม จำนวน 2 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio Cultural Community Blueprint) รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ภายใต้คำขวัญ One Vision One Identity One Community ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรมภาษา และศาสนาของประชาชนอาเซียน โดยการพัฒนาคะแนนความรู้ของข้าราชการในการเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการพัฒนาศักยภาพเสริมสร้างขีดความสามารถของข้าราชการในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์เชิงประยุกต์ เป็นต้น

วิชาที่ 6 ประชาคมอาเซียนและบทบาทสำนักงาน ก.พ.ในการเตรียมความพร้อมข้าราชการ จำนวน 1 ชั่วโมง

เป็นการให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของภาคราชการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น แผนบริหารราชการแผ่นดินนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์พัฒนาข้าราชการ การดำเนินการของสำนักงาน ก.พ. และบทบาทของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่ข้าราชการยุคใหม่พึงมี ในการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาข้าราชการ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน

งบประมาณ สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารว่าง พร้อมเครื่องดื่มในระหว่างการอบรมสำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ขอให้ผู้อบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด

ที่ปรึกษาโครงการ ประกอบด้วย รองเลขาธิการ ก.พ. (นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์) และผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (นางรัตนา อุบลสิงห์)

ผู้รับผิดชอบโครงการ คือ ศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

2.7.12 หลักสูตรการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับองค์กรปกครองท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องประชาคมอาเซียน
- 2) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) และสร้างความรู้ความตระหนักในความสำคัญและผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ทั้งที่เป็นโอกาสและความเสี่ยง เพื่อสามารถนำมาปรับใช้พัฒนาองค์กรและท้องถิ่นต่อไป

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม คือ ผู้บริหาร / สมาชิกและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 60 คน

โครงสร้างการฝึกอบรม

- 1) ประชาคมอาเซียน 3 ชั่วโมง เนื้อหาประกอบด้วย จุดเริ่มต้นของอาเซียน สมาชิกอาเซียน นโยบายการดำเนินงานของอาเซียน การก่อตั้งประชาคมอาเซียน วัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งองค์กร สาเหตุที่ต้องสร้างประชาคมอาเซียน ประเทศไทยกับประชาคมอาเซียน วิสัยทัศน์อาเซียนในอนาคต การประชาคมเพื่อการปฏิบัติ (Community of action) การประชาคมเพื่อการเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกันอย่างใกล้ชิด (Community of

Connectivity) การประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง (Community of People) และประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ
ด้านตุลการค้า / ด้านคมนาคม

2) ประชาคมอาเซียนปี 2558 ใน 3 เสาหลัก 3 ชั่วโมง เนื้อหาประกอบด้วยประชาคมการเมือง
และความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community - ASC) ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมการเมืองและ
ความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Economic Community - AEC) ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียนและการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี 8 สาขา ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Economic Socio-
Cultural Community-ASCC) ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ผลกระทบในด้าน
การรักษาความเป็นกลางของอาเซียน แผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ประโยชน์ที่ประเทศไทยได้รับ
จากการเป็นสมาชิกอาเซียน และความสำเร็จของอาเซียน

3) การปรับตัวขององค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 3 ชั่วโมง เนื้อหา
ประกอบด้วย การเปิดโลกทัศน์เพื่อรับการเปลี่ยนแปลงการค้นหาค้นหาตัวเองเพื่อให้องค์กรท้องถิ่นปรับตัวให้ทันเหตุการณ์
การแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ ที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน / ชุมชน การมองการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อ
สร้างเครือข่าย และการลดปัจจัยทางลบที่จะเกิดขึ้นกับท้องถิ่นในอนาคต

4) Workshop / สรุป 3 ชั่วโมง เนื้อหาประกอบด้วย จุดแข็งและโอกาส (Opportunities)
ยุทธวิธีในการฉกฉวยโอกาสจาก ASC AEC และ ASCC ที่เหมาะสมของไทย จุดอ่อนและความเสี่ยง ยุทธวิธีในการ
ลดความเสี่ยง ASC AEC และ ASCC ที่เหมาะสมของไทย

วิธีการฝึกอบรม อาศัยรูปแบบกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม เน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นสำคัญ อาทิ การ
บรรยายเชิงปฏิบัติการ การถ่ายทอดประสบการณ์ ให้ข้อเสนอแนะ

การประเมินผล ด้วยการใช้แบบประเมินผลการอบรม สังเกตการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติของผู้เข้า
รับการอบรม

ผู้รับผิดชอบโครงการ คือ สำนักงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

2.7.13 การฝึกอบรมหลักสูตร Singapore-Thailand Leadership Development Programme

การฝึกอบรมหลักสูตร Singapore-Thailand Leadership Development Programme เป็น
โครงการภายใต้ความร่วมมือด้านราชการพลเรือน ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐสิงคโปร์ภายใต้กรอบ Civil Service
Exchange Programme (CSEP) โดยสำนักงาน ก.พ. ในฐานะตัวแทนส่วนราชการของไทย รับผิดชอบสาขา ความ
ร่วมมือ ด้านราชการพลเรือนร่วมกับ Public Service Department และ Civil Service College ซึ่งเป็นตัวแทน
ส่วนราชการในสาขาเดียวกันของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้จัดกิจกรรมด้านการพัฒนาข้าราชการพลเรือนหลายกิจกรรม
เช่น การจัดฝึกอบรมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อข้าราชการและระบบราชการ
ของทั้งสองประเทศ และในการประชุม CSEP ครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 19-20 มกราคม พ.ศ. 2554 ณ ประเทศไทย ได้มี

ข้อตกลงร่วมกันจัดทำความร่วมมือในหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำ (Singapore - Thailand Leadership Development Programme) สำหรับข้าราชการผู้มีศักยภาพสูงของทั้งสองประเทศ ให้ได้มีโอกาสดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำและสร้างเครือข่ายผู้มีศักยภาพสูงต่อไป

วัตถุประสงค์

1) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายของข้าราชการผู้มีศักยภาพสูงของประเทศไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์ ให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และแนวความคิดใหม่ ๆ รวมถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในระดับสากล

2) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างส่วนราชการและประเทศทั้งสองมากขึ้น บรรลุเจตนารมณ์ของความร่วมมือภายใต้กรอบ Thailand –Singapore Civil Service Exchange Programme (CSEP)

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้ารับการฝึกอบรม คือ ผู้มีศักยภาพสูงฝ่ายประเทศไทย จำนวน 15 คน และผู้มีศักยภาพสูงฝ่ายสาธารณรัฐสิงคโปร์ จำนวน 15 คน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาศึกษาและฝึกอบรม คือ เป็นข้าราชการพลเรือนประเภทวิชาการซึ่งมีอายุไม่เกิน 35 ปี นับถึงวันปิดรับสมัคร เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าในราชการไทย มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษ และหากผู้สมัครเคยได้รับทุนรัฐบาล หรือทุนอื่นไปศึกษา หรือฝึกอบรมในต่างประเทศมาแล้ว ต้องกลับมาปฏิบัติราชการแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันปิดรับสมัคร

โครงสร้างการฝึกอบรม

- 1) ภาพรวมของระบบราชการประเทศไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์
- 2) ระบบบริหารจัดการด้านการเงินการคลังของไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์
- 3) ระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์
- 4) นวัตกรรมการบริหารจัดการภาครัฐ
- 5) ระบบคุณธรรมจริยธรรมภาครัฐ
- 6) ศึกษาดูงานหน่วยงานด้านนโยบายและให้คำปรึกษาภาครัฐ
- 7) การบริการภาครัฐ
- 8) กิจกรรมการสร้างทีมงานและการประสานสัมพันธ์

วิธีการฝึกอบรม ประกอบด้วย การบรรยาย การประชุมอภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการศึกษาดูงาน

การประเมินผล ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องมีระยะเวลาการฝึกอบรมทั้งในชั้นเรียนและการศึกษาดูงาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 กรณีขาดการฝึกอบรมโดยไม่แจ้งเหตุผล จะไม่ได้รับประกาศนียบัตร

ที่ปรึกษาโครงการ ประกอบด้วย นายนนทิกร กาญจนะจิตรา เลขาธิการ ก.พ. นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ รองเลขาธิการ ก.พ. นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน และนางฐิติมา ศิริวิโรจน์ นักทรัพยากรบุคคลเชี่ยวชาญ

ผู้รับผิดชอบโครงการ คือ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

2.7.14 หลักสูตรเสริมสร้างความรู้เปิดประตูสู่อาเซียนรุ่นที่ 1 (สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน เช่น ภาษา วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจการเมืองของประเทศสมาชิกสำหรับหน่วยงานราชการและเอกชนให้มากขึ้น
- 2) เพื่อเป็นสร้างความตระหนักและตื่นตัวเรื่องประชาคมอาเซียน รับทราบผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชนผู้มารับบริการกลุ่มต่าง ๆ
- 3) เพื่อเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนแนวทางในการปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการและปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานในภาคเอกชน เพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม คือ ผู้สนใจเข้าร่วมอบรมที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัด ตรัง สตูล พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 120 คน

โครงสร้างการฝึกอบรม คือ หลักสูตรสำหรับบุคลากรภาครัฐ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

- 1) ประชาคมอาเซียน: ความเป็นมาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก
- 2) การเตรียมความพร้อมของไทย: ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การศึกษา
- 3) เรียนรู้ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน
- 4) การปรับตัวของหน่วยงานภาครัฐเพื่อเตรียมพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

วิธีการฝึกอบรม บรรยายและตอบข้อซักถาม อภิปราย แบ่งกลุ่มปฏิบัติ ประชุมระดมความคิดเห็น

การประเมินผล ประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการ วิทยากร และความรู้ที่ได้รับ โดยการกรอกข้อมูลลงในแบบประเมินผลโครงการ และแบบประเมินผลวิทยากร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีเวลาเข้าอบรม ภาคบรรยายไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเข้าร่วมกิจกรรมประชุมระดมความคิดเห็นจะได้รับวุฒิบัตรรับรองผลการฝึกอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

ผู้รับผิดชอบโครงการ คือ ฝ่ายส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

2.8 หน่วยงานตัวอย่างของประเทศในอาเซียนในการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

2.8.1 สหพันธรัฐมาเลเซีย

มีการวางแผนการศึกษาที่เน้นการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ โดยให้การศึกษาแก่เยาวชนในหลายระดับ อาทิ

ระดับชาติ: การศึกษาในโรงเรียนมีการสอนค่านิยมหลักไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักถึงความเป็นตัวตน ทั้งความเป็นสหพันธรัฐมาเลเซียและความเป็นอาเซียน ผ่านวิชาเฉพาะ เช่น อิสลามศึกษา และคุณธรรมการศึกษา และด้านการฝึกอบรมความเป็นผู้นำ จะเกิดขึ้นในระหว่างกิจกรรมร่วมหลักสูตร ตามนโยบายการมีส่วนร่วมภาคบังคับของนักเรียนทุกคน เช่น กีฬา และเข้าชมรม มีโปรแกรมส่งเสริมความเป็นผู้นำในภาคเอกชน มีการสร้างโปรแกรมเพื่อพัฒนาเยาวชน (Hitachi Young Leaders Initiative-HYLI) สำหรับผู้นำในอนาคตของเอเชีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาของอาเซียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่สร้างความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม ในขณะที่มีการขยายมุมมองของพวกเขาในประเด็นระดับภูมิภาคและระดับโลก

การมีส่วนร่วมในระดับอาเซียน: โครงการนักเรียนแลกเปลี่ยนอาเซียน มุ่งการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของจิตวิญญาณความเป็นอาเซียน โดยการปลูกฝังความรู้สึกของการรับรู้และความภาคภูมิใจของประเทศของตน นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายโรงเรียนภายในประเทศอาเซียน และมีการจัดโครงการ ASEAN School Tour

2.8.2 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ภาคราชการของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์กำหนดแนวทางการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไว้ตั้งแต่ปี 2010 โดยดำเนินการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งประกอบไปด้วย 6 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ การพัฒนาให้ข้าราชการเป็นผู้มีสมรรถนะและความน่าเชื่อถือ การปฏิบัติงานที่เป็นตัวอย่างที่ดีและให้บริการที่เป็นเลิศ การปลูกฝังให้มีความปรองดอง มีคุณธรรม และการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การสร้างความร่วมมือและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเข้มแข็ง และการบริหารจัดการระบบสนับสนุน

ด้านความร่วมมือระดับภูมิภาค

1) เป็นที่ตั้งศูนย์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ ศูนย์ภูมิภาคซีมีโอ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา SEAMEO Regional Centre for Educational Innovation and Technology (SEAMEO INNOTECH) ศูนย์ภูมิภาคซีมีโอด้านการวิจัยและบัณฑิตศึกษาทางการเกษตรกรรม SEAMEO Regional Centre for Graduate Study and Research in Agriculture (SEAMEO SEARCA), ศูนย์ภูมิภาคซีมีโอด้านการสาธารณสุขและชีวนามัย SEAMEO TROPMED Regional Centre for Public Health (SEAMEO TROPMED/Philippines และ Columbo Plan Staff College (CPSC)

2) เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนที่จัดโดยองค์กรต่าง ๆ ภายในภูมิภาค

เพิ่มโอกาสในการร่วมมือระดับภูมิภาค

- 1) ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมโครงการต่าง ๆ ที่จัดโดย SEAMEO, ASEAN และ APEC EdNET
- 2) บุคลากรที่มีศักยภาพสูงซึ่งทำงานใน SEAMEO จัดทำร่างโครงการความร่วมมือต่าง ๆ
- 3) ครูชาวสาธารณรัฐฟิลิปปินส์เป็นครูสอนภาษาอังกฤษให้แก่หลายประเทศในเอเชีย
- 4) มีบุคลากรทางด้านการศึกษางานอยู่ในหลายประเทศ

2.8.3 สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

เน้นที่การปฏิรูประบบราชการโดยยึดหลักคุณธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ หลักการปฏิบัติงานที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการสนับสนุนความเท่าเทียม การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การปฏิรูประบบราชการให้มีความเป็นกลางปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง โดยผู้บริหารระดับกลางจะต้องมีความรู้ ทักษะภาวะผู้นำ ทักษะการบริหารจัดการ มีความเป็นผู้นำ และมีการศึกษาที่ดี

2.8.4 สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

มีการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ โดยการเพิ่มศักยภาพ เพิ่มทักษะสร้างความร่วมมือในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

2.8.5 เนการาบรูไนดารุสซาลาม

รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้ข้าราชการพลเรือนได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมงต่อปี ปัจจุบันมีหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบการพัฒนาข้าราชการพลเรือน คือ Civil Service Institute (CSI) และ Institute for Leadership Innovation and Advancement (ILIA) ทั้งสองสถาบันมีหน้าที่พัฒนาข้าราชการในทุกกระดับ นอกจากนั้นเนการาบรูไนดารุสซาลามยังเป็นพันธมิตรในการพัฒนาข้าราชการร่วมกับ Civil Service College ของสาธารณรัฐสิงคโปร์และ INTAN ของสหพันธรัฐมาเลเซีย จึงทำให้ข้าราชการของประเทศมีโอกาสที่ดีในการพัฒนาตนเองรายละเอียดหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบการพัฒนาข้าราชการพลเรือน ดังนี้

1) Civil Service Institute หรือ The Institut Perkhidmatan Awam (IPA)

Civil Service Institute (CSI) หรือเรียกชื่อตามภาษาท้องถิ่นว่า The Institut Perkhidmatan Awam (IPA) เป็นหน่วยงานหลักในการฝึกอบรมข้าราชการพลเรือนของประเทศ ทำหน้าที่ในการดำเนินการฝึกอบรม รวมทั้งการให้คำปรึกษา แนะนำ ออกแบบ และจัดหลักสูตรฝึกอบรมต่าง ๆ โดยมีบทบาทหน้าที่คล้ายกับสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนของสำนักงาน ก.พ.

วิสัยทัศน์ เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

พันธกิจ ฝึกอบรมและให้คำปรึกษา แนะนำการเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แก่ข้าราชการพลเรือน ลูกจ้าง หรือผู้รับบริการทั้งในและต่างประเทศ โดยให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

บทบาท ฝึกอบรม (Training) ให้คำปรึกษาแนะนำ (Consultation) ทำวิจัยในบริบทที่เกี่ยวข้อง (Research)

Shared Values ความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) ความเป็นมืออาชีพ (Professional) ความมีคุณภาพ (Quality) และ ความมุ่งมั่นที่ลูกค้าหรือผู้รับบริการ (Customer focused)

กลยุทธ์ เพื่อสร้างข้าราชการพลเรือนยุคใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ เพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ และปลูกฝังวัฒนธรรมการทำงานในเชิงบวกให้กับข้าราชการ

ประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ

1) Civil Service Institute หรือ IPA มีการปรับรูปแบบการบริหารและการดำเนินงานใหม่ โดยเพิ่มความสำเร็จเกี่ยวกับการตลาดและลูกค้า (Marketing perspective/ Customer oriented) มากขึ้น สนับสนุนความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการในบริบทที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝึกอบรม การให้คำปรึกษาการทำวิจัย เป็นต้น

2) เนื่องจากเน้นความสำเร็จที่ลูกค้าดังนั้น IPA จึงยกระดับความสำเร็จของหน่วยงานวิจัยให้มากขึ้นตามไปด้วย โดยวางกลยุทธ์การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สมเหตุสมผล และสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่บนพื้นฐานความจำเป็น และตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าได้อย่างเต็มที่ (Customer needs)

3) IPA มีแผนที่จะดำเนินการ Rebranding องค์กรเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ชัดเจนและเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์องค์กรอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง

4) หลักสูตรในการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดย IPA ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมของสถาบันข้าราชการพลเรือน (IPA) ของเนการาบรูไนดารุสซาลาม

CLUSTERS	Number of Courses
Leadership Development (LD)	23
Organizational Analysis and Development	24
Communication and Customer Service	28
Management and Supervisory	85
Information Communication Technology	17
TOTAL	177

2) Institute for Leadership, Innovation and Advancement

Institute for Leadership, Innovation and Advancement หรือ ILIA เป็นส่วนหนึ่งของ มหาวิทยาลัยเนการาบรูไนดารุสซาลาม (UBD: Universiti Brunei Darussalam) และถือเป็น Business wing ของสถานศึกษาดังกล่าว ILIA เป็นสถาบันแห่งแรกและแห่งเดียวในเนการาบรูไนดารุสซาลามที่รับผิดชอบการพัฒนาผู้นำและนวัตกรรมเป็นการเฉพาะก่อตั้งขึ้นในเดือนมกราคม ค.ศ. 2009 โดยมีจุดมุ่งหมาย (วิสัยทัศน์) ที่จะ

สถาบันการศึกษาชั้นนำในการฝึกอบรม และให้คำปรึกษาการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความท้าทายต่อความเจริญก้าวหน้าของเนการาบรูไนดารุสซาลาม

ภารกิจ

ILIA มีบทบาทและความรับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาผู้นำ และการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีจุดเน้นที่การแสวงหาความก้าวหน้าทางวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นผู้นำนวัตกรรม ความรับผิดชอบ รวมทั้งส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวในการพัฒนาผู้นำที่โดดเด่น ทั้งในภาครัฐเอกชนและสังคม

ILIA ให้บริการทั้งการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการจัด Forum ทางวิชาการ และการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ส่วนราชการ และหน่วยงานเอกชน โดยเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานหลักที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเนการาบรูไนดารุสซาลามและมีเป้าหมายว่าจะขยายบทบาทความสำคัญออกไปในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นสะพานหรือตัวเชื่อมโยงในการยกระดับสถานะของมหาวิทยาลัย และการพัฒนาผู้นำในระดับชาติและระดับโลก

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นศูนย์รวมการศึกษาวิจัยและการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์สำหรับการเตรียมความพร้อมต่อการเผชิญหน้ากับทุกปัจจัยที่ท้าทาย และมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ โดยเน้นที่การสร้างผู้นำและนวัตกรรม
- 2) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ และภาคสังคม ในการกำหนดและใช้ประโยชน์จากวิธีการ และช่องทางการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาประเทศ
- 3) เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมที่เน้นการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าและการพัฒนาประเทศ
- 4) เพื่อสร้างความตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของภาวะผู้นำ ซึ่งจำเป็นต้องเกิดขึ้นในทุกบริบท และเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร และสถานการณ์ทางสังคม เพื่อความก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติ
- 5) เพื่อส่งเสริมให้มีวิธีการที่หลากหลาย ในการแก้ไขปัญหา และเผชิญหน้ากับความท้าทาย
- 6) เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมผลการศึกษา ผ่านช่องทางเอกสาร และการสัมมนา

ประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ

- 1) ILIA เป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงานเดียวของประเทศในการฝึกอบรมผู้นำ (Leadership Program / Innovative Leadership) ผู้อำนวยการสถาบัน ILIA คนปัจจุบันคือ Dr. Azaharaini Hj Mohd Jamil เป็นอดีตผู้อำนวยการสถาบัน IPA (หรือ Civil Service Institute – CSI) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาข้าราชการพลเรือน การเคลื่อนย้ายบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความต่อเนื่องในการพัฒนาข้าราชการของเนการาบรูไนดารุสซาลาม ที่คัดสรรบุคคลเข้ามาทำหน้าที่บริหารหน่วยงาน ILIA โดยเลือกจากผู้มีประสบการณ์สูงในวิชาชีพการพัฒนาและฝึกอบรม

2) การพัฒนาผู้นำของ ILIA มีได้จำกัดเฉพาะผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น เพราะด้วยสมมุติฐานที่ว่า “ต้องสร้างผู้นำให้เกิดขึ้นในทุกระดับ- Leader role should be everywhere” ILIA จึงจัดหลักสูตรเพื่อการพัฒนาผู้นำทั้งระดับต้น (Executive Development Program for Junior Management Staff) ระดับกลาง (Executive Development Program for Middle Management Offices) และระดับสูง (Executive Development Program for Senior Government Officers) รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอื่น ที่จำเป็นสำหรับผู้นำ อาทิ การเจรจาต่อรองและการบริหารความขัดแย้ง รวมถึงบริบทของการพัฒนาผู้นำในภาพรวม เป็นต้น

3) รูปแบบการฝึกอบรมสำหรับผู้นำระดับสูงของ ILIA จะเน้นที่ใช้ Future literacy exercise (Scenario) เป็นหลักเพื่อคาดการณ์อนาคต และใช้เป็นต้นแบบในการวางแผนงานและเตรียมคนไว้ล่วงหน้ามากกว่าที่จะใช้วิธีการอบรมในห้องเรียนทั่วไป

4) ILIA ไม่เน้นการฝึกอบรมในชั้นเรียน แต่จะเน้นที่การกระตุ้นความคิดและการวางแผน และด้วยความที่เป็นประเทศที่มีอำนาจในการใช้จ่าย ILIA จึงสามารถจัด Learning forum โดยเชิญ Guru ระดับโลกมาเป็นผู้บรรยายให้กับข้าราชการได้อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งยังทำลาย “Silo” ระหว่างภาครัฐและเอกชนด้วย การเปิดโอกาสให้ผู้นำองค์กรทั้งของภาครัฐและเอกชนเข้ามาร่วมรับการอบรมด้วยกัน ในทุกหลักสูตรเพราะ ILIA เชื่อมั่นว่า เครือข่ายเป็นอีกหนึ่งปัจจัยของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำทุกระดับ

5) การเข้ามาฝึกอบรมในหลักสูตรผู้นำของ ILIA ถือเป็นการได้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและสถาบันการฝึกอบรม กล่าวคือ หากผู้เข้ารับการอบรมมีปัญหา หรือมีกรณีศึกษาในหน่วยงานของตน ก็สามารถนำมาเป็นประเด็นวิเคราะห์ หรือใช้เป็นกรณีศึกษาในชั้นเรียนได้ ทำให้หน่วยงานผู้เรียนไม่ต้องจ้างที่ปรึกษา เพื่อแนะนำหรือแก้ปัญหา อีกทั้งผู้จัดการฝึกอบรมก็ได้กรณีศึกษาของหน่วยงานนั้น เป็นวัตถุดิบในการพัฒนาผู้นำรุ่นต่อไป ซึ่งถือเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่ได้ประโยชน์ร่วมกัน

2.8.6 สาธารณรัฐสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์มี The Civil Service College (CSC) ซึ่งเป็นสถาบันในการจัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ของทางภาครัฐของสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยมีโปรแกรมการอบรมทักษะความสามารถต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น หลักสูตรภาวะผู้นำ หลักสูตรผู้บริหารการบริหารรัฐกิจ ฯลฯ

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มจังหวัดและ 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย์ บึงกาฬ)

3.1 แนวทางการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มจังหวัด

การเข้าสู่อาเซียนเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของเศรษฐกิจไทยในทุกด้านทั้งการค้าสินค้า การบริการ การเคลื่อนย้ายการลงทุน แรงงาน และเงินทุน ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศไทยจะต้องเร่งพัฒนาความพร้อมในการเข้าสู่สถานการณ์การแข่งขันเสรีในประชาคมอาเซียน โดยอาศัยข้อตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ของอาเซียน

เป็นกรอบหลักในการกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับ ศักยภาพของแต่ละพื้นที่ การดำเนินโครงการตามกรอบข้อตกลงความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่าง ๆ ส่งผลให้หลายพื้นที่ในประเทศ มีแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลง ที่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพการพัฒนาอย่างเด่นชัดในจังหวัดที่เป็นประตูการค้า (Gateway) และ จังหวัดที่เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาค โดยเฉพาะการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ ต่าง ๆ (สุมาลี เตชานุรักษ์นุกูล, 2556)

1) รัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนของประเทศ โดยใช้ ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียน ตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน และข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น และจากการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

2) รัฐจะสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window และการดำเนินการอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อรองรับการขยายตัวทาง เศรษฐกิจ

3) พื้นที่เป้าหมายในระยะแรก 11 แห่ง ได้แก่ แม่สาย เชียงแสน เชียงของ จังหวัดเชียงราย แม่สอด จังหวัดตาก ชายแดนจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครพนม จังหวัดหนองคาย จังหวัดสระแก้ว จังหวัดกาญจนบุรี สะเดา จังหวัดสงขลา และชายแดนจังหวัดนราธิวาส

4) สำหรับจังหวัด/เมืองอื่น ๆ นอกจากเมืองที่กล่าวถึงตามบทบาทหลักข้างต้นแล้ว สามารถมีบทบาท เป็นเมืองเครือข่ายที่จะเชื่อมต่อหรือสนับสนุนการพัฒนา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับศักยภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมและแนวโน้มการพัฒนาของพื้นที่

3.2 ประเด็นการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1) การขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองศูนย์กลางบริการหลัก

1.1) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคม และระบบ logistics อาทิ ขยายทางหลวงและแก้ปัญหาจุดตัดทาง แยกบนทางหลวงสายหลัก จัดระบบขนส่งมวลชนเขตเมืองและเชื่อมโยงระหว่างเมือง จัดพื้นที่และระบบกระจาย สินค้าเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและลดต้นทุน

1.2) จัดการใช้ที่ดินให้เหมาะสม โดยเฉพาะพื้นที่สำหรับเศรษฐกิจและการลงทุนใหม่ เพื่อไม่ให้เกิด ผลกระทบต่อพื้นที่อนุรักษ์ประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยว รวมทั้งพื้นที่การเกษตรที่สำคัญ

1.3) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน โดยเน้นการ วางผังเมือง และการฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง

1.4) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยพัฒนาและยกระดับคุณภาพด้านการศึกษา โดยเฉพาะด้านภาษา การสื่อสาร และการบริหารจัดการเพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านการค้า การลงทุน และการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน

2) การขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ

2.1) พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ทางถนน ทางน้ำ ทางอากาศ) และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ และอำนวยความสะดวกในการเดินทางและขนส่ง (connectivity and mobility) และพัฒนาไปสู่การขนส่งหลายรูปแบบ (multimodal) เพื่อประหยัดพลังงาน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และลดต้นทุนการขนส่ง

2.2) พัฒนาด้านระเบียบพิธีการทางศุลกากร กฎระเบียบการค้า การลงทุน ให้มีความทันสมัย และมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วย เพื่ออำนวยความสะดวกการค้า และการขนส่งข้ามพรมแดน อาทิ การพัฒนาด่าน 24 ชั่วโมงเพื่อช่วยลดความยุ่งยากทางด้านเอกสารและระยะเวลาดำเนินการ

2.3) พัฒนาศูนย์กระจายสินค้า เพื่อรองรับการขนส่งในเส้นทางหลัก และกระจายสินค้าจากระเบียงเศรษฐกิจสู่การพัฒนาศักยภาพของเมือง โดยการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันเชิงพื้นที่ และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

2.4) ส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในด้านการลงทุน ในแนวพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ และการพัฒนาความร่วมมือของผู้ประกอบการธุรกิจภายในประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการต่อยอดกับต่างประเทศ และศักยภาพในการแข่งขันตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือกับผู้ประกอบการในต่างประเทศ เพื่อช่วยในการพัฒนาช่องทางการตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า

3) การขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองชายแดน

3.1) พัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานการให้บริการและอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียน

3.2) เสริมสร้างและขยายโอกาสการพัฒนาเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามแนวชายแดน โดยการพัฒนาปรับปรุงโครงข่ายบริการพื้นฐานและสิ่งแวดลอมบริเวณชายแดนให้เป็นระบบ สอดคล้องกับความต้องการลงทุนของภาคเอกชน เช่น นิคมอุตสาหกรรม คลังสินค้า ระบบการบริหารจัดการน้ำเพื่อการผลิตในภาคอุตสาหกรรม

3.3) ขยายการบริการต่าง ๆ อาทิ การบริการด้านการเงิน การศึกษา และการสาธารณสุข เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายในการประกอบธุรกิจ

3.4) สนับสนุนการจัดการพื้นที่เมืองและชุมชนชายแดน รองรับการพัฒนาตัวตั้งในด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และที่พักอาศัย โดยเฉพาะสนับสนุนการวางผังเมืองรวมเมือง/ชุมชนชายแดน เพื่อจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม และพัฒนาเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมขนส่งให้มีประสิทธิภาพ

3.5) เร่งปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการชายแดน อาทิ แรงงานต่างด้าว ปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ ฯลฯ และเร่งสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ในจุดผ่านแดนถาวร 12 แห่ง (ไทย-เมียนมา 3 แห่ง ไทย-สปป.ลาว 5 แห่ง ไทย-กัมพูชา 1 แห่ง และไทย-มาเลเซีย 3 แห่ง)

4) การขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

4.1) ศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับประเทศและระดับพื้นที่ใน 11 พื้นที่หลัก รวมทั้งพิจารณาจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสำหรับพื้นที่จะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

4.2) ศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่กาญจนบุรีและบริเวณใกล้เคียงเพื่อเปิดประตูเศรษฐกิจด้านตะวันตก

4.3) จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่เทศบาลแม่สอด เพื่อรองรับการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษเขตเศรษฐกิจพิเศษ

5) การขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองเครือข่าย

5.1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงและสนับสนุนบทบาทการพัฒนาเมืองในแต่ละกลุ่ม รองรับการค้าสู่ประชาคมอาเซียน

5.2) พัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเมืองเครือข่ายทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวและบริการ อาทิ การพัฒนา ยโสธร สุรินทร์ และบุรีรัมย์เป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ ลำพูนเป็นเมืองอุตสาหกรรมและรองรับการขยายตัวการบริการของจังหวัดเชียงใหม่ และปัตตานีเป็นเมืองอุตสาหกรรมอาหารทะเลและแปรรูป

5.3) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน โดยเน้นการวางผังเมืองและการฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง

5.4) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยพัฒนาและยกระดับคุณภาพด้านการศึกษา โดยเฉพาะด้านภาษา การสื่อสาร และการบริหารจัดการ เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านการค้า การลงทุน และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.3 แนวทางการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทยในการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มจังหวัด

สำนักงานแผนฯ กระทรวงมหาดไทยได้เสนอแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มจังหวัด โดยการวิเคราะห์ศักยภาพ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 8

ตาราง 8 แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มจังหวัดเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน

ประเด็น	ขอบเขตการวิเคราะห์
1) ประชาคมอาเซียน <ul style="list-style-type: none"> ● AEC ● ASSC ● APSC 	การค้า การลงทุน และการบริการ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ช่องว่างการพัฒนา มรดกทางวัฒนธรรม ปัญหาความมั่นคง/ การเมือง แรงงานข้ามชาติ ภัยพิบัติ กฎหมาย
2) ASEAN Connectivity <ul style="list-style-type: none"> ● HUB ● Logistics 	การท่องเที่ยว การแพทย์ การศึกษา การคมนาคม (ทางบก เรือ อากาศ) เส้นทางหลัก เส้นทางผ่าน พิธีการศุลกากร Facilities อื่น ๆ
3) OTOP <ul style="list-style-type: none"> ● ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ 	แหล่งวัตถุดิบ การผลิต (ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์) การออกแบบ ตลาด (คู่แข่ง ช่องทางการตลาด)

3.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดหนองคาย และจังหวัดบึงกาฬ (จังหวัดบึงกาฬก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2554) โดยมีจังหวัดอุดรธานีเป็นที่ตั้งศูนย์ปฏิบัติการกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 และสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีเป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ลักษณะพื้นที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ สปป.ลาว และมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นประตูการค้า การลงทุน ทำให้มีศักยภาพทางการค้า โดยมีมูลค่าการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดสูงที่สุดในภาค ด้านการเกษตร มีสภาพพื้นที่เอื้ออำนวยในการปลูกพืชไร่และไม้ผล ตลอดจนเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีการปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งยางพารามากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศักยภาพด้านการท่องเที่ยวมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เนื่องจากมีภูมิประเทศสวยงาม สภาพอากาศหนาวเย็นในฤดูหนาว มีอุทยานแห่งชาติหลายแห่ง และมีแหล่งอารยธรรมเป็นที่ยอมรับว่าเป็นมรดกโลก ตลอดจนมีการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง และเชื่อมโยงกับจีนตอนใต้ มียุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1, 2557) ดังนี้

3.4.1 วิสัยทัศน์ “เป็นศูนย์กลางการลงทุนด้านการค้า เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การบริการ การท่องเที่ยวของอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงและประชาคมอาเซียน”

3.4.2 พันธกิจ

- 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการลงทุนด้านการค้า เกษตรกรรม อุตสาหกรรมเกษตร และการท่องเที่ยว เพื่อกระจายประโยชน์สู่ประชาชนทุกอาชีพของกลุ่มจังหวัดอย่างทั่วถึง
- 2) พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของระบบการผลิต และระบบการตลาดในด้านการเกษตรกรรม อุตสาหกรรมการผลิต การบริการ และแรงงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- 3) ส่งเสริมความร่วมมือทางการค้าการเกษตร การบริการและการท่องเที่ยวกับประชาคมอาเซียน
- 4) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกภาคส่วนให้สามารถรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน
- 5) รักษาสมดุลของการพัฒนาเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิต วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมีธรรมาภิบาล

3.4.3 เป้าประสงค์รวม

- 1) เพื่อให้มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมรองรับการเป็นศูนย์กลางการลงทุนด้านต่าง ๆ ในลุ่มน้ำโขง
- 2) เพื่อผลิตสินค้าทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน และแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า
- 3) เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
- 4) เพื่อให้เกิดความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ของทุกภาคส่วนสู่ประชาคมอาเซียน
- 5) เพื่อเพิ่มศักยภาพการตลาด และการค้า
- 6) เพื่อให้มีบุคลากรที่มีศักยภาพรองรับการเปลี่ยนแปลง

3.4.4 ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานอย่างครบวงจร

กลยุทธ์

- 1) ยกระดับคุณภาพบุคลากรและเครือข่ายภาคเกษตร
- 2) เพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตร
- 3) สร้างคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน
- 4) สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรเพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาด
- 5) พัฒนาโครงสร้างด้านการเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการลงทุน อุตสาหกรรม และการค้า

กลยุทธ์

- 1) การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
- 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการลงทุน
- 3) การเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจ
- 4) พัฒนาคือความร่วมมือด้านการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์

- 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ
- 2) พัฒนาบุคลากรและเครือข่ายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
- 3) ส่งเสริมกิจกรรมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ทั้งในและต่างประเทศ

3.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย

จากการวิเคราะห์/ประเมินศักยภาพสถานะแวดล้อมภายในและสถานะแวดล้อมภายนอกของจังหวัดหนองคาย แล้ว คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดโดยผ่านเวทีการรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วน และความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จึงได้กำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาจังหวัดตามแผนพัฒนาจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐ ดังนี้

3.5.1 วิสัยทัศน์ “เมืองน่าอยู่ เปิดประตูสู่อาเซียน”

3.5.2 พันธกิจ

- 1) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับเมืองน่าอยู่และประตูสู่อาเซียน
- 2) พัฒนาคน ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง
- 3) พัฒนาและยกระดับสินค้าการเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น
- 4) พัฒนาความสัมพันธ์ และความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน
- 5) พัฒนาระบบการให้บริการให้ได้มาตรฐาน

3.5.3 ค่านิยม 5 รัก

- 1) รักสะอาด: ตระหนักในการรักษาความสะอาด รักษาความสะอาดของบ้านเรือนที่อยู่อาศัยและสถานที่อื่น ๆ
- 2) รักสุขภาพ: ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสม รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่
- 3) ไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- 4) รักสิ่งแวดล้อม: ไม่ตัดไม้ทำลายป่า สร้างป่าชุมชนและปลูกต้นไม้ตามสถานที่ต่าง ๆ
- 5) รักวินัย: ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด เช่น กฎจราจร
- 6) รักสามัคคี: สร้างความสามัคคีในระดับครอบครัว หมู่บ้าน ชุมชน

3.5.4 เป้าประสงค์

- 1) เพื่อให้การผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการมีมาตรฐาน
- 2) เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

- 3) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตด้านการเกษตร
- 4) เพื่อความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน
- 5) เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ

3.5.5 ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับมาตรฐาน การผลิต การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการบริการมุ่งสู่ประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์

- 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับเมืองนำอยู่และประตูสู่อาเซียน
- 2) เพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันด้านการผลิตและการบริการ
- 3) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประเพณี และวัฒนธรรมตามฤดูกาล
- 4) พัฒนาความรู้และทักษะด้านภาษาและฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 5) พัฒนาบุคลากรภาครัฐและนักลงทุนเกี่ยวกับข้อกำหนดและกฎหมายในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน
- 6) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคมน ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองนำอยู่

กลยุทธ์

- 1) สร้างเครือข่ายการควบคุมและป้องกันโรคแบบบูรณาการ
- 2) ส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม
- 3) ยกระดับสถาบันการศึกษาให้เข้าสู่ระดับสากล
- 4) ส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
- 5) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างภูมิคุ้มกันสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

กลยุทธ์ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข

กลยุทธ์

- 1) สร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน
- 2) การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวชายแดน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล

กลยุทธ์

- 1) ยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการภาครัฐ
- 2) ผลักดันจังหวัดหนองคายเป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษ

3.6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเลย

3.6.1 วิสัยทัศน์ “เมืองในฝันของนักท่องเที่ยวและนักลงทุน ภายใต้การพัฒนาที่ยั่งยืน”

3.6.2 เป้าประสงค์

1) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีครอบครัวอบอุ่นและมีค่านิยมที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้สู่ชุมชน

3) ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

4) สินค้าเกษตรได้มาตรฐานผู้ผลิตและผู้บริโภคปลอดภัย

5) เพิ่มศักยภาพการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน

6) ประชาชนได้รับการบริการอย่างมีมาตรฐานและเกิดความพึงพอใจ

7) สถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดนและรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

3.6.3 ประเด็นยุทธศาสตร์

1) การพัฒนาคน สังคม คุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจพอเพียงโดยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

2) การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน

3) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

4) การยกระดับคุณภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

5) การเสริมสร้างการค้าชายแดนและการลงทุนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6) การพัฒนาคุณภาพการให้บริการสู่มาตรฐานที่กำหนด

7) เสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน

3.7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ

3.7.1 วิสัยทัศน์ “ศูนย์กลางทางพารา ประตุการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เศรษฐกิจพอเพียง”

3.7.2 ทิศทางการพัฒนาของจังหวัดในระยะเร่งด่วน (Strategies Issues)

1) การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการขยายตัวของสังคมเมือง

บูรณาการหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกับท้องถิ่นและชุมชน วางแผนแก้ไขปัญหา ดำเนินการรอบด้านโดยเร่งด่วนให้ทันกับภาวะการณ์ วางระบบผังเมืองรวม การก่อสร้างอาคาร และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง

2) การคมนาคม

จัดระบบการจราจรในเขตชุมชนโดยเร่งด่วน/ โครงการถนนสีขาวเสริมสร้างจิตสำนึกด้านวินัยการจราจร จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดโครงการถนน 4 เลน จากบึงกาฬไปจังหวัดใกล้เคียง บึงกาฬไปทุกอำเภอ

3) การเกษตร

ส่งเสริมภาคเทคโนโลยี องค์ความรู้ด้านเกษตรแก่เกษตรกร สนับสนุนการรวมกลุ่มและสหกรณ์ สร้างความเข้มแข็งแก่กลุ่มเกษตรกร เป็นศูนย์กลางการผลิต ซื่อ-ขาย ยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งจัดหาตลาดกลางสินค้าเกษตร/แปรรูปเกษตร/เชื่อมโยงสินค้ากับภูมิภาคอื่นและขยายช่องทางการสินค้าเกษตรสู่สากล

4) การค้า การลงทุน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำท้องถิ่นไทย-ลาว เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาคเอกชนสองประเทศ โดยการเปิดเวทีเจรจาพบปะแลกเปลี่ยน ทั้งในรูปแบบและนอกรูปแบบ โครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ข้ามแม่น้ำโขง บึงกาฬ-ปากซัน ขณะนี้บรรลุความเห็นชอบการก่อสร้างร่วมกันแล้ว อยู่ระหว่างการพิจารณาของหน่วยงานรับผิดชอบระดับรัฐบาล ตลอดจนโครงการสร้างสนามบินบึงกาฬ เพื่อขยายการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

5) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ประชาสัมพันธ์เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยว จัดระบบการเข้าถึงอำนวยความสะดวกและรักษาสสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวและพักผ่อนดีที่สุดในแห่งหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์/วิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น

6) การพัฒนาทุกด้านของจังหวัดตั้งใหม่

เปิดเวทีช่องทางระดมสรรพกำลังเข้าแก้ไข/ทุกปัญหาต้องมีคำตอบ ขับเคลื่อนความต้องการทุกด้านที่ต้องมี ต้องทำอย่างต่อเนื่องและจริงจัง จังหวัดบึงกาฬจะต้องพร้อมก้าวเดินทัดเทียมจังหวัดทั่วไปภายใน 1 ปี รวมทั้งบึงกาฬต้องอยู่ในแผนที่ท่องเที่ยวของไทยและแผนที่ท่องเที่ยวโลก

ตอนที่ 4 การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

4.1 การออกแบบงานวิจัย

การออกแบบงานวิจัยนี้ ตามแนวคิดกระบวนการวิจัยเพื่อหาความต้องการจำเป็นเพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรม และจัดฝึกอบรมพร้อมประเมินผลการฝึกอบรมและภาพรวมของหลักสูตรโดยมีรายละเอียด ตามที่ ศุภชัย ยาวะประภาส (2549) กล่าวถึงกระบวนการจัดฝึกอบรมโครงการโดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอน 1 สสำรวจปัญหา และความจำเป็นในการพัฒนาข้าราชการ และนำผลการดำเนินการมาประกอบในการสร้างหลักสูตร โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื้อหาของหลักสูตร สื่อการสอน โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนาข้าราชการในส่วนภูมิภาคให้มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติราชการ

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สำหรับ ความจำเป็นในการฝึกอบรม มักเป็นความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติราชการสำหรับข้าราชการเป้าหมาย การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในงานด้านต่าง ๆ รวมถึงคุณลักษณะเฉพาะในการทำงานแต่ละพื้นที่

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาชุดการเรียนรู้ และสื่อประกอบการอบรม ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการถ่ายทอดเนื้อหา ใบงาน ชุดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการถ่ายทอดในการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดเนื้อหา สถานการณ์ ใช้วิธีการเรียนรู้ตาม จุดมุ่งหมายหลักสูตร และกำกับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการดำเนินการของผู้จัดอบรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้าอบรม ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการอบรมตามวัตถุประสงค์ พร้อมแผนการติดตามผล

4.2 รูปแบบของการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

สามารถจัดจำแนกได้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

1) รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-based model) รูปแบบการประเมินแนวนี้นั้นการตัดสินคุณค่าตามจุดมุ่งหมายเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการหรือหลักสูตรการประเมินจึงมีลักษณะของการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวังไว้ ดังนั้น จุดมุ่งหมายเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์จึงถูกใช้เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงานผู้นำความคิดการประเมินแนวนี้นั้นคนสำคัญได้แก่ Tyler (1950, 1986) และ Hammond (1959) เป็นต้น ทั้งนี้ Tyler (1950) ได้เสนอแนวทางการประเมินโดยมีขั้นตอนดังนี้ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Goals) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral objectives) ให้ชัดเจนกำหนดสถานการณ์ เนื้อหา เทคนิควิธีการวัดสร้างเครื่องมือวัดเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ผล การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ถ้าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ถือว่าเกิดสัมฤทธิ์ผล แต่ถ้าไม่บรรลุผลตามที่กำหนดไว้จะต้องตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรใหม่ นอกจากนี้ Tyler (1986) ได้เสนอแนวคิดใหม่ว่าการประเมินหลักสูตรควรประกอบด้วย การประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินความเป็นไปได้ของแผนการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ของหลักสูตร ตลอดจนการติดตามประเมินหลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

2) รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก (Criterion-based model) รูปแบบการประเมินแนวนี้นั้นการตัดสินคุณค่าตามเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลักที่มาของเกณฑ์หรือมาตรฐานอาจกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานหรือองค์กรวิชาชีพอันเป็นที่ยอมรับผู้นำแนวคิดการประเมินแนวนี้นั้นคนสำคัญได้แก่ Stake (1967) และ Provus (1971) ตามที่ Stake (1967) ได้เสนอแนวทางการประเมินเป็น 2 ส่วนได้แก่ส่วนแรกการบรรยายหลักสูตร (Description matrix) ซึ่งประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์หลักสูตรและ 2) การบรรยายการใช้หลักสูตรด้านปัจจัย (Antecedents) การปฏิบัติ (Transactions) และผลลัพธ์ (Outcomes) ส่วนที่สองการตัดสิน

คุณค่าของหลักสูตร (Judgment matrix) ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานของหลักสูตรและ 2) การตัดสินคุณค่าของหลักสูตรด้านปัจจัยการปฏิบัติและผลลัพธ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, ม.ป.ป.)

3) รูปแบบการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-based model)

รูปแบบการประเมินแนวนี้ต้องการเสนอสารสนเทศเพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (Stufflebeam, 1971; Stufflebeam & Shinkfield, 2007) ได้เสนอโมเดล CIPP สำหรับการประเมินบริบท (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ของหลักสูตร เพื่อช่วยผู้บริหารหลักสูตรตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนหลักสูตร (Planning decision) การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร (Structuring decisions) การนำหลักสูตรไปใช้จริง (Implementing decisions) และการตัดสินใจทบทวนหลักสูตร (Recycling decisions)

4) การประเมินหลักสูตร แบบ Kirkpatrick approach ซึ่งเป็นรูปแบบประเมินที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในระหว่างการฝึกอบรม ทั้งนี้ เคิร์คแพทริก (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 3-15) ได้นำเสนอโมเดลการประเมินผลที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้กับการประเมินผลการฝึกอบรมโดยเฉพาะ และมุ่งเน้นผลการประเมินในทางลึก หรือ ผลสัมฤทธิ์ โดยเริ่มจาก

4.1) การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม โดยการสอบถามจากผู้เข้ารับการอบรมผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ลูกค้า โดยให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบ หรือพิจารณาจากแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน

4.2) การตั้งวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมโดยพิจารณาว่าต้องการผลลัพธ์การฝึกอบรม เช่น ผลผลิต คุณภาพ เป็นต้น ต้องใช้พฤติกรรมอะไรในการบรรลุผลลัพธ์นี้ และต้องใช้ความรู้ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นใด

4.3) การเลือกเนื้อหาวิชาที่จะใช้ฝึกอบรมโดยพิจารณาเลือกหัวข้อที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม และสอดคล้องกับวิทยากรที่จะเชิญมาบรรยาย และงบประมาณที่ตั้งไว้

4.4) การคัดเลือกผู้เข้าอบรม โดยพิจารณาจากผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการอบรม หรือเลือกจากข้อบังคับ อาจเลือกโดยสมัครใจหรือเจาะจง อาจแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมตามระดับความสามารถก่อนเข้าอบรม

4.5) การจัดตารางการฝึกอบรม ควรพิจารณาจากความพร้อมของผู้เข้าอบรมผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรม และช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้

4.6) การเลือกสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม

4.7) การคัดเลือกวิทยากร เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดฝึกอบรม ควรเลือกวิทยากรที่มีความรู้ในหัวข้อการฝึกอบรม มีความมุ่งมั่นที่จะสอน มีทักษะการสื่อสาร และสามารถดึงผู้เข้าอบรมให้มีส่วนร่วมในการฝึกอบรม และคำนึงถึงงบประมาณที่ตั้งไว้ด้วย

4.8) การเลือกและเตรียมสื่อทัศนูปกรณ์ เพื่อช่วยในการดึงความสนใจ และสื่อสารระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรม

4.9) การประสานงานที่ดีของทุกฝ่าย ระหว่างจัดฝึกอบรมโดยมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลโดยเฉพาะ

4.10) การประเมินผลการฝึกอบรม

เคริกแพทริก จะประเมินประสิทธิผลของโครงการฝึกอบรมใน 4 ด้าน (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 16-20) ได้แก่

1) การประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction evaluation) เป็นระดับการประเมินที่สำคัญและง่ายในทางปฏิบัติ ผู้จัดฝึกอบรมควรมีการประเมินขั้นนี้ในทุกหลักสูตรฝึกอบรม เนื่องจากการประเมินขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสนใจความตั้งใจ และแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม ทราบถึงความรู้สึกของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรม รวมถึงความรู้สึกพึงพอใจ ชอบหรือไม่ชอบต่อการจัดฝึกอบรมในภาพรวม โดยผู้จัดการฝึกอบรมต้องมองผู้เข้ารับการอบรมในมุมมองของลูกค้า และมุ่งจัดฝึกอบรมเพื่อสนองความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมในทางปฏิบัติ มักทำการประเมินหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม ซึ่งนิยมใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก โดยมักแจกให้ผู้รับการอบรมประเมินโดยมีประเด็นต่าง ๆ เช่น หลักสูตร เนื้อหาสาระการสอนของวิทยากร การดูแลอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรม เอกสาร สถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ ระยะเวลา เป็นต้น และพอใจมากน้อยเพียงใด การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองนั้น ต้องการได้รับข้อมูลที่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีความหมายและมีความเป็นจริง เพราะข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการฝึกอบรม ผู้ประเมินควรยึดหลัก อยากรู้ก็ตามผู้จัดฝึกอบรมควรตระหนักว่า การประเมินปฏิกิริยาไม่ควรจะรอให้การฝึกอบรมสิ้นสุดเท่านั้น เนื่องจากถ้าผลออกมาว่า มีระดับความพึงพอใจน้อย จะไม่สามารถแก้ไขได้ ดังนั้นสิ่งที่ควรทำคือการประเมินระหว่างการดำเนินการฝึกอบรมควบคู่ไปด้วย เพื่อวัดสิ่งไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขณะจัดฝึกอบรม และสามารถแก้ไขได้โดยการสังเกตการณ์ หรือการสัมภาษณ์ สอบถามผู้เข้าอบรมในช่วงพักอย่างไม่เป็นทางการ เมื่อผู้จัดการฝึกอบรมได้ผลการประเมินแล้ว ควรใช้ผลการประเมิน และรายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินหลักสูตรฝึกอบรมต่อไปด้วย โดยการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองมีรายละเอียดดังนี้

1.1) กำหนดให้แน่นอนชัดเจนว่าต้องการได้รับข้อมูลอะไร เช่น ปฏิกิริยาตอบสนองของเนื้อหาหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม วิทยากร สถานที่ฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม บรรยากาศการฝึกอบรม เป็นต้น

1.2) ออกแบบของเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่จะใช้เก็บข้อมูลอย่างเหมาะสม

1.3) ข้อคำถามที่ใช้ควรเป็นชนิดที่เมื่อได้รับข้อมูลหรือได้คำตอบแล้ว สามารถนำมาแปลงเป็นตัวเลข แจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ในเชิงปริมาณได้

1.4) กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เขียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อคำถาม

1.5) ไม่ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเขียนชื่อตนเองลงในแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมกล้าแสดงปฏิกิริยาตอบสนองผ่านแบบสอบถามตามความเป็นจริง (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 27-41)

2) การประเมินการเรียนรู้ (Learning evaluation) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเปลี่ยนแปลงของผู้เข้าอบรมใน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ที่ผู้จัดการฝึกอบรมกำหนดไว้ว่าต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านใด ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาจได้รับความรู้พัฒนาทักษะ หรือมีทัศนคติอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้เพราะความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ล้วนเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการอบรม ในโอกาสต่อไปเป็นการวัดว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกอบรมในส่วนของการเรียนรู้หรือไม่ ซึ่งถ้ามีการจัดฝึกอบรมเกิดขึ้นแล้ว แต่ไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้น หรือไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ถือว่าการจัดฝึกอบรมที่สูญเปล่า ซึ่งในการประเมินส่วนนี้ในปัจจุบัน มักใช้แบบสอบถาม โดยมีการให้ผู้เข้าอบรมทำแบบสอบถาม ทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ย่างและสะดวก นอกจากนี้วัดความรู้คงต้องมีการทดสอบ (Test) การวัดทักษะคงต้องให้ทดลองปฏิบัติจริง แต่ที่ยากที่สุดคือ ทัศนคติ ซึ่งอาจใช้การสังเกตพฤติกรรม และสัมภาษณ์ประกอบ โดยผู้ประเมินควรยึดหลักดังนี้

2.1) ไม่จำเป็นต้องวัดทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้เข้าอบรม ทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม เช่น ในกรณีของความรู้ใหม่ ๆ อาจไม่จำเป็นต้องวัดความรู้ก่อนการฝึกอบรม แต่ในกรณีที่ความรู้นั้นเป็นแนวคิด ทฤษฎี ที่ผู้เข้ารับการอบรมพอทราบอยู่บ้าง ก็จำเป็นที่จะต้องวัดความรู้ ทั้งผู้เข้าอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับคะแนน ดูผลการเรียนรู้ เป็นต้น ส่วนการวัดทัศนคติ อาจไม่ต้องให้ผู้เข้าอบรมระบุชื่อเพื่อที่จะได้ทราบทัศนคติ และข้อมูล

2.2) วิเคราะห์คะแนนรายข้อและคะแนนรวม โดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.3) ถ้าเป็นไปได้ควรใช้กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มของผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม แล้วเปรียบเทียบกับคะแนนความรู้ ทักษะ และทัศนคติของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 42-51)

3) การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม (Behavior evaluation) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ สามารถนำความรู้ ทักษะ และทัศนคติ จากการฝึกอบรมไปใช้ในงานหรือไม่ กระบวนการประเมินผลในขั้นนี้ค่อนข้างยาก และใช้เวลามากกว่าการประเมินผลในสองขั้นแรก เพราะจะต้องติดตามประเมินผลในสถานที่ทำงานจริง ๆ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม อาจใช้การสัมภาษณ์ หรือ แบบสอบถามปลายเปิดด้วยประโยคง่าย ๆ เช่น หลังจากเข้าอบรมท่านได้ปฏิบัติงานแตกต่างไปจากเดิมหรือไม่ อย่างไร โดยผู้ประเมินยึดหลักดังนี้

3.1) ควรวัดพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรมและอาจมีการใช้กลุ่มควบคุมมาช่วยในการเปรียบเทียบผลของพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป

3.2) ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรมกับการประเมินผลหลังการฝึกอบรมนั้น ควรจะให้ห่างกันพอสมควร เพื่อให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้เกิดขึ้นจริง ๆ ทางที่ดีควรจะประเมินหลาย ๆ ครั้งเป็นระยะ ๆ เช่น ประเมินทุก 1-3 เดือน เป็นต้น (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006: 52-62)

4) การประเมินผลลัพธ์ (Results evaluation) การประเมินในขั้นนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่าการฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงาน หรือองค์การอย่างไรบ้าง เป็นการประเมินผลที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน เช่น การลดค่าใช้จ่าย การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน การเพิ่มปริมาณการขายและการผลิต อัตราการลาออกลดลง เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นการประเมินผลที่ยากที่สุด เพราะในความเป็นจริงนั้นมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมายนอกเหนือจากการฝึกอบรมที่มีผลกระทบต่อหน่วยงานและตัวแปรเหล่านั้น บางทีก็ยากต่อการควบคุมฉะนั้น อะไรก็ตามที่เกิดขึ้นแก่หน่วยงาน จึงสรุปได้ยากกว่าเป็นผลจากโปรแกรมการฝึกอบรม

4.1) ควรจัดสภาวะการณ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ก่อนการฝึกอบรมเอาไว้แล้วนำไปเปรียบเทียบกับสภาวะการณ์ภายหลังการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่สังเกตได้หรือวัดได้

4.2) พยายามควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน วิธีหนึ่งพอจะทำให้คือการใช้กลุ่มควบคุมหรือกลุ่มทดลอง (Kirkpatrick & Kirkpatrick, 2006)

สรุปได้ว่าการประเมินผลการฝึกอบรมครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกวิธีการประเมินหลักสูตรการฝึกอบรมแบบ Kirkpatrick Approach ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาสำหรับใช้ในการประเมินการฝึกอบรมโดยเฉพาะ โดยเป็นเครื่องมือในการประเมินรายละเอียดปลีกย่อยภายในหลักสูตร และเน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตัวผู้เข้าอบรมเป็นหลัก

4.3 ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร

นักการศึกษาได้นิยามความหมายหลักสูตรอย่างมากมายขึ้นอยู่กับแนวคิดพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ยึดถือมีทั้งความหมายกว้างและแคบซึ่งอนสเตนและฮันกินส์ (Ornstein & Hunkins, 2004) ได้รวบรวมและสรุปออกเป็น 5 ความหมายดังนี้

1) หลักสูตรคือแผน (Curriculum as a plan) หลักสูตรเป็นเอกสารที่กำหนดกลวิธีในการปฏิบัติที่ทำให้บรรลุเป้าหมายความต้องการของหลักสูตรซึ่งเน้นแนวคิดพื้นฐานทางพฤติกรรมนิยม (Behavioral approach) มีลำดับขั้นตอนและกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบนักการศึกษาที่ได้ให้ความหมายในแนวนี้

2) หลักสูตรคือประสบการณ์ (Curriculum as the experiences) ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตามที่กำหนดไว้แล้วเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรรวมถึงโปรแกรมต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนหลักสูตรนี้เป็นแนวคิดพื้นฐานทางมนุษยนิยม (Humanistic approach)

3) หลักสูตรคือระบบ (Curriculum as a system) เป็นกระบวนการจัดระบบให้กับบุคลากรและการนำระบบไปใช้หลักสูตรนี้เป็นแนวคิดพื้นฐานทางด้านการจัดการและแนวคิดเกี่ยวกับระบบ (Managerial and system approach)

4) หลักสูตรคือสาขาความรู้ที่ศึกษา (Curriculum as a field of study) หลักสูตรนี้เน้นเกี่ยวกับความรู้ทางทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติหลักสูตรนี้สนใจเรื่องประวัติศาสตร์ปรัชญาและสังคมเป็นแนวคิดพื้นฐานทางวิชาการ (Academic approach)

5) หลักสูตรคือเนื้อหาวิชาที่เรียน (Curriculum as subject matter) หลักสูตรนี้เน้นรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่เรียนไม่มีแนวคิดพื้นฐานใดโดยเฉพาะที่ใช้ในการอธิบายหลักสูตรด้านนี้

จากความหมายของหลักสูตรสามารถสรุปได้ว่า หลักสูตรหมายถึงเนื้อหากระบวนการ และกิจกรรมทางการศึกษา ที่จัดให้กับผู้เรียนให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะ และเปลี่ยนทัศนคติให้คิดและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องตามความสามารถ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความสามารถ การจัดการศึกษาทุกระดับหลักสูตรเป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษา และเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษาตลอดจนเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

4.4 องค์ประกอบของหลักสูตร

มีผู้ให้แนวคิดในการจำแนกองค์ประกอบของหลักสูตรมีลักษณะแตกต่างกันไปในด้านหลักการและสาระสำคัญแต่จะมีความสอดคล้องกันแนวทางเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler, 1950) ได้เสนอองค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการคือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) การเลือกเนื้อหา 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และ 4) การประเมินหลักสูตร

บุญชม ศรีสะอาด (2546) เสนอว่าในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องดำเนินการพัฒนาในองค์ประกอบพื้นฐานทั้ง 4 องค์ประกอบตามลำดับ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย สาระความรู้ ประสบการณ์ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยเริ่มต้นที่กำหนดจุดประสงค์ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการให้การศึกษา เป็นความคาดหวังที่ต้องให้ผู้เรียนมีหรือปฏิบัติได้ แต่องค์ประกอบที่เต็มรูปแบบของหลักสูตรมีมากกว่า 4 องค์ประกอบ เช่น การเพิ่มองค์ประกอบของหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

สรุปได้ว่าองค์ประกอบหลักสูตรที่สำคัญได้แก่ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ การวัดและประเมินผล และมีองค์ประกอบเพิ่มเติมอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละหลักสูตร

4.5 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากประการหนึ่งคือ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ทำให้มีแนวทางกำหนดว่า ผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยแค่ไหน ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีทักษะด้านใดและควรมีพัฒนาการในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญาอย่างไร (อึ้ง บั้วศรี, 2542) นอกจากนั้น กาญจนา คุณารักษ์ (2527) ยังได้เสนอว่า หลักสูตรเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ปรัชญาหรือความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาบรรลุผล สมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษา หลักสูตรเป็นข้อกำหนด และแนวปฏิบัติให้บรรลุ

ความสำเร็จ หลักสูตรทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ เพราะเมื่อต้องการสร้างคุณลักษณะของประชาชนในชาติ สามารถกำหนดเนื้อหาที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์ให้เยาวชนเป็นไปตามที่ต้องการ

4.6 การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรครอบคลุมความหมาย 2 ลักษณะคือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรมาก่อน ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่าประกอบด้วย 3 ระบบคือ

1) ระบบการสร้างหลักสูตรประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ คือ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานกำหนดจุดมุ่งหมาย คัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ กำหนดวิธีการประเมินผล อาจมีการทดลองใช้หลักสูตร ทำการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จแล้ว และปรับปรุงหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้

2) ระบบการใช้หลักสูตรจะต้องประกอบด้วยขั้นตอนการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรเตรียมบุคคลบริหาร และบริการหลักสูตรดำเนินการสอน ตามหลักสูตรและนิเทศการใช้หลักสูตร

3) การประเมินผลหลักสูตรจะประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 2 ลักษณะคือ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร และการประเมินระบบหลักสูตรทั้งหมด

4.7 ทฤษฎีและรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

ทฤษฎีและรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร มีนักการศึกษาได้เสนอไว้จำนวนมาก กล่าวไว้โดยสรุปได้ดังนี้

1) ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์ (Tyler) กล่าวถึงหลักเกณฑ์จัดทำหลักสูตรควรตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ ความมุ่งหมายของการศึกษามีอะไรบ้างมีประสบการณ์อะไรที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายจะจัดประสบการณ์ให้มีประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพอย่างไรและจะประเมินผลอย่างไรจึงจะตัดสินใจว่าได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์สรุปดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมี 2 ขั้นตอนในขั้นแรกเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคมศึกษาผู้เรียน และการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการปรัชญาสังคม การศึกษาชั้นสอง การกลั่นกรองให้จุดประสงค์ที่สำคัญ และสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ใช้จริง โดยมุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์ความต่อเนื่องการจัดเรียงลำดับก่อนหลัง ยากง่าย และบูรณาการองค์ประกอบของหลักสูตร

ขั้นที่ 3 การประเมินผลโดยพิจารณาจากจุดประสงค์ที่จะวัดวิเคราะห์สถานการณ์ ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พิจารณาถึงการปรับปรุงหลักสูตร ให้มีคุณภาพมากขึ้น

2) ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบา (Taba, 1962) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึงองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นสำคัญและเน้นจุดเด่นอยู่ที่ทฤษฎีการสอนและการจัดประสบการณ์เรียนรู้สรุปเป็นลำดับขั้นดังนี้

- ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและสังคม
- ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- ขั้นที่ 3 คัดเลือกเนื้อหา
- ขั้นที่ 4 จัดลำดับเนื้อหา
- ขั้นที่ 5 จัดประสบการณ์การเรียนการสอน
- ขั้นที่ 6 เรียงลำดับประสบการณ์ที่ควรจัดให้ผู้เรียน
- ขั้นที่ 7 กำหนดวิธีการประเมินและแนวทางในการปฏิบัติ

ออเดรย์ นิโคลล์ และ ฮาว์ด นิโคลล์ (Nicholls & Nicholls, 1976) ได้เสนอกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะวงจร โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่พัฒนาต่อเนื่องและไม่สิ้นสุด

ภาพประกอบ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

- 1) การวิเคราะห์สถานการณ์เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำไปใช้กำหนดเป้าหมายของหลักสูตร โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สอน ผู้เรียน สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก
- 2) การเลือกวัตถุประสงค์โดยใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเรียนรู้ และประเมินผล วัตถุประสงค์จำเป็นต้องมีความชัดเจนและความเที่ยงตรง
- 3) การเลือกและจัดเนื้อหาสาระประกอบไปด้วยเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อหาที่เป็นความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยม สำหรับเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาพิจารณาได้จากความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความสำคัญ ความน่าสนใจ และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน

4) การเลือกและวิธีการจัดการเรียนการสอน เป็นการวัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ควรมีการเชื่อมโยงทั้งในแนวลึกและแนวกว้าง คือ การวัดประสบการณ์เชื่อมโยงทั้งในรายวิชาเดียวกัน และรายวิชาอื่น ๆ

5) การประเมินผล เป็นการพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไรก็ตามการประเมินผลควรจะเน้นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน มากกว่าจะเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ

สำลี ทองฉิว (2555) เสนอกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรมี 5 ขั้นตอนด้วยกันได้แก่

1) ขั้นการศึกษาบริบทสังคมเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนในสังคมหนึ่ง ๆ (วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ) ศึกษาความต้องการจำเป็น เฉพาะที่หลักสูตรที่กำลังจะพัฒนาขึ้น จะต้องทำให้ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม ต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นปัจจุบัน และสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพอยู่ในบริบทสังคมนั้น ๆ ได้

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องเข้าใจบริบทสังคมในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้าน เข้าถึงจุดยืน และเป้าหมายชีวิตของคนในสังคมได้ ในกรณีหลักสูตรอาเซียนนี้ ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องศึกษาทำความเข้าใจอย่างรอบด้าน ในทุกมิติของประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียน เป้าหมายการรวมกลุ่มศักยภาพ และปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในแต่ละประเทศ ในอันที่จะทำหรือไม่ทำให้เป้าหมายที่เขียนไว้เป็นร่วมกันบรรลุได้หรือไม่ อย่างไร ซึ่งถ้าผู้พัฒนาหลักสูตรยังไม่ได้ศึกษาวิจัย มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่รอบด้านและรัดกุมพอ จะทำให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรในขั้นนี้ผ่านได้ เช่น ผู้ที่จะพัฒนาหลักสูตร สาระหลักที่เป็นหัวใจของการศึกษาได้จะต้องมีองค์คณะที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับของคนในสาขานั้น ๆ อย่างกว้างขวาง อย่างน้อยสองถึงสามคนร่วมกับนักการศึกษาพัฒนาหลักสูตร กรอบแนวคิดนี้ หรือทิศทางที่กำหนดไว้ นี้ จะถูกนำมาใช้เป็นจุดเริ่มต้นของความต่อเนื่อง เชื่อมโยง ในภาพรวมขององค์ประกอบทั้งหมดของหลักสูตร กำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายวัตถุประสงค์โดยเฉพาะเรื่อง ความกลุ่มลึกลับของเนื้อหาสาระและมวลประสบการณ์ทั้งหลายทั้งปวง กรอบโครงสร้าง เวลาเรียน จุดหมายปลายทางที่เกิดจากการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ ไปจนถึงวิธีการวัดและประเมินผล และความสอดคล้องในภาพระหว่างสิ่งที่จัดไว้ในหลักสูตรกับเป้าหมายและปณิธานที่ตั้งไว้ในหลักสูตร ในขั้นนี้คือ ขั้นการวางแผนสร้างกรอบการดำเนินงานนั่นเอง

3) การคัดสรรเนื้อหา สาระ ประสบการณ์ และการลำดับจัดกระทำเนื้อหาสาระในรูปแบบหรือลักษณะที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

4) ขั้นการคัดสรรวิธีการเรียนรู้ที่สนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนของผู้เรียน และบริบทวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสังคมขณะนั้น

5) ขั้นการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับหลักการ และสนองตอบความต้องการจำเป็นของบริบทสังคมนั้น ระบุวิธีการวัด (เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แหล่งข้อมูล ประเภทข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า) การประเมินผลข้อมูล และการสรุปผลการประเมิน

เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของหลักสูตร

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรอาเซียน สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนได้ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบภายใต้แนวคิดการพัฒนาตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2552-2556 และเน้นการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยมีการหารือร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ รับฟังความคิดเห็นจากส่วนราชการและกลุ่มข้าราชการเป้าหมาย ประกอบด้วย การวิเคราะห์หน้าที่ ความรับผิดชอบ คุณลักษณะสำหรับตำแหน่งงานด้านอาเซียนของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็น รวมถึงการพิจารณาความหลากหลายของผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการทำงานภาครัฐ ให้แก่ส่วนราชการ และนำเสนอแนวทางการพัฒนาต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (อ.ก.พ.) ที่รับผิดชอบเพื่อพิจารณาความครบถ้วนสมบูรณ์

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภชัย ศึกษายุทธศาสตร์ (หัสยา ไทยานนท์, 2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องประชาคมอาเซียน 2558: อนาคตและการปรับกระบวนทัศน์ประเทศไทย” (Thailand’s Outlook & Paradigm Shift Towards ASEAN Community 2015) โดยใช้รายงานผลการทางวิชาการ (working paper) มาเป็นฐานในการ “จำลองเหตุการณ์” (Simulation technique) เพื่อเป็นการคาดการณ์อนาคต (Outlook) ด้วยการฉายภาพรวมของสภาวะแวดล้อมที่มีความหลากหลายให้เห็น ตั้งแต่ระดับโลก ระดับภูมิภาคมาจนถึงระดับประเทศไทย ผ่านมิติพลังอำนาจของชาติทั้ง 3 ด้านคือ มิติด้านการเมือง ความมั่นคง มิติด้านเศรษฐกิจ และมิติด้านสังคมวัฒนธรรม และพิจารณาขีดความสามารถในการตั้งรับ รวมไปถึงการคาดการณ์ประเทศไทยถึงศักยภาพอุปสรรคและการเตรียมความพร้อมต่อการปรับกระบวนทัศน์ของประเทศไทย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 บนพื้นฐานการให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติอย่างบูรณาการ และเป็นองค์รวมมีการเตรียมความพร้อมอย่าง “มีเหตุผล” เพื่อให้ “มีภูมิคุ้มกันที่ดี” ภายใต้เงื่อนไขที่จะนำไปสู่คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมที่มีความก้าวหน้าอย่างสมดุลมั่นคง และยั่งยืนตามคำขวัญของประชาคมอาเซียนที่ว่า “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม” หรือ “One Vision One Identity One Community” ผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคม 3 เสาหลัก คือ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC Blueprint) ควรดำเนินการโดย (ก) พัฒนากฎบัตรอาเซียนและการศึกษาถึงช่องโหว่และข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นกับไทย: ระบบเชิงเกนวิซ่า (ข) ผลิตินักกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อรองรับกับอาเซียน: การเปิดเสรีอาเซียนปี 2558 ผลกระทบต่อพัฒนาการกฎหมายไทย (ค) ปลูกฝังจริยธรรมบนพื้นฐานของประชาธิปไตย: ภาวะถดถอยของผู้นำทางการเมืองของไทย 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ควรดำเนินการโดย (ก) เตรียมความพร้อม

คลังสมองทางอาชีพ: วิกฤติการศึกษาไทยบนถนนสายอาเซียน (ช) ยับยั้งภาวะแรงงานสมองไหล: การเคลื่อนย้ายแรงงานบริการอย่างเสรี (ค) การลดหรือจำกัดความขัดแย้ง: สถานการณ์เปลี่ยนแปลงสนามการค้าเป็นสนามรบ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint) ควรดำเนินการโดยปลูกฝังการเปลี่ยนถ่ายวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน: ความหลากหลายทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้สรุปภาพรวมแนวทางการเตรียมความพร้อมของไทยบนเส้นทางสู่ประชาคมอาเซียนคือ 1) ทำความเข้าใจต่อประชาชนของประเทศสมาชิกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน 2) ปลูกฝังการสร้างค่านิยมและแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านต่าง ๆ เช่น การไม่ใช้กำลัง ยึดหลักสันติวิธี และการไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อสร้างความสงบสันติภายในภูมิภาค 3) การสร้างขีดความสามารถของอาเซียน ในการเผชิญกับภัยคุกคามทางความมั่นคง บนพื้นฐานความมั่นคงของมนุษย์ ตลอดจนการประสานจัดทำข้อมูลกลางในส่วนของอาชญากรรมข้ามชาติในอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย การค้ายาเสพติด การประทุพติผิดกฎหมายและอาชญากรรมข้ามชาติ 4) เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางด้านความมั่นคง เพื่อสร้างความไว้วางใจและป้องกันความขัดแย้งที่รุนแรง 5) ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากรในสาขาต่าง ๆ อาทิ ภาษาอังกฤษและภาษาท้องถิ่น เนื่องจากอาเซียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการประสานงาน ส่วนภาษาท้องถิ่นใช้สำหรับการติดต่อสื่อสาร และอำนวยความสะดวกต่อประชาชน และนักท่องเที่ยวของสมาชิก 6) ศึกษาตัวบทกฎหมายของสมาชิกแต่ละประเทศ เนื่องจากมีความแตกต่างกัน เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความร่วมมือ และป้องกันความขัดแย้งระหว่างประเทศ และ 7) ศึกษาวัฒนธรรมของสมาชิก โดยเฉพาะประเทศที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและการปฏิบัติต่อประชาชนเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง

กระทรวงการต่างประเทศ (2556) ได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของไทยในการเข้าสู่อาเซียนพบว่า เอเชียโพลได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจการรับรู้และตระหนักเกี่ยวกับ“อาเซียน” ของคนไทย ในการก้าวสู่การเป็น“ประชาคมอาเซียน” ในปี พ.ศ. 2558 หลังจากที่ภาครัฐภาคเอกชนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษามีความตื่นตัวในการแสวงหาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว เป็นที่น่าสนใจว่าคนไทยรู้จักและรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนมากขึ้นเพียงใด ในการนี้ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้ทำการสำรวจการรับรู้ และตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนของประชาชนชาวไทย เมื่อช่วงต้นปีที่ผ่านมา โดยกระจายกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ ในหลายช่วงอายุ และหลากหลายอาชีพ รวมทั้งสิ้น 2,503 คน ผลสำรวจในรอบที่ 1 สรุปได้ว่า 1) ประชาชนที่คิดว่าตนมีความพร้อมในการเป็นประชาชนในประชาคมอาเซียนคิดเป็นร้อยละ 51.4 2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุกระจายเสียง นิตยสาร/วารสาร และหนังสือตามลำดับ 3) ประชาชนที่คิดว่าทำให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในประเด็นเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนมีความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาเป็นเรื่องการเมืองและความมั่นคง (ร้อยละ 13.9) ซึ่งให้ความสำคัญไม่ต่างกันมากนักกับเรื่องสังคมและวัฒนธรรม (ร้อยละ 13.3) 4) ประชาชนที่คิดว่าเตรียมความพร้อมด้านฝีมือแรงงานเป็นเรื่องจำเป็น

มาก คิดเป็นร้อยละ 96.5 ประชาชนที่คิดว่าการส่งเสริมให้มีการเรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นเรื่องจำเป็นมาก คิดเป็นร้อยละ 81 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนไทยเริ่มต้นตัวและรู้สึกว่าคุณมีความพร้อมในการเป็นประชาชนในประชาคมอาเซียนพอสมควร ร้อยละ 51.4 ซึ่งเกินกว่าครึ่งของจำนวนประชาชนที่สำรวจ นับว่าคนไทยมีความรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนดีขึ้น เมื่อเทียบกับผลสำรวจก่อนหน้านี้ จากการศึกษาเรื่องทัศนคติและการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน: ข้อค้นพบจากการสำรวจสิบประเทศ (Attitudes and Awareness toward ASEAN: Findings of a Ten Nation Survey) ของมูลนิธิอาเซียน (ASEAN Foundation) เมื่อปี พ.ศ. 2551 โดย ดร. อีริค ทอมป์สัน (Dr. Eric Thompson) จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติสาธารณรัฐสิงคโปร์ และ ผศ. ดร. จุลณี เทียนไทย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้สำรวจนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ (อาทิ มหาวิทยาลัยแห่งชาติสาธารณรัฐสิงคโปร์ มหาวิทยาลัยมลายา และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) จำนวนประเทศละ 200-220 คนรวมทั้งสิ้น 2,170 คน ผลปรากฏว่า นักศึกษาไทยมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนค่อนข้างต่ำ และอยู่ในระดับที่ต่ำกว่านักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา โดยนักศึกษาไทยจดจำปีที่มีการก่อตั้งอาเซียนได้น้อยที่สุด แม้อาเซียนจะถือกำเนิดในประเทศไทยก็ตาม โดยตอบถูกเพียงร้อยละ 27.5 เท่านั้นขณะที่ค่าเฉลี่ยของชาติอาเซียนทั้งหมดคือร้อยละ 49.5 นอกจากนี้ในขณะที่ร้อยละ 76.8 ของนักศึกษาอาเซียนทั้งหมดเห็นด้วยว่า ตนเป็นพลเมืองอาเซียน ส่วนนักศึกษาไทยเห็นด้วยร้อยละ 67 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้จากการสำรวจของนิด้าโพลพบว่า คนไทยมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนมากพอสมควร ซึ่งนับว่าดีขึ้นกว่าช่วงที่ผ่านมา ช่องทางหลักที่คนไทยได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนคือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ คนไทยให้ความสำคัญกับประเด็นทางเศรษฐกิจของอาเซียนมากที่สุด ในขณะที่สนใจประเด็นด้านการเมือง ความมั่นคง และสังคมวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย และยังคงจำเป็นต้องเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนเพิ่มขึ้นอีก จากความพยายามของหลายภาคส่วน โดยเฉพาะภาครัฐในการเผยแพร่เกี่ยวกับอาเซียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข่าวรายการโทรทัศน์ การ์ตูน สื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทหนังสือ และแผ่นพับทำให้ชาวไทยมีช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนจะเป็นสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้การที่ไทยมี ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียนเป็นระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2551-2555) ก็มีส่วนเพิ่มความสนใจ และความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนมากขึ้นด้วย ตัวอย่างความรู้ที่มีมากขึ้น อาทิ ร้อยละ 82.5 ของกลุ่มตัวอย่างของนิด้าโพลรับรู้ว่า AFTA เป็นเขตการค้าเสรีของอาเซียน อีกทั้งยังมีผู้ตระหนักรู้ว่า “จำเป็นต้องพัฒนาฝีมือแรงงาน” สูงถึงร้อยละ 96 และผู้ที่คิดว่า “จำเป็นต้องพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตลอดจนภาษาเพื่อนบ้าน” สูงถึงร้อยละ 81 แสดงให้เห็นว่า สติปัญญาไทยผู้ที่พร้อมจะเป็นประชาคมอาเซียนจากการสำรวจของนิด้าโพลยังไม่ถือว่าอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้จากการสำรวจเรื่อง “ความเข้าใจอันดีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ของบริษัทที่ปรึกษาทางธุรกิจ Ipsos Business Consulting เมื่อปี พ.ศ. 2555 พบว่าคนไทยเพียงร้อยละ 25 มีความเข้าใจดังกล่าว ซึ่งอยู่ในอันดับ 5 โดยที่อันดับ 1 คือสหพันธรัฐมาเลเซียอยู่ที่ร้อยละ 56 ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของนิด้าโพลที่พบว่าเกือบร้อยละ 50 ของคนไทยที่

สำรวจยังคิดว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะเริ่มในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 ในขณะที่เพียงเกือบร้อยละ 20 ตอบได้อย่างถูกต้องว่า เป็นวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 นอกจากนั้นจากการสำรวจของนิด้าโพลยังพบว่า ประชาชนจะให้ความสำคัญกับประเด็นเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน หรือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากที่สุด โดยสูงถึงร้อยละ 70 ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าใจได้ในขณะที่ ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านการเมือง ความมั่นคง และด้านสังคมวัฒนธรรมของอาเซียนมากนัก คิดเป็นตัวเลขประมาณร้อยละ 13 เท่านั้น แม้ว่าการสำรวจทั้ง 3 สำนักที่กล่าวมาจะแตกต่างกันไปบ้างในด้านเนื้อหา ใจความในการสำรวจ และกลุ่มตัวอย่าง แต่น่าจะสรุปได้ว่า ทุกภาคส่วนต่าง ๆ ในประเทศไทยยังต้องเพิ่มความพยายามขึ้นอีก เพื่อให้มีอัตราส่วนประชาชนที่รับรู้ เข้าใจ อีกทั้งมีความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากยิ่งขึ้นอีก ทั้งควรเร่งรัด เสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจในประเด็นด้านการเมือง ความมั่นคง และสังคมวัฒนธรรมอาเซียนซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความเป็นประชาคมอาเซียนมากขึ้นด้วย (กระทรวงการต่างประเทศ, 2556)

วิชุดา กิจจรธรรม ดุษฎี โยเหลา และ อังคินันท์ อินทรกำแหง (2556) ได้ทำการวิจัยประเมินผลโครงการอบรมหลักสูตรการเตรียมราชการไทยสู่อาเซียนสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร อำนวยการ และวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลความสำเร็จของโครงการอบรมหลักสูตรการเตรียมราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร อำนวยการ และวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ ประจำปีงบประมาณ 2556 และ 2) ศึกษาข้อดี ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของโครงการอบรมหลักสูตรการเตรียมราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร อำนวยการ และวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประเมินที่บูรณาการแนวคิดการประเมินแบบซิปปี้ (CIPP model) และการประเมินของเคิร์คแพทริก (Kirkpatrick approach) กลุ่มเป้าหมาย คือ ข้าราชการกลุ่มบริหาร อำนวยการ และชำนาญการพิเศษที่เข้ารับการอบรม 13 คน เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบบันทึก และแบบรายงาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน t-test ANOVA การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเปรียบเทียบและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า ด้านบริบท หลักสูตรที่ใช้ในการอบรมตรงกับความต้องการและมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เข้าอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.1) ด้านปัจจัยป้อน วิทยากรของโครงการมีความเหมาะสมมาก (ค่าเฉลี่ย 4.3) และมีความเหมาะสมของทรัพยากรและการสนับสนุนการเรียนรู้มาก (ค่าเฉลี่ย 4.0) ด้านกระบวนการ การจัดการฝึกอบรมมีความเหมาะสมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.9) ด้านผลผลิตของหลักสูตรและผลลัพธ์ของโครงการพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจและมีการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.0) ด้านผลลัพธ์ของโครงการในการมีเครือข่ายการปฏิบัติงานในกรอบอาเซียนและการทบทวนภารกิจด้านการบริหารจัดการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาหน่วยงานสู่การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ผู้เข้าอบรมได้มีการวิเคราะห์สถานการณ์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเชื่อมโยงกับการพัฒนาพันธกิจของสำนักนายกรัฐมนตรีและหน่วยงานระดับกระทรวง 8 กระทรวง สิ่งที่ได้เรียนรู้ เพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระในหลักสูตรคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ความคิด วิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของเพื่อนบ้านอาเซียน

บทบาทของเวทีอาเซียนในการช่วยลดความขัดแย้งและเพิ่มความเข้าใจระหว่างกันของประเทศสมาชิกอาเซียน และข้อเสนอแนะจากผู้เข้ารับการอบรม คือ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) ควรจัดโครงการฝึกอบรมให้แก่ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่รัฐในทุกระดับที่มีความสนใจ เพื่อให้บุคลากรภาครัฐมีความเข้าใจถูกต้องและตรงกันเกี่ยวกับบทบาทการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

การสร้างและพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย และบึงกาฬ) ครั้งนี้ คณะวิจัย ได้ดำเนินการตามกรอบขอบเขตงาน (Term of reference: TOR) ของ สำนักงาน ก.พ. เพื่อออกแบบการศึกษาในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หลักสูตรฝึกอบรม ตามกระบวนการวิจัยโดยเริ่มจากการค้นหาปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณด้วยการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามและข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อนำมาสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิผลต่อไป ซึ่งวิธีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้มี การดำเนินการวิจัยเพื่อค้นหาความต้องการจำเป็นในการสร้างหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรภาครัฐระดับชำนาญการถึงระดับเชี่ยวชาญหรือเทียบเท่าที่ปฏิบัติงานในกระทรวงสำนักงานทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 315,161 คน (ข้อมูลจาก สำนักงาน ก.พ. ปี พ.ศ. 2555)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรภาครัฐระดับชำนาญการถึงระดับเชี่ยวชาญหรือเทียบเท่าที่ปฏิบัติงานเฉพาะในส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น 2 ระยะ ได้แก่

กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อใช้ในการสำรวจเพื่อหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม จาก 3 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย เลย และบึงกาฬ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มีการกำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรยามาเน่ ที่กำหนดความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% จากประชากรประมาณ 26,377 คน ด้วยสูตร $n = N / 1 + N(e)^2$ จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ $(26,377 / (1 + 26,377 * .025^2))$ คิดตัวเลขเต็มจำนวนเท่ากับ 160 คน สำหรับขนาดกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้มีการรวบรวมข้อมูลให้มีการกระจายครบทั้ง 3 จังหวัด โดยใช้ในการสุ่มอย่างมีระบบแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จึงกำหนดให้จังหวัดเป็นตัวแปรแบ่งชั้นให้ได้จังหวัดละ 53 - 54 คน รวม 160 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายบุคลากรภาครัฐตามกระทรวงและส่วนราชการกับข้าราชการท้องถิ่น ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อนำมาประกอบในการจัดทำหลักสูตร ได้แก่ ประเด็นสัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในภูมิภาค รวมจำนวน 2 คน สัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในด้านการทำงานอาเซียนของภาครัฐในพื้นที่ภูมิกวบรวม 2 คนจากบุคคลทั้งภาครัฐ เอกชน และ NGO

กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 2 เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ได้แก่ บุคลากรภาครัฐระดับชำนาญการถึงระดับเชี่ยวชาญหรือเทียบเท่าที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนที่ได้มาจากกลุ่มประชากรจาก 31 จังหวัดมีจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมฝึกอบรมจำนวนไม่น้อยกว่า 120 คน

สำหรับการดำเนินการจัดฝึกอบรมในการศึกษาระยะที่ 2 คณะวิจัยดำเนินการประสานงานกับสำนักงาน ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้แก่ จังหวัดหนองคาย เลย และบึงกาฬ เพื่อสรรหาและคัดเลือกบุคลากรภาครัฐตามคุณสมบัติเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่ครอบคลุมส่วนราชการในภูมิภาคและท้องถิ่น พร้อมจัดทำทำเนียบผู้สมัครเข้าฝึกอบรม และทำเนียบผู้เข้ารับการอบรมครบตลอดหลักสูตร เพื่อการเก็บข้อมูลประเมินและติดตามผลต่อไป

2. ขอบเขตการศึกษา

การทบทวน TOR และทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้นในด้านยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัด การพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านอาเซียนของไทยและของประเทศอาเซียน ร่วมกับแนวคิดการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับแนวการสัมภาษณ์ ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในภูมิภาค และสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในด้านการทำงานอาเซียนของภาครัฐในพื้นที่ภูมิภาคจากบุคคลทั้งภาครัฐ เอกชน และ NGO สามารถสรุปเป็นกรอบแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค เพื่อรู้เท่าทันอาเซียน สร้างความร่วมมือ และความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคต่อไป โดยคณะวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมประเมิน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมทำวิจัยผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสอบถามในกลุ่มนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ นักพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษาอาเซียน และผู้ปฏิบัติงานด้านอาเซียนในส่วนภูมิภาค โดยประยุกต์ใช้กรอบการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมในเชิงปฏิบัติการ และกรอบการรู้เท่าทันอาเซียนที่ประกอบด้วยทักษะทางปัญญา ทักษะทางสังคม และการปฏิบัติ มากำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ในหลักสูตร

3. แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล

แผนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสำรวจในการศึกษาระยะที่ 1 โดยมีกลุ่มข้าราชการที่คาดว่าจะใช้ในวางแผนการส่งและตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ จังหวัดละประมาณ 50-70 ชุด มี 3 จังหวัด โดยจะจัดส่งแบบสอบถามโดยมีจดหมายนำจาก สำนักงาน ก.พ. ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และประสานงานเพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเองเป็นการภายใน ร่วมด้วยกับหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเพื่อเก็บข้อมูลเฉพาะผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้อง

ด้านอาเซียนและบุคลากรในตำแหน่งด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

สำหรับบุคลากรภาครัฐที่สังกัดกระทรวงอื่น คณะวิจัยจะติดต่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านกรม หรือ สำนักงานนั้น ๆ เช่น สำนักอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กรมการแพทย์ทหาร สาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น พร้อมทั้งประสานงานเพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเองร่วมด้วย สำหรับพื้นที่ที่คณะที่ปรึกษามีผู้ประสานงานภายในเพื่อให้ได้ข้อมูลที่รวดเร็วขึ้นเพื่อให้ได้แบบสอบถามตอบกลับสมบูรณ์ ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในแต่ละจังหวัดประกอบด้วย

- 1) ข้าราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่
 - 1.1) ข้าราชการพลเรือนสามัญ
 - 1.2) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 1.3) ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา
 - 1.4) ข้าราชการตำรวจ
- 1.2) ข้าราชการอัยการและตุลาการ
- 1.3) ข้าราชการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ
- 2) ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนตำบลและเทศบาล

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

4.1 ทบทวนวรรณกรรมด้านอาเซียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านอาเซียนของประเทศไทย และชาติสมาชิกของประชาคมอาเซียน และวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ)

4.2 กำหนดร่างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านอาเซียน (Asean training needs) และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจพร้อมแก้ไข และนำเสนอผ่านการรับรองงานจาก สำนักงาน ก.พ.

4.3 นำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านอาเซียน (Asean training needs) ไปใช้เก็บข้อมูลจริง

5. สถิติวิเคราะห์ที่ใช้ในการศึกษา

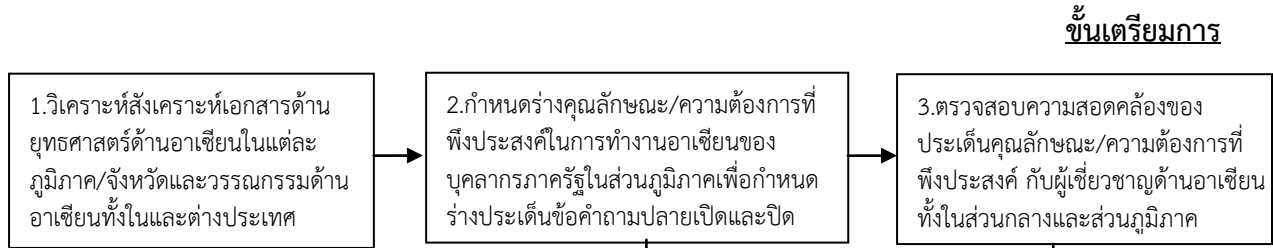
5.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การพรรณนาตีความ

5.2 ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสำรวจตามแบบสอบถาม ใช้ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index- PNI)

5.3 ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ใช้สถิติค่าที่ สถิติสหสัมพันธ์ เป็นต้น

สามารถสรุปผลการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรได้ตามขั้นตอนได้ดังภาพประกอบ 2

ระยะที่ 1 – ศึกษาความต้องการจำเป็นและความคาดหวัง

ขั้นเตรียมการ

ระยะที่ 2 – พัฒนาหลักสูตรและจัดอบรม

ขั้นดำเนินการ

ขั้นประเมินผล

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

ตาราง 9 แผนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

กิจกรรม	ปี พ.ศ. 2557							
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.
1. จัดทำรายละเอียดโครงการและเขียนแผนการดำเนินโครงการ	↔							
2. วิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	↔							
3. สร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือจากวรรณกรรมและผู้ทรงคุณวุฒิ	↔							
4. สัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้บริหารที่กำกับงานอาเซียนในภูมิภาค และสรุปข้อมูล	↔							
5. สัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในงานอาเซียนของภาครัฐในภูมิภาค								
6. ปรับปรุงแบบสอบถามเพิ่มเติมจากผลการสัมภาษณ์	↔							
7. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อหาความต้องการจำเป็นจากบุคลากรภาครัฐ		↔						
8. ประมวลผลข้อมูลและเสนอกรอบการพัฒนาบุคลากรภาครัฐของรายกลุ่มจังหวัด			↔					
9. จัดทำร่างหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common Needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ หัวข้อวิชา และขอบเขตเนื้อหา ระยะเวลาการฝึกอบรมของรายวิชา วิธีการฝึกอบรม และกลุ่มเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร เป็นต้น			↔					
10. จัดประชุมชี้แจงผลการศึกษาเพื่อวิพากษ์หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคและรับฟังข้อเสนอแนะจากจังหวัดชายแดน				↔				
11. จัดทำรายงานผลการประชุมชี้แจงผลการศึกษาส่งสำนักงาน ก.พ. ประกอบด้วย 1) รายงานผลการจัดประชุม 2) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุม และ 3) หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่ปรับปรุงหลังประชุม					↔			
12. จัดทำร่างเอกสารส่งสำนักงาน ก.พ. ประกอบด้วย 1) กรอบแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐในบริบทอาเซียน 2) หลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่ปรับปรุง และ 3) รายชื่อที่อยู่สำหรับเตรียมจัดส่งเอกสารเผยแพร่ให้จังหวัดชายแดน					↔			
13. ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common Needs) สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่จังหวัดชายแดนให้แก่บุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนจำนวน 3 วัน ต่อรุ่น ๆ ละไม่น้อยกว่า 130 คน						↔		
14. จัดทำรายงานผลการดำเนินการจัดฝึกอบรมส่งสำนักงาน ก.พ.							↔	
15. ประเมินผลและสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาค								↔
16. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์และเอกสารเผยแพร่ทั้งหมด								↔

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ) ในครั้งนี้ คณะวิจัยได้ออกแบบการศึกษาในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หลักสูตรฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยโดยเริ่มจากกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อค้นหาปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยวิธีแบบคู่ขนานทั้งในเชิงปริมาณด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของจังหวัดและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อนำมาสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีผลการศึกษาตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ตอนที่ 2 ผลการวิพากษ์หลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการออกแบบหลักสูตร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ในการวิจัยเพื่อค้นหาความต้องการจำเป็นในการกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ) มีการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูล 4 วิธีหลักได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียน 3 จังหวัดกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 2) ผลการสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความคาดหวังที่มีต่อบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 3) ผลการศึกษาและวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบหลักสูตรใกล้เคียง และ 4) ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index – PNI) จากผลการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

แผนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเสาหลักของประชาคมอาเซียนพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ให้ความสำคัญกับความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community หรือ AEC) และความร่วมมือในด้านสังคมวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASCC) โดยแต่ละจังหวัดมีประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนโดยภาพรวมมีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 กับจังหวัดหนองคาย เลย และบึงกาฬ พบว่า ยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดและจังหวัดที่มีความสอดคล้องกันมากที่สุด คือ ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการลงทุน อุตสาหกรรม และการค้า ได้แก่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการลงทุน ส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวเชิงธรรม นิเวศน์ เกษตรอินทรีย์ เชิงอนุรักษ์ ประเพณี และวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และพัฒนาความร่วมมือด้านการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ ระหว่างภาคเอกชนสองประเทศ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานอย่างครบวงจร การเกษตรยั่งยืน ได้แก่ ยกกระดับคุณภาพบุคลากรและเครือข่ายภาคการเกษตร สร้างคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน ยกกระดับคุณภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้ มาตรฐาน และพัฒนามูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรเพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาด ยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพด้านการ ท่องเที่ยว ได้แก่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยวทั้งชาว ไทยและชาวต่างชาติ และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยั่งยืน ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข ได้แก่ สร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 10

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านอาเซียน 3 จังหวัดกับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1

แผนยุทธศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ ตอนบน 1	หนองคาย	เลย	บึงกาฬ	รวมประเด็น สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์: ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้ มาตรฐานอย่างครบวงจร / การเกษตรยั่งยืน	✓	✓	✓	✓	4
1.ยกกระดับคุณภาพบุคลากรและเครือข่ายภาคเกษตร	✓			✓	2
2.สร้างคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน/ยกระดับ คุณภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน	✓		✓		2
3.พัฒนามูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรเพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาด	✓			✓	2
4.เพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตร	✓				1
5.พัฒนาโครงสร้างด้านการเกษตร	✓				1
6.เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตร		✓			1
ยุทธศาสตร์: เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการ ลงทุน อุตสาหกรรม และการค้า	✓	✓	✓	✓	4
1.พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและขีดความสามารถในการ แข่งขันด้านการลงทุน	✓	✓		✓	3

แผนยุทธศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1	หนองคาย	เลย	บึงกาฬ	รวมประเด็น สอดคล้อง
2. ส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวเชิงธรรมนิเวศน์เกษตรอินทรีย์ เชียงอนุรักษ์ ประเพณี และวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน	✓	✓		✓	3
3. พัฒนาความร่วมมือด้านการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ / ระหว่างภาคเอกชนสองประเทศ	✓			✓	2
4. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับเมืองนำอยู่และประตูสู่อาเซียน		✓			1
5. การเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจ	✓				1
6. เพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันด้านการผลิตและการบริการ		✓			1
7. พัฒนาความรู้และทักษะด้านภาษาและฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน		✓			1
8. พัฒนาบุคลากรภาครัฐและนักลงทุนเกี่ยวกับข้อกำหนดและกฎหมายในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน		✓			1
9. การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	✓				1
10. เพิ่มศักยภาพการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน			✓		1
ยุทธศาสตร์: พัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	✓	✓	✓	✓	4
1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน / สิ่งอำนวยความสะดวก / แหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ	✓			✓	2
2. พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน			✓	✓	2
3. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้สู่ชุมชน			✓		1
4. พัฒนาบุคลากรและเครือข่ายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ	✓				1
5. ส่งเสริมกิจกรรมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ทั้งในและต่างประเทศ	✓				1
6.					
7. พัฒนาคุณภาพการให้บริการสู่มาตรฐานที่กำหนด			✓		1

แผนยุทธศาสตร์ ที่สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1	หนองคาย	เลย	บึงกาฬ	รวมประเด็น สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์: พัฒนาคมน ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่		✓	✓		2
1. พัฒนาคูณภาพชีวิตและเศรษฐกิจพอเพียงโดยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน			✓		1
2. สร้างเครือข่ายการควบคุมและป้องกันโรคแบบบูรณาการ		✓			1
3. ส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม		✓			1
4. ยกระดับสถาบันการศึกษาให้เข้าสู่ระดับสากล		✓			1
5. ส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย		✓			1
6. การพัฒนาคูณภาพชีวิตและสร้างภูมิคุ้มกันสังคม		✓			1
ยุทธศาสตร์: เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข		✓	✓		2
1. สร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน		✓	✓		2
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามแนวชายแดน		✓			1
3. การเสริมสร้างการค้าชายแดนและการลงทุนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			✓		1
4. เสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน			✓		1
ยุทธศาสตร์: พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล		✓	✓		2
1. ยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการภาครัฐ		✓			1
2. ผลักดันจังหวัดหนองคายเป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษ		✓			1
3. การพัฒนาคูณภาพการให้บริการสู่มาตรฐานที่กำหนด			✓		1

1.2 ผลการสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความคาดหวังที่มีต่อบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติงานด้านอาเซียน พบว่า ในการจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัดเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีอุปสรรคจากเหตุการณ์ทางการเมืองทำให้การนำแผนสู่การปฏิบัติดำเนินการอย่างล่าช้า อาจจะไม่ได้นำไปใช้ปฏิบัติจริง ทำให้การเตรียมพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน NGO ของไทยในเวทีประชาคมอาเซียนมีไม่มากนัก ควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่กระจายไปถึงประชาชนทั่วประเทศ การให้ความรู้ที่ทั่วถึง โดยเฉพาะเรื่องของภาษาและการเรียนรู้รากเหง้าของแต่ละประเทศ มีความสำคัญมากในการที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในด้านของสมรรถนะ

ที่จำเป็นของข้าราชการ คือ การสื่อสาร การใช้ภาษา การมีความรู้ภูมิหลังรากเหง้าของประเทศเพื่อนบ้าน การเจรจาต่อรอง โดยไม่เอาเปรียบประเทศอื่น การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่คนไทยมีต่อประเทศเพื่อนบ้าน

ข้าราชการไทยในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยเฉพาะที่ทำงานในจังหวัดที่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ควรจะต้องเปลี่ยนมุมมองในการทำงาน ต้องเน้นการให้บริการ ไม่เน้นใช้กฎหมายบังคับเพื่อเอาประโยชน์จากคนอื่น ส่วนบุคลากร ต้องเป็นมิตร และอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่ต้องซื่อสัตย์สุจริต ต้องมีจิตบริการ ดูแลชาวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศ คุณลักษณะเฉพาะ (Special needs) ที่จำเป็นคือเรื่องของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ควรจะมีมากกว่านี้ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น

ในการอบรมในระดับอาเซียน เพื่อสร้างให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในอนาคตในการทำงานด้านอาเซียน ร่วมกัน นอกจากการบรรยาย ควรจะมีกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการศึกษาดูงาน ต้องมีสิ่งจูงใจในการอบรม เช่น การขึ้นเงินเดือน หรือการเลื่อนตำแหน่ง เพื่อที่จะได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาได้จริง โดยเฉพาะกลุ่มระดับชำนาญการ สิ่งที่ได้อบรมมาต้องสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างเส้นทางอาชีพ (Career path) ความรู้ที่จำเป็นคือ นโยบายของประเทศเพื่อนบ้าน มุมมองของนักการทูต การติดต่อกับต่างประเทศควรมีวิธีการเจรจาทางการทูตอย่างไร การติดต่อกันระหว่างประเทศควรมีความเป็นสากล ทุกคนมีทักษะในงานของตนเองอยู่แล้ว แต่ควรเพิ่มความรู้เกี่ยวกับนโยบายของประเทศเพื่อนบ้าน เหมือนเป็นการรู้เขารู้เรา

กลุ่มเป้าหมายที่ควรมุ่งเน้นคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพราะเป็นหน่วยงานหลักที่ทำงานให้รัฐบาล และใกล้ชิดในพื้นที่ ถ้าบุคคลเหล่านี้ได้รับความรู้จะช่วยรัฐบาลกลางได้มาก ปัจจุบันความคิดที่ว่า รัฐบาลกลางเป็นทุกอย่าง ไม่ถูกต้องอีกต่อไป ท้องถิ่นเริ่มมีอำนาจและบทบาทแทน เช่น จังหวัดชายแดน ต้องดูแลโครงสร้างพื้นฐานทุกอย่าง ดังนั้น ให้เครดิตและความรู้แก่กลุ่มท้องถิ่นมากขึ้น เพราะในความจริงเป็นผู้ปฏิบัติ สรุปแล้ว ต้องให้สิทธิและความรู้กับกลุ่มคนท้องถิ่น นอกจากนี้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคาดหวัง ให้มีการกำหนดแผนพัฒนาการค้าและการลงทุนในอาเซียน จัดตั้งศูนย์ประสานงานอาเซียนในแต่ละประเทศ มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และมีการทำงานอย่างต่อเนื่อง

1.3 ผลการศึกษาและวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบหลักสูตรใกล้เคียง

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเปรียบเทียบหลักสูตรการศึกษาดูงานในประเทศอินโดนีเซียพบว่าผู้เข้าอบรมได้มีการวิเคราะห์สถานการณ์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเชื่อมโยงกับพันธกิจของหน่วยงานราชการไทยดังนี้

1) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ควรมีการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และความพร้อมที่จะรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และรองรับการปฏิบัติงานที่สถานการณ์ต่าง ๆ จะเปลี่ยนไป และเพื่อให้การเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 เดินหน้าไปสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะภารกิจเร่งด่วนในการรวบรวมวาระที่เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมของทุกส่วนราชการที่จะต้องได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจาก

คณะรัฐมนตรี นำเสนอคณะรัฐมนตรีในภาพรวมในคราวเดียวกัน เพื่อให้ส่วนราชการสามารถนำไปปฏิบัติ ได้โดยเร็ว โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) การพัฒนากลไกการปฏิบัติงานและขับเคลื่อนให้ระบบการวิเคราะห์เรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรี มีความสมบูรณ์สอดคล้องกับระเบียบและกฎหมาย การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีและนโยบายของคณะรัฐมนตรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

2) การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลระบบติดตามและระบบเตือนภัยทั้งในกระบวนการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนระบบบริหารจัดการและการปฏิบัติงาน พัฒนาเครือข่ายการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

3) การสร้างองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของทุกระบบ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี และงานด้านการบริหารจัดการของคณะรัฐมนตรี โดยการเชื่อมโยงกับหน่วยงาน และองค์กรทางวิชาการระหว่างประเทศ

4) การปฏิรูปโครงสร้างของหน่วยงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

5) การพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล การพัฒนาบุคลากร ระบบการจัดการความรู้ รวมถึงระบบการฝึกอบรม การสร้างค่านิยม ทักษะคนดี และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม

6) การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับระบบงบประมาณเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2) กระทรวงมหาดไทย

1) การพัฒนาความพร้อมของบุคลากรในสังกัดที่ยังมีทักษะด้านภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของประเทศ เพื่อนบ้านอาเซียน ตลอดจนกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคอื่น ๆ เป็นต้น

2) ส่งเสริมทัศนคติของประชาชนในประเทศ เกี่ยวกับการรวมตัวของอาเซียนว่าเป็นการร่วมมือและเสริมสร้างซึ่งกันและกันมากกว่าการแข่งขันกันเองเกี่ยวกับการแข่งขันกันเองระหว่างประเทศในอาเซียน

3) ส่งเสริมทัศนคติเกี่ยวกับความร่วมมือกันของประเทศอาเซียนนั้น ไม่ใช่เพียงเป็นการร่วมมือในระดับทวิภาคีเท่านั้น แต่เป็นการร่วมมือในระดับพหุภาคี ซึ่งเป็นการดึงเอาศักยภาพของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคของอาเซียนเพื่อไปสู่การบริหารจัดการศักยภาพ ตลอดจนความสามารถที่สูงขึ้นและ ใช้โอกาสการรวมตัวกันของอาเซียนเป็นพลังขับเคลื่อนที่มีอำนาจมากขึ้น ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนทั้งภาคราชการและเอกชน สามารถมองไปข้างหน้าด้วยโลกทัศน์ที่เปิดกว้างมากกว่าผลกระทบตามแนวชายแดนประเทศไทยเท่านั้น

4) การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนยังประสบอุปสรรคอยู่พอสมควร โดยเฉพาะในกรณีของสิทธิมนุษยชน อันมีที่มาจากรูปแบบการปกครองในชาติของสมาชิกอาเซียนแต่ละชาติ ยังคงมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในแต่ละประเทศ ตลอดจนความแตกต่างกันในเรื่องการตระหนักรู้ของประชาชนในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ซึ่งแต่ละประเทศคงต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป แต่ทั้งหมดนั้นต้องใช้เวลา

5) ประเทศสมาชิกอาเซียนมีความตื่นตัวของต่อการเฝ้าระวังภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้น การร่วมมือกันจัดการกับภัยพิบัติต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ก็เป็นภารกิจที่สำคัญของการเป็นประชาคมอาเซียนด้วย

6) หัวใจของการเป็นสมาชิก ASEAN อยู่ที่การเจรจา ดังนั้น ควรเรียนรู้เกี่ยวกับคู่เจรจา ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

3) กระทรวงศึกษาธิการ

1) ควรพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทยให้ดีขึ้น จะทำให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประเทศเป็นไปด้วยดี ประชาชนมีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งในที่นี้ คือ การใช้ภาษาอังกฤษได้ดีเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้สามารถเข้าใจความหลากหลายของวัฒนธรรมอาเซียน นำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิกเกิดความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ ช่วยกันพัฒนาภูมิภาคนี้ให้เจริญ มีความมั่นคงยิ่งขึ้นต่อไป

2) ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทำงานในกลุ่มประเทศสมาชิก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของประชาชนชาวไทย

3) การเตรียมตัวของประเทศไทย ควรเน้น Academic exercise เน้นการเรียนรู้ควบคู่การปฏิบัติ สร้างความพร้อมด้านการศึกษา ทั้งในแง่ของความเข้าใจประวัติศาสตร์ และภาษา หากการศึกษาพร้อมแล้วด้านอื่น ๆ ก็จะไปด้วยกันหมด

4) กระทรวงพาณิชย์

1) ประเทศไทย ควรส่งเสริมเรื่องของการค้า โดยอาศัยสิทธิประโยชน์ทางการค้าจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ ไม่ควรทำตัวเป็นแค่ประเทศที่เป็นทางผ่านทางการค้าของประเทศอื่น ๆ

2) ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเกษตรกรรมจะปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ การค้นหาตัวตน และจุดยืนของประเทศเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต (Valued added) และตลาดเฉพาะ (Niche market) ของภูมิภาคนี้ หรือตลาดคู่ค้าอื่น ๆ ให้ได้

3) ประเทศไทยเก่งเรื่องการสร้าง Brand และเสนอแนวทางการทำตลาดของสินค้าทางการเกษตร เช่น สมุนไพร ทุเรียน ที่สามารถเปิดโอกาสเข้าสู่ตลาดของประเทศจีนได้

4) ควรส่งเสริมเรื่องการค้า โดยอาศัยสิทธิประโยชน์ทางการค้าจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ และควรทำการตลาดด้านสินค้าเกษตร ได้แก่ สมุนไพร และผลไม้ ซึ่งสามารถเปิดสู่ตลาดของประเทศจีนได้

5) การเข้าสู่อาเซียนด้วยเงื่อนไขการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว และจัดทำ FTA มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหาร (Hazard Analysis Critical Control Point, HACCP) ซึ่งอาจจะถูกหยิบยกเป็นเงื่อนไข

ทางการค้ามากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยจึงต้องมีการปรับปรุงห้องปฏิบัติการทดสอบและวิธีการทดสอบให้สอดคล้องกับแนวทางหรือมาตรฐานสากลด้วย

6) ผู้ประกอบการที่จะเป็นผู้นำในตลาดอาเซียน นอกจากต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษา ทักษะการคิด ความรู้ และภูมิปัญญา ยังจำเป็นต้องพัฒนาองค์กรหรือผลิตภัณฑ์ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ และมีการจัดการที่ควบคุมต้นทุนและคุณภาพให้แข่งขันได้ เพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างยั่งยืน

7) ความพร้อมในการแข่งขันนั้นถือว่ายังต้องมีการปรับปรุงอยู่มาก รวมทั้ง ความมั่นคงทางการเมืองของประเทศไทยก็ส่งผลให้การกำหนดมาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการไทยก็ล่าช้าและไม่มีความชัดเจน ทำให้นักลงทุนไม่กล้าที่จะลงทุน

5) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร: กรมอุตุนิยมวิทยา

1) ควรปรับปรุงข้อมูลบน website ให้ update อยู่สม่ำเสมอเพื่อเผยแพร่ข้อมูลการพยากรณ์อากาศให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ และกรมป้องกันและป้องกันสาธารณภัยและศูนย์ AHA ใช้ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนบนพื้นที่เสี่ยงภัย

2) ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูงเพื่อการพยากรณ์อากาศด้วยแบบจำลองรายละเอียดสูง (เครื่องที่ใช้งานปัจจุบันนั้นเก่าและล้าสมัย ใช้งานมาเกิน 15 ปี) การพัฒนาระบบจะทำให้การพยากรณ์อากาศมีประสิทธิภาพครอบคลุมพื้นที่สมาชิกอาเซียน นำไปสู่การลดความสูญเสียจากภัยพิบัติได้อย่างมหาศาล

3) ควรร่วมมือกับ AHA ในการเพิ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพยากรณ์อากาศเข้าร่วมในทีมงาน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ลักษณะอากาศร้ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือกำลังจะเกิดขึ้นในการให้คำแนะนำปรึกษา

6) กระทรวงพลังงาน

1) การเร่งค้นหาเทคโนโลยีด้านพลังงานทดแทนที่ประเทศไทยมีศักยภาพและพร้อมที่จะแข่งขัน เช่น Biofuel, Biomass เป็นต้น พร้อมทั้ง การสร้างมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการดึงดูดนักลงทุนด้านพลังงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ESCO Fund, Feed in Tariff, Capital Fund เป็นต้น เพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันในการลงทุน

2) การพยายามผลักดันด้านการสร้างมาตรฐานสินค้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าประสิทธิภาพสูงที่ให้ความใกล้เคียงกับของไทย เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยสามารถขยายตลาดออกสู่อาเซียนได้

7) กระทรวงอุตสาหกรรม

การเปิดตลาดเสรีการค้าและบริการย่อมจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมและผู้ประกอบการในประเทศที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันต่ำ และอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการในประเทศต้องเร่งปรับตัว

8) กระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุขควรมีการปรับระบบสวัสดิการของหน่วยงาน เพื่อจัดระบบสวัสดิการของประชาชน ให้เป็นมาตรฐานสากล โดยหน่วยงานของไทย เช่น กบข. ประกันสังคม สามารถนำหลักการ ข้อดีของระบบสวัสดิการไปปรับใช้ให้ประชาชนไทยได้ประโยชน์มากที่สุด

9) กระทรวงคมนาคม: การขนส่งทางอากาศ

ข้อเสนอแนะเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC ด้านการขนส่งทางอากาศ

1) การปรับปรุงบทบาทและโครงสร้างองค์กรของภาครัฐในฐานะผู้กำกับดูแลด้านเศรษฐกิจ ในกิจการขนส่งทางอากาศ

เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยมีนโยบายในการกำกับดูแลการขนส่งทางอากาศในลักษณะของการควบคุมอย่างเคร่งครัด เพราะมองว่าการขนส่งทางอากาศมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมอย่างเคร่งครัด ทั้งในส่วนของหลักเกณฑ์การเข้ามาเป็นผู้ประกอบการสายการบิน และบริการที่เกี่ยวข้องกับการบินก็มักจะเป็นบริการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ดังนั้นบทบาทและโครงสร้างของกรมการบินพลเรือนตั้งแต่อดีตจึงเป็นบทบาทและโครงสร้างที่รองรับต่อนโยบายการบินแบบควบคุมโดยเคร่งครัดโดยรัฐ

การเข้าสู่ยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งมีหลักการพื้นฐานเพื่อให้เกิดการแข่งขันมากยิ่งขึ้นและลดการเข้าแทรกแซงของภาครัฐในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนให้มากที่สุด จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ภาครัฐจำเป็นต้องพิจารณากำหนดบทบาท และอาจส่งผลไปถึงความจำเป็นที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรเพื่อให้รองรับต่อการเข้าสู่ยุคแห่งการเปิดเสรีการบิน

2) การปรับปรุงกฎหมาย กฎเกณฑ์ กฎ ระเบียบ ของภาครัฐ

การที่กรมการบินพลเรือนปรับเปลี่ยนนโยบายด้านการบินจากการควบคุมอย่างเคร่งครัดมาสู่ การเปิดเสรีแบบตามลำดับ กล่าวคือ เป็นการเปิดเสรีการบินแบบค่อยเป็นค่อยไป เป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่ง ที่ผลักดันให้ต้องมีกฎหมาย กฎเกณฑ์ กฎ ระเบียบต่าง ๆ มารองรับการดำเนินการดังกล่าว กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันจึงได้รับผลกระทบและต้องมีการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเพื่อให้รองรับกับการเปิดเสรีการบินอาเซียน ซึ่งแต่ละองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจของการเปิดเสรีการบินอาเซียนก็มีรายละเอียดของกฎหมาย ที่ควบคุมต่างกัน ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาในรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องกรรมสิทธิ์และการควบคุม พิกัดอัตราค่าขนส่ง กิจกรรมทางพาณิชย์ กฎหมายแข่งขันทางการค้าและการคุ้มครองผู้บริโภค

3) การปรับปรุงกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน

ภาคเอกชนจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการเปิดเสรีการบินในภูมิภาคอาเซียน ต้องศึกษา รายละเอียดของตลาดการบินร่วมอาเซียนและมาตรการต่าง ๆ ภายใต้กรอบการดำเนินงานของตลาดการบินร่วมอาเซียนเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถเตรียมการ ปรับหรือวางกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจเพื่อแข่งขันกับสายการบินหรือภาคเอกชนของประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและทันท่วงที อย่างไรก็ตาม การวาง

กลยุทธ์ทางธุรกิจของภาคเอกชนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับบทบาทของกฎหมายแข่งขันทางการค้าด้วย นอกจากนี้การคุ้มครองผู้บริโภคก็เป็นประเด็นสำคัญที่ภาคเอกชนจะต้องให้ความสำคัญแม้ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระต้นทุนให้กับภาคเอกชนมากยิ่งขึ้นก็ตาม

10) ประเด็นที่ท้าทาย

1) การแพร่ระบาดของยาเสพติด

เมื่อเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว การแพร่ระบาดของยาเสพติดน่าจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการเคลื่อนย้ายของประชากรและนักท่องเที่ยว รวมทั้งแรงงานข้ามชาติ ดังนั้นประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ จึงต้องเตรียมการรับสถานการณ์ร่วมกัน เพราะทุกประเทศล้วนมีปัญหายาเสพติด แม้กระทั่งประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียที่มีบทลงโทษที่รุนแรงก็มีปัญหายาเสพติดเช่นกัน เนื่องจากกลุ่มประเทศอาเซียนมีแหล่งผลิตยาเสพติดขนาดใหญ่คือ พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตฝิ่นอันดับที่ 2 ของโลก นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งผลิตเฮโรอีน ไอซ์ และยาบ้า ยาเสพติดที่ผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำได้กระจายไปยังประเทศอาเซียนทุกประเทศ นอกเหนือจากการผลิตยาเสพติดในภูมิภาคอื่น โดยเฉพาะไอซ์จากแอฟริกาและโคเคนจากอเมริกาใต้

การบริหารและการจัดการระบบฐานข้อมูลที่เป็นเอกภาพ มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน รวมทั้งมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน โดยมีประเด็นที่ท้าทายดังนี้

- การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านยาเสพติดที่เชื่อมโยงกัน ทั้งในด้านข้อมูลผู้ค้ายาเสพติด และผู้เสพยาเสพติด
- การยกระดับความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด เพื่อทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติด การทำลายและยุติแหล่งผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน
- การพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งในประเทศที่มีการกระทำความผิด และประเทศที่มีผู้กระทำความผิดมีความเป็นพลเมืองของประเทศนั้น
- การบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดยาเสพติดในกลุ่มประเทศอาเซียน และประเทศนอกกลุ่มอาเซียน การพัฒนาสมรรถนะของข้าราชการไทยให้มีขีดความสามารถและทักษะในการสื่อสารและการปฏิบัติการร่วมกับเจ้าหน้าที่ในกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้งในด้านการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในท้ายที่สุด

2) การแก้ปัญหาผลกระทบทางลบด้านสังคม

จากการศึกษาดูงานที่จาร์การ์ตาและบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย พบว่า ปัญหาสังคมยังคงมีอยู่อย่างมาก เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำ คนจนยังมีสภาพความเป็นอยู่ที่ลำบากอาศัยในสลัม ในขณะที่ในเมืองมีตึกสูงคนรวยอยู่ในถิ่นที่ดี ปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่กระทำความผิดในเวลากลางวันในที่สาธารณะ โดยไม่

เกรงกลัวกฎหมาย ปัญหาการจราจรที่หนาแน่นในเมืองใหญ่ ๆ เนื่องจากการขยายตัวของเมือง ในขณะที่ไม่ระบบขนส่งมวลชนที่เพียงพอ สิ่งเหล่านี้ จะเป็นปัญหาที่รุนแรงขึ้น เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แต่ประเทศต่าง ๆ ยังไม่ให้ความสนใจในประเด็นนี้ ส่วนใหญ่มุ่งเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจมากกว่าที่จะหาทางป้องกัน ผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้น ซึ่งอาเซียนควรมีการหารืออย่างจริงจังและหาแนวทางป้องกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีเศรษฐกิจโตอย่างรวดเร็ว เช่น เวียดนาม เป็นต้น

3) การพัฒนาทรัพยากรบุคลากรและการลงทุนด้านการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น คือ การพัฒนาทรัพยากรบุคลากร และการลงทุนด้านการศึกษา ตลอดจนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงาน จึงจะประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ การดำเนินการต้องทำทั้งระยะเร่งด่วน และระยะยาว

- ระยะเร่งด่วน กลุ่มเป้าหมาย คือ บุคลากรภาครัฐและเอกชน จะต้องมีความรู้ด้าน ASEAN ที่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อ ASEAN มีทักษะด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลและภาษาต่าง ๆ ของอีก 9 ประเทศในอาเซียน

- ระยะยาว สถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับประถม มัธยม มหาวิทยาลัย จะต้องมีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ระดับมหาวิทยาลัยจะต้องมีการผลิตบัณฑิตเพื่อประเทศในอาเซียน ไม่เฉพาะเพื่อประเทศไทยเหมือนในอดีตที่ผ่านมา ภาคการศึกษาจะต้องมีการสำรวจผู้ด้อยโอกาสในการศึกษา เป็นต้นว่า ประชาชนชายขอบ เด็กหญิง สตรี และผู้พิการ ต้องให้อ่านออก เขียนได้ ให้อ่านภาษาอังกฤษ แรงงานมีฝีมือก็เช่นเดียวกัน ต้องผลิตเพื่อตลาด ASEAN ด้วย

นอกจากนั้น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน ก็มีผลสำคัญ ไม่จำเป็นว่าการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นในห้องเรียนเท่านั้น นอกห้องเรียนก็ย่อมทำได้ถ้ามีสื่อที่ดี

สรุปได้ว่า ในการเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อสนับสนุนทั้ง 3 เสาหลักนั้น เรื่องการพัฒนาบุคลากรทุกระดับทั้งในระยะสั้น ระยะยาว ถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุด การมองตลาดให้กว้างขึ้น ไม่เฉพาะแต่ในประเทศไทย เพื่อผลิตบุคลากร และแรงงานไปทำงานในประเทศอาเซียนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ การสร้างบรรยากาศและแรงจูงใจในองค์กรต่าง ๆ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียน เพื่อให้อยู่ในสังคมกลุ่ม ASEAN ได้อย่างองอาจต่อไป

1.4 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index – PNI) จากผลการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

1.4.1 ภูมิหลังผู้ให้ข้อมูล

บุคลากรภาครัฐผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 50.6) มีอายุต่ำกว่า 31 ปี (ร้อยละ 31.6) รองลงมาคืออายุ 31 – 40 ปี (ร้อยละ 28.5) มีอายุราชการน้อยกว่า 11 ปี (ร้อยละ 48.7) จบปริญญาตรี ร้อยละ 74.1 และปริญญาโท ร้อยละ 24.7 ดำรงตำแหน่งชำนาญการ (ร้อยละ 79.1) ปฏิบัติหน้าที่ใน

สังกัดพลเรือนสามัญมากที่สุด (ร้อยละ 34.2) รองลงมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ร้อยละ 15.2) ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของบุคลากรภาครัฐผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามภูมิหลัง

ภูมิหลัง	หนองคาย		เลย		บึงกาฬ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ								
- ชาย	20	40.0	25	50.0	35	60.3	80	50.6
- หญิง	30	60.0	25	50.0	23	39.7	78	49.4
รวม	50	100.0	50	100.0	58	100.0	158	100.0
2. อายุ								
- ต่ำกว่า 31 ปี	11	22.0	17	34.0	22	37.9	50	31.6
- 31 – 40 ปี	11	22.0	18	36.0	16	27.6	45	28.5
- 41 – 50 ปี	17	34.0	10	20.0	16	27.6	43	27.2
- 51 – 60 ปี	11	22.0	5	10.0	4	6.9	20	12.7
รวม	50	100.0	50	100.0	58	100.0	158	100.0
3. อายุราชการ								
- ต่ำกว่า 11 ปี	17	34.0	31	62.0	29	50.0	77	48.7
- 11 – 20 ปี	11	22.0	10	20.0	9	15.5	30	19.0
- 21 – 30 ปี	16	32.0	6	12.0	18	31.0	40	25.3
- 31 – 40 ปี	6	12.0	2	4.0	2	3.4	10	6.3
- 41 ปีขึ้นไป	-	-	1	2.0	-	-	1	.6
รวม	50	100.0	50	100.0	58	100.0	158	100.0
5. การศึกษาสูงสุด								
- ปริญญาตรี	34	68.0	37	74.0	46	79.3	117	74.1
- ปริญญาโท	16	32.0	12	24.0	11	19.0	39	24.7
- ปริญญาเอก	-	-	1	2.0	1	1.7	2	1.3
รวม	50	100.0	50	100.0	58	100.0	158	100.0
6. ตำแหน่งงาน								
- ระดับชำนาญการ	39	78.0	42	84.0	44	75.9	125	79.1
- ระดับชำนาญการพิเศษ	9	18.0	6	12.0	11	19.0	26	16.5
- ระดับเชี่ยวชาญ	2	4.0	2	4.0	3	5.2	7	4.4
รวม	50	100.0	50	100.0	58	100.0	158	100.0

ภูมิหลัง	หนองคาย		เลย		บึงกาฬ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. สังกัด								
- พลเรือนสามัญ	33	66.0	23	46.0	21	36.2	77	48.7
- กลาโหม			3	6.0	2	3.4	5	3.2
- ตำรวจ			-	-	7	12.1	7	4.4
- สถาบันอุดมศึกษา			-	-	3	5.2	3	1.9
- ครู/บุคลากรทางการศึกษา	5	10.0	3	6.0	2	3.4	10	6.3
- อัยการ/ตุลาการ	2	4.0	1	2.0	3	5.2	6	3.8
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด	5	10.0	9	18.0	10	17.2	24	15.2
- พนักงานเทศบาล	3	6.0	5	10.0	4	6.9	12	7.6
- พนักงานส่วนตำบล	2	4.0	6	12.0	6	10.3	14	8.9
รวม	50	100.0	50	100.0	58	100.0	158	100.0

1.4.2 ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมด้านอาเซียน

บุคลากรภาครัฐที่ตอบแบบสำรวจจำนวนมากถึงร้อยละ 76.6 ที่ไม่เคยเข้าอบรมด้านอาเซียนมาก่อน สำหรับบุคลากรภาครัฐที่เคยเข้าอบรมด้านอาเซียนส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมด้านสังคมและวัฒนธรรม (ร้อยละ 48.6) รองลงมาคือ ด้านเศรษฐกิจ (ร้อยละ 40.5) และเข้ารับการอบรมเพียง 1-2 ครั้งต่อปี (ร้อยละ 86.5) และมีเพียงร้อยละ 8.1 เข้ารับการอบรมที่จัดโดย สำนักงาน ก.พ. ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของบุคลากรภาครัฐที่ได้รับการอบรมด้านอาเซียนจำแนกตามจังหวัด

ภูมิหลัง	หนองคาย		เลย		บึงกาฬ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การเข้าร่วมฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อด้านอาเซียน								
- ไม่เคย	39	78.0	42	84.0	40	69.0	121	76.6
- เคย	11	22.0	8	16.0	18	31.0	37	23.4
รวม	50	100.0	50	100.0	58	100.0	158	100.0
1.1 กรณีตอบข้อ 7 เคย หัวข้อฝึกอบรมด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียนที่เคยฝึกอบรม								
- เศรษฐกิจ	4	36.4	4	50.0	7	38.9	15	40.5
- สังคมและวัฒนธรรม	6	54.5	3	37.5	9	50.0	18	48.6
- การเมืองและความมั่นคง	-	-	1	12.5	1	5.6	1	2.7

ภูมิหลัง	หนองคาย		เลย		บึงกาฬ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- 3 เสอาอาเซียน	1	9.1	-	-	1	5.6	3	8.1
1.2 กรณีตอบข้อ 7 โดย หน่วยงานที่จัดการฝึกอบรม								
- สำนักงาน ก.พ.	1	9.1	1	12.5	1	5.6	3	8.1
- หน่วยงานอื่น	10	90.9	7	87.5	17	94.4	34	91.9
1.3 กรณีตอบข้อ 7 โดย จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมา โดยเฉลี่ย								
- 1 – 2 ครั้ง/ปี	10	90.9	6	75.0	16	88.9	32	86.5
- 3 – 4 ครั้ง/ปี	1	9.1	2	25.0	1	5.6	3	8.1
- 5 – 6 ครั้ง/ปี	-	-	-	-	-	-	1	2.7
- มากกว่า 6 ครั้ง/ปี	-	-	-	-	1	5.6	1	2.7

1.4.3 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเกี่ยวกับอาเซียน

ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมของบุคลากรภาครัฐที่ตอบแบบสำรวจโดยพิจารณาจากการค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ และบรรยากาศในการทำงานพบว่า ด้านความรู้ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ กฎหมายด้านอาเซียนสำหรับข้าราชการ (PNI = 0.34) รองลงมาคือ การสร้างนวัตกรรมสินค้า บริการ ลงทุน แรงงานระดับจังหวัดของท่านเพื่อความเข้มแข็งของไทยในเวทีอาเซียน ระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของคนไทยในจังหวัดและระหว่างประเทศใกล้เคียง และอาชีพ งานที่ต้องเร่งพัฒนาในกลุ่มพื้นที่จังหวัด ในจังหวัดท่านเพื่อรองรับการขยายฐานเศรษฐกิจอาเซียน (PNI = 0.33) เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน ความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับเคียงกับประเทศสมาชิกอาเซียน และหลักธรรมาภิบาลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน (PNI = 0.32) การรู้เท่าทันปัญหาสาธารณสุขสุขไทยกับการเปิดเสรีอาเซียน ความอ่อนไหวทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้าน ตลาดการศึกษาอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน และการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน การพัฒนาการคิดอย่างไทยสู่การคิดอย่างอาเซียน (PNI = 0.31) ด้านทักษะติดต่ออาเซียนที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ แนวความคิดในระดับสากล (Global mindset) (PNI = 0.28) รองลงมาคือ การยอมรับคุณค่า ค่านึงถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน (PNI = 0.26) ความท้าทายกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน การยอมรับคุณค่าของสันติภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงของประชาชนในชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน การเรียนรู้ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน ความสำคัญของการพึ่งพาซึ่งกันและกันและการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้าน ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน และความคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่ยึดติดอดีต (PNI = 0.25) ด้านทักษะอาเซียนที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ทักษะ

ภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ (PNI = 0.37) รองลงมาคือ ทักษะการออกแบบกิจกรรมโครงการ เพื่อแก้ปัญหาในการทำงานอาเซียนในภูมิภาค (PNI = 0.36) ทักษะบริหารจัดการภัยพิบัติแห่งอาเซียนและจังหวัด และทักษะจำเป็นต่องานอาเซียน (PNI = 0.34) แนวทางส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่นในจังหวัดอย่างยั่งยืนเพื่อ การบริการและการลงทุนข้ามพรมแดน ทักษะการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การ ลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน ทักษะการให้บริการราชการอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ร่วมกับบอพลีโน้อย่างมี มาตรฐานอาเซียนและสากล และเทคนิคบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน (PNI = 0.33) ดังแสดงรายละเอียด ในตาราง 13

ตาราง 13 สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติอาเซียน

ความรู้ ทักษะ และทัศนคติอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
ความรู้ด้านอาเซียน					
1. กฎหมายด้านอาเซียนสำหรับข้าราชการ	2.61	0.85	3.92	0.84	0.34
2. การสร้างนวัตกรรมสินค้า/บริการ/ลงทุน/แรงงานระดับ จังหวัดของท่านเพื่อความเข้มแข็งของไทยในเวทีอาเซียน	2.63	0.96	3.95	0.92	0.33
3. ระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพ ชีวิตของคนไทยในจังหวัดและระหว่างประเทศใกล้เคียง	2.62	0.88	3.90	0.94	0.33
4. อาชีพ/งานที่ต้องเร่งพัฒนาในกลุ่มพื้นที่จังหวัด/ในจังหวัด เพื่อรองรับการขยายฐานเศรษฐกิจอาเซียน	2.62	0.94	3.90	0.93	0.33
5. เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน	2.54	0.83	3.76	0.91	0.32
6. ความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียนของประเทศไทยเมื่อ เทียบเคียงกับประเทศสมาชิกอาเซียน	2.60	0.73	3.82	0.71	0.32
7. หลักธรรมาภิบาลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน	2.62	0.84	3.84	0.98	0.32
8. การรู้เท่าทันปัญหาสาธารณสุขไทยกับการเปิดเสรีอาเซียน	2.63	0.88	3.84	0.90	0.31
9. ความอ่อนไหวทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้าน	2.56	0.83	3.72	0.85	0.31
10. ตลาดการศึกษาอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน	2.70	0.82	3.90	0.97	0.31
11. การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคง และความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน	2.62	0.88	3.79	1.03	0.31
ทัศนคติต่ออาเซียน					
1. แนวความคิดในระดับสากล (Global mindset)	2.84	0.94	3.95	0.90	0.28
2. การยอมรับคุณค่า ค่านึงถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน	2.86	1.01	3.87	0.88	0.26
3. ความท้าทายกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน	2.90	1.00	3.89	0.89	0.25

ความรู้ ทักษะ และทักษะอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
4. การยอมรับคุณค่าของสันติภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงของประชาชนในชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน	2.96	1.03	3.96	0.88	0.25
5. การเรียนรู้ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน	2.92	0.90	3.89	0.89	0.25
6. ความสำคัญของการพึ่งพาซึ่งกันและกันและการสร้างสัมพันธ์ทางพหุวัฒนธรรมไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้าน	2.98	1.03	3.95	0.92	0.25
7. ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน	2.90	0.94	3.85	0.83	0.25
8. ความคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่ยึดติดอดีต	2.91	0.99	3.86	0.87	0.25
9. การเห็นคุณค่าด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน	3.01	0.95	3.98	0.91	0.24
10. การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของประชาชนไทยในฐานะพลเมืองอาเซียน	3.00	0.93	3.94	0.87	0.24
ทักษะอาเซียน					
1. ทักษะภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ	2.43	1.00	3.87	1.02	0.37
2. ทักษะการออกแบบกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ปัญหาในการทำงานอาเซียนในภูมิภาค	2.49	0.90	3.90	0.93	0.36
3. ทักษะบริหารจัดการภัยพิบัติแห่งอาเซียนและจังหวัด	2.47	0.83	3.80	0.88	0.35
4. ทักษะการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน	2.56	0.93	3.90	1.01	0.34
5. ทักษะจำเป็นต่องานอาเซียน เช่น ความเป็นมืออาชีพในงาน (Professional) ความเป็นสากล (International) เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ดี (Facilitator) และอื่น ๆ	2.57	0.93	3.87	0.99	0.34
6. แนวทางส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่นในจังหวัดอย่างยั่งยืนเพื่อการบริการและการลงทุนข้ามพรมแดน	2.61	0.88	3.91	0.89	0.33
7. ทักษะการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน	2.62	0.79	3.90	0.90	0.33
8. ทักษะการให้บริการราชการอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ร่วมกับออฟไลน์อย่างมีมาตรฐานอาเซียนและสากล	2.57	0.78	3.82	0.90	0.33
9. เทคนิคบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน	2.63	0.95	3.91	0.99	0.33

1.4.4 ความต้องการจำเป็นด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียน

ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียนพบว่า ในการฝึกอบรมของบุคลากรภาครัฐที่ตอบแบบสำรวจโดยพิจารณาจากการค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ หน่วยงานมีการถ่ายทอดนโยบาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดสู่การทำงานด้านอาเซียนไว้อย่างชัดเจน และการสนับสนุนของหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรเตรียมความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียน (PNI=0.33) รองลงมาคือ หน่วยงานภาคีเครือข่ายในการทำงานด้านอาเซียนที่รู้จัก สามารถขอความร่วมมือได้อย่างสะดวกใจ (PNI=0.31) การศึกษาดูงานในหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนที่ประสบความสำเร็จในงานด้านอาเซียนของจังหวัดที่สังกัด (PNI=0.29) ผู้บริหารมีความรู้และพร้อมต่อการทำงานอาเซียน และบรรยากาศในที่ทำงานเอื้อต่อการทำงานอาเซียน (PNI=0.26 และ 0.25 ตามลำดับ) ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 14

ตาราง 14 สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียน

บรรยากาศการทำงานอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. หน่วยงานมีการถ่ายทอดนโยบาย กลยุทธ์และตัวชี้วัดสู่การทำงานด้านอาเซียนไว้อย่างชัดเจน	2.58	0.84	3.84	0.95	0.33
2. การสนับสนุนของหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรเตรียมความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียน	2.58	0.86	3.82	0.93	0.33
3. หน่วยงานภาคีเครือข่ายในการทำงานด้านอาเซียนที่รู้จัก สามารถขอความร่วมมือได้อย่างสะดวกใจ	2.66	0.93	3.82	0.97	0.31
4. การศึกษาดูงานในหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนที่ประสบความสำเร็จในงานด้านอาเซียนของจังหวัดที่สังกัด	2.76	1.00	3.87	1.02	0.29
5. ผู้บริหารมีความรู้และพร้อมต่อการทำงานอาเซียน	2.87	1.01	3.87	0.94	0.26
6. บรรยากาศในที่ทำงานเอื้อต่อการทำงานอาเซียน	2.89	1.06	3.86	0.96	0.25

1.4.5 ความสอดคล้องของแหล่งความต้องการจำเป็นที่นำไปสู่ประเด็นหัวข้อที่ใช้ในการฝึกอบรม

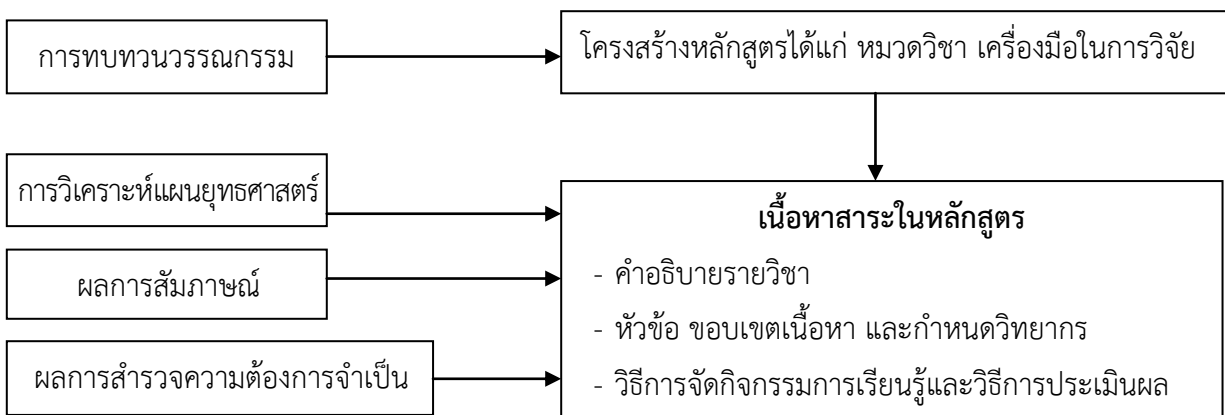
จากผลการสังเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นและความคาดหวังที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนของจังหวัด ผลการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่ได้จากการสำรวจบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค สรุปเป็นประเด็นหัวข้อเพื่อการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 15

ตาราง 15 ความสอดคล้องของแหล่งความต้องการจำเป็นที่นำไปสู่ประเด็นหัวข้อที่ใช้ในการฝึกอบรม

ความสอดคล้องของแหล่งข้อมูลที่กำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม			
ผลการทบทวนวรรณกรรม	ผลการวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์	ผลการสัมภาษณ์	ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ที่ได้จากการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
<p>หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค (Capacity Building for Provincial Public Service)</p>	<p>1. ยกระดับคุณภาพบุคลากร</p> <p>2. ยกระดับคุณภาพการเกษตร</p> <p>3. พัฒนาบุคลากรและเครือข่ายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ</p>	<p>1. การเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นของข้าราชการด้านการสื่อสาร การอำนวยความสะดวก การมีความรู้ภูมิหลังรากเหง้าของประเทศเพื่อนบ้าน</p> <p>2. เปลี่ยนมุมมองในการทำงาน ที่เน้นการให้บริการ</p> <p>3. การกำหนดแผนพัฒนาการค้าและการลงทุนในอาเซียน</p>	<p>1. กฎหมายด้านอาเซียนสำหรับข้าราชการ</p> <p>2. การสร้างนวัตกรรมสินค้า/บริการ/ลงทุน/แรงงานระดับจังหวัดเพื่อความเข้มแข็งของไทยในเวทีอาเซียน</p> <p>3. ระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของคนไทยในจังหวัดและระหว่างประเทศใกล้เคียง</p> <p>4. อาชีพ/งานที่ต้องเร่งพัฒนาในกลุ่มพื้นที่จังหวัด/ในจังหวัดท่านเพื่อรองรับการขยายฐานเศรษฐกิจอาเซียน</p> <p>5. เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน</p> <p>6. ความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียนของประเทศไทยเมื่อเทียบเคียงกับประเทศสมาชิกอาเซียน</p> <p>7. หลักธรรมาภิบาลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน</p> <p>8. การรู้เท่าทันปัญหาสาธารณสุขไทยกับการเปิดเสรีอาเซียน</p> <p>9. ความอ่อนไหวทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้าน</p> <p>10. ตลาดการศึกษาอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน</p> <p>11. การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน</p>
<p>หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน (ASEAN Mind and Literacy)</p>	<p>1. สร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน</p> <p>2. อนุรักษ์ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน</p>	<p>1. การรู้เท่าทันยุทธศาสตร์ตามแนวเศรษฐกิจชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1</p> <p>2. ความเข้าใจปัญหารูปแบบใหม่ในภูมิภาคจากเสรีอาเซียน</p> <p>3. มุมมองในการทำงาน ที่เน้นการให้บริการ</p>	<p>1. แนวความคิดในระดับสากล (Global mindset)</p> <p>2. การยอมรับคุณค่า ค่านึงถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน</p> <p>3. รู้สึกท้าทายกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน</p> <p>4. การยอมรับคุณค่าของสันติภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงของประชาชนในชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน</p> <p>5. การเรียนรู้ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน</p> <p>6. ความสำคัญของการพึ่งพซึ่งกันและกันและการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้าน</p> <p>7. ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน</p> <p>8. ความคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่ยึดติดอดีต</p> <p>9. การเห็นคุณค่าด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน</p> <p>10. การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของประชาชนไทยในฐานะพลเมืองอาเซียน</p>

ความสอดคล้องของแหล่งข้อมูลที่กำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม			
ผลการทบทวน วรรณกรรม	ผลการวิเคราะห์ แผนยุทธศาสตร์	ผลการสัมภาษณ์	ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI) ที่ได้จากการสำรวจจากบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
<p>หมวดวิชา 3 ทักษะการ ขับเคลื่อนนโยบาย สู่ประชาคม อาเซียน (Policy driven skill to ASEAN)</p>	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการ ท่องเที่ยว เครือข่ายการ ควบคุมและ ป้องกันโรค ขีดความ สามารถในการ แข่งขันด้านการ ลงทุน ความร่วมมือ ด้านการลงทุน และการค้า ระหว่างประเทศ / ระหว่าง ภาคเอกชนสอง ประเทศ 	<ol style="list-style-type: none"> ทักษะอาชีพ/งาน ที่ต้องเร่งพัฒนาใน กลุ่มพื้นที่ ทักษะการบริการ ราชการแนวใหม่ ทักษะการเจรจา ต่อรองที่ไม่เอา เปรียบ 	<ol style="list-style-type: none"> ทักษะภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ ทักษะการออกแบบกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ปัญหาในการทำงานอาเซียนใน ภูมิภาค ทักษะบริหารจัดการภัยพิบัติแห่งชาติและจังหวัด ทักษะการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน ทักษะจำเป็นต่องานอาเซียน เช่น ความเป็นมืออาชีพในงาน (Professional) ความเป็นสากล (International) เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ดี (Facilitator) และอื่น ๆ แนวทางส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่นในจังหวัดอย่างยั่งยืนเพื่อการ บริการและการลงทุนข้ามพรมแดน ทักษะการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/ การลงทุน/การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน ทักษะการให้บริการราชการอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ร่วมกับออฟไลน์อย่างมี มาตรฐานอาเซียนและสากล เทคนิคบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน

สรุป จากผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการ
ฝึกอบรม สามารถเชื่อมโยงไปสู่การออกแบบหลักสูตร โดยผลจากการทบทวนวรรณกรรมนำไปสู่การกำหนด
โครงสร้างของหลักสูตร ในขณะที่ผลจากการวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์ ผลการสัมภาษณ์ และผลการสำรวจความ
ต้องการจำเป็นจากบุคลากรภาครัฐ นำไปสู่การกำหนดเนื้อหาสาระในหลักสูตร ดังแสดงในแผนภาพ 3

ภาพประกอบ 3 การเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องจากแหล่งข้อมูลไปสู่การออกแบบหลักสูตร

ตอนที่ 2 ผลการวิพากษ์หลักสูตร

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการจัดประชุมวิพากษ์หลักสูตรโครงการพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (หนองคาย เลย บึงกาฬ)

1. ประเด็นวิพากษ์ด้านความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

ตาราง 16 ประเด็นวิพากษ์ด้านความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

หมวดวิชา	ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม	เนื้อหาที่ปรับแก้ไขในหลักสูตร
หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพเพื่อประสิทธิภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค	<p>ข้อเสนอแนะคำอธิบายรายวิชา</p> <p>1) มีความเหมาะสม แต่ควรตัดประเทศพม่า และเวียดนามออกไป เนื่องจากประเทศไทยไม่มีจังหวัดชายแดนที่ติดกับ 2 ประเทศดังกล่าวจริง</p> <p>2) ควรเพิ่มเรื่องการเมือง การปกครอง วัฒนธรรม และสภาพทั่วไปของ สปป.ลาว ครอบคลุมถึงเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศลาว เพื่อความรู้ความเข้าใจในประเทศเพื่อนบ้าน “รู้เขารู้เรา” ซึ่งอาจจะรวมถึงเวียดนามและจีนตอนใต้</p>	<p>ในคำอธิบายรายวิชาได้มีการตัดคำว่า ประเทศพม่า ออกไปและเพิ่มเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับประเทศ สปป.ลาว เช่น การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม และสภาพทั่วไปของ สปป.ลาว</p>

หมวดวิชา	ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม	เนื้อหาที่ปรับแก้ไขในหลักสูตร
หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน	ข้อเสนอแนะคำอธิบายรายวิชา คำอธิบายค่อนข้างละเอียดดีแล้ว	ไม่มีการปรับแก้
หมวดวิชา 3 ทักษะการขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคมอาเซียน	ข้อเสนอแนะคำอธิบายรายวิชา คำอธิบายค่อนข้างละเอียดดีแล้ว	ไม่มีการปรับแก้

2. ประเด็นวิพากษ์ด้านความเหมาะสมของหัวข้อวิชา

ตาราง 17 ประเด็นวิพากษ์ด้านความเหมาะสมของหัวข้อวิชา

หัวข้อวิชา	ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม	เนื้อหาที่ปรับแก้ไขในหลักสูตร
หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค		
หัวข้อวิชา 1 สถานการณ์และแนวโน้มของอาเซียน อาเซียน+3 ผลกระทบ และความพร้อมของราชการไทย	1) ควรมีการเพิ่มเวลาสำหรับหัวข้อในนี้ ตารางการฝึกอบรม เพื่อให้คำรู้ได้อย่างเหมาะสม 2) มีการแนะนำวิทยากรเป็นทูตไทย ประจำ สป.ลาว	1) ปรับเพิ่มเวลาจาก 1.30 ชั่วโมง เป็น 2 ชั่วโมง 2) คณะทำงานได้ทำการประสานผู้เชี่ยวชาญแล้วคือ ดร.นิรมิต ชวาระนอง และ ดร.ไพฑูมิ ลังกา จาก มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จาก ข้อเสนอแนะดังกล่าวอาจจะมีการ ทบทวนและประสานเพื่อปรับเปลี่ยน วิทยากรตามข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง
หัวข้อวิชา 2 บทบาทของราชการ ในการพัฒนาการค้าและการลงทุนเพื่อ เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจของไทย	ควรมีการเพิ่มประเด็นเกี่ยวกับกฎหมาย ด้านการค้า การแลกเปลี่ยนเงินตรา ธุรกิจรวมถึงด้านการสาธารณสุข เนื่องจากคนจาก สป.ลาว มักจะข้ามมารักษาโรคในไทย ซึ่ง ประเทศไทยยังขาดกระบวนการกั้นกรอง ชาวลาวที่เข้ามา	ได้เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายด้าน การค้า การแลกเปลี่ยนเงินตรา ธุรกิจ ทางการค้า การเงิน กฎหมายศุลกากร และให้ความสำคัญกับการสาธารณสุข
หัวข้อวิชา 3 กฎหมายและหลัก ธรรม-มาภิบาลในการทำงานอาเซียน สำหรับข้าราชการ	1) ควรเพิ่มประเด็นข้อควรระวัง DO & DON'T ของแต่ละประเทศ 2) คำว่าคิอย่างอาเซียนมีความหมาย ว่าอย่างไร ควรมีการอธิบายให้มีความ ชัดเจนเพื่อความเข้าใจของผู้อ่าน	1) ปรับเนื้อหาสาระในหัวข้อดังกล่าว โดยเน้น “สาระเกี่ยวข้องกับข้อควรระวัง สิ่งที่ต้องทำและไม่ควรทำ ประเด็น อ่อนไหวที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่าง กัน และประเด็นอ่อนไหวด้านความ มั่นคง” 2) ปรับหัวข้อให้สื่อความหมายของ

หัวข้อวิชา	ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม	เนื้อหาที่ปรับแก้ไขหลักสูตร
		การคิดอย่างอาเซียน เป็น “แนวคิดอาเซียน” คือ การคิดที่ก้าวพ้นจากความเป็นคนไทย ชาติไทย เป็นคนอาเซียน พลเมืองอาเซียนและเพิ่มอีก 1 หัวข้อคือ “กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจชายแดน”
หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน		
หัวข้อวิชา 1 ทศนคติต่ออาเซียนและแนวคิดอาเซียน	ในหัวข้อนี้เป็นประเด็นละเอียดอ่อน ควรจะต้องเชิญวิทยากรที่มีความรู้จริง และมีความเป็นกลาง	คณะทำงานได้เชิญวิทยากรซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ และนักวิจัยที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับอาเซียน ความเป็นไปและศักยภาพของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสมาชิกอาเซียนในลุ่มแม่น้ำโขง คือ อาจารย์ทรงฤทธิ์ โพนเงิน กรรมการบริหารศูนย์แม่น้ำโขงศึกษา ม.ราชภัฏอุบลราชธานี และนักวิจัยของ สกว.
หัวข้อวิชา 2 เสวนาการรู้เท่าทันอาเซียน	ควรมีการเพิ่มประเด็นปัญหารูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมข้ามชาติ การต่อต้านการค้าการร้ายสากล การค้ามนุษย์ ยาเสพติด	ทำการเพิ่มเติมประเด็นปัญหา รูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมข้ามชาติ การต่อต้านการค้าการร้ายสากล การค้ามนุษย์ ยาเสพติด ในเนื้อหาการเสวนา
หัวข้อวิชา 3 คุณค่าของประเพณีวิถีชีวิตของไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิด	มีความเหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้
หมวดวิชา 3 ทักษะการขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคมอาเซียน		
หัวข้อวิชา 1 การวิจัยชุมชนเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน	ในหัวข้อมีการนำเสนอกรอบวิชา แต่ยังขาดความชัดเจนหัวข้อในกิจกรรม	ปรับหัวข้อวิชาเป็น “การวิจัยชุมชนเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน” และเพิ่มเติมจุดเน้นเกี่ยวกับ “ผลการวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงานกับประเทศเพื่อนบ้าน และการฝึกคิดการเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนมาสู่การกำหนดโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาบุคคล

หัวข้อวิชา	ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม	เนื้อหาที่ปรับแก้ไขหลักสูตร
		หน่วยงาน และพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ศึกษากรณีตัวอย่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรปลอดภัยมาตรฐานการส่งออกจากชุมชน” ลงในเนื้อหาของหัวข้อดังกล่าวในการปฏิบัติกิจกรรม
หัวข้อวิชาที่ 2 การศึกษาดูงาน	มีความเหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้
หัวข้อวิชาที่ 3 การบูรณาการแผนการปฏิบัติการของจังหวัดชายแดนภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	มีความเหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้
หัวข้อวิชาที่ 4 กิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาคชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	มีความเหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้

3. ประเด็นวิพากษ์ด้านวิธีการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชา

วิธีการเรียนรู้ทั้ง 3 หมวดวิชา มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดและความต้องการจำเป็นและความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงาน จึงไม่มีการปรับแก้ไข

4. ประเด็นวิพากษ์ด้านตารางกำหนดการ จำแนกตามหมวดวิชา เนื้อหา และกิจกรรม

ตาราง 18 ประเด็นวิพากษ์ด้านตารางกำหนดการ จำแนกตามหมวดวิชา เนื้อหา และกิจกรรม

หมวดวิชา	ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม	เนื้อหาที่ปรับแก้ไขในหลักสูตร
หมวดวิชา 1 การสร้างศักยภาพเพื่อประสิทธิภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค	1) ในหัวข้อวิชาที่ 1 หากมีการเชิญท่านทูตมาควรมีการเพิ่มเวลาเป็น 1.30-2 ชั่วโมง และไปลดเวลาการศึกษาดูงาน 2) ในหัวข้อวิชาที่ 3 ควรทำการลดเวลาและนำวิทยากรที่มาบรรยายหัวข้อที่ 1 และ 2 มาเป็นผู้ร่วมเสวนา	1) ทำการปรับเพิ่มเวลาจาก 1.30 ชั่วโมง เป็น 2 ชั่วโมง 2) คณะทำงานได้ประสานผู้เชี่ยวชาญแล้วคือ ดร.นิรมิต ขวาระนอง และ ดร.ไพวุฒิ ลังกา จากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จากข้อเสนอแนะดังกล่าวอาจจะมีการทบทวนและประสานเพื่อปรับเปลี่ยนวิทยากรตามข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง

หมวดวิชา	ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม	เนื้อหาที่ปรับแก้ไขในหลักสูตร
หมวดวิชา 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน	ควรมีการย้ายกิจกรรมดูงานมาอยู่ในวันที่ 2 ช่วงบ่าย เพื่อให้เกิดแนวคิดในการทำกิจกรรมวันที่ 3	กิจกรรมดูงานที่ด่านหนองคาย ย้ายจากวันที่ 3 เป็นวันที่ 2 ช่วงบ่ายถึงเย็น
หมวดวิชา 3 ทักษะการขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคมอาเซียน	มีความเหมาะสม	ไม่มีการปรับแก้

5. ประเด็นวิพากษ์ด้านกิจกรรมการศึกษาดูงาน

ตาราง 19 ประเด็นวิพากษ์ด้านกิจกรรมการศึกษาดูงาน

สถานที่ศึกษาดูงาน	ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม	เนื้อหาที่ปรับแก้ไขในหลักสูตร
การศึกษาดูงานที่ด่านหนองคาย	1) การไปศึกษาดูงานมีประเด็นที่น่าสนใจคือ การบริหารจัดการเชื่อมโยงกับการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติของปัญหาในรูปแบบใหม่ที่อาจเกิดขึ้น 2) ควรมีการเชิญวิทยากรฝั่งลาวมาบรรยาย เพื่อเปรียบเทียบเรื่องการบริหารจัดการในการทำงานของด่านระหว่าง 2 ประเทศ	1) คณะทำงานพิจารณาที่จะติดต่อวิทยากรฝั่งลาวมาบรรยายเพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการของด่านศุลกากรฝั่ง สปป.ลาว ถ้าประสานงานได้จะมีการเพิ่มเติมเนื้อหาการบรรยายโดยวิทยากรของ สปป.ลาว สำหรับการศึกษาดูงานใน สปป.ลาว นั้น เนื่องจากเกรงว่า อาจจะมีความเสี่ยงเกี่ยวกับผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ สํานักงาน ก.พ. ในภายหลัง จึงศึกษาดูงานเลยชายแดนไทย ไม่สามารถข้ามฝั่งเพื่อศึกษาดูงานใน สปป.ลาว ได้

6. อื่น ๆ

6.1 วันจัดกิจกรรมฝึกอบรม

ผู้เข้าวิพากษ์หลักสูตรมีข้อเสนอแนะในการปรับเปลี่ยนเวลาการฝึกอบรมเป็นวันที่ 27-29 สิงหาคม 2557 เนื่องจากมีข้าราชการบางส่วนต้องเข้าอบรมโครงการ PMQA “ส่งเสริมพัฒนาเพื่อยกระดับองค์กร และมุ่งสู่องค์กรแห่งคุณภาพ” ซึ่งคณะที่ปรึกษาได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว

6.2 คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม

ผู้เข้าวิพากษ์หลักสูตรมีข้อเสนอแนะให้เชิญบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในอำเภอชายแดนในจังหวัดใกล้เคียง เช่น หนองบัวลำภู อุดรธานี ร่วมด้วย เนื่องจากจังหวัดหนองคาย เป็นเพียงจังหวัดที่มีทางผ่านเพื่อไปจังหวัดอุดรธานี คณะที่ปรึกษาจึงมีแผนที่จะเชิญบุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในจังหวัดหนองบัวลำภู อุดรธานี เข้าร่วมสังเกตการณ์ จังหวัดละ 2 คน

ตอนที่ 3 ผลการออกแบบหลักสูตร

สามารถกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการฝึกอบรมได้ดังนี้

1. ที่มาและความสำคัญในการฝึกอบรม

การพัฒนาบุคลากรของประเทศไทยนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาให้มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน จากผลศึกษาด้านอาเซียนของ สำนักงาน ก.พ. โดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (สำนักงาน ก.พ., 2555) พบว่า ประเทศไทยควรมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การบริหารกำลังคนภาครัฐให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจในปัจจุบัน เตรียมพร้อมสำหรับอนาคต พัฒนาทักษะทั่วไป และทักษะเฉพาะให้มีคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ความเป็นนานาชาติ เป็นผู้สนับสนุน ความเป็นมืออาชีพ และมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนตามภารกิจที่เกี่ยวข้อง

สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนของประเทศไทย เพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย โดยเฉพาะเสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) ตามแผน (Roadmap) สู่ประชาคมอาเซียน โดยมีหน้าที่หลัก 2 ประการของ ASCC คือ การพัฒนามนุษย์ (Human development) และการเสริมสร้างขีดความสามารถของภาครัฐในการให้บริการประชาชน (Building civil service capability) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับมาตรฐานการทำงานของระบบราชการในกลุ่มประเทศอาเซียน ให้ตอบสนองต่อภารกิจของรัฐ การบริการประชาชน ตลอดจนปรับบทบาท และภารกิจของระบบราชการให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาระหว่างข้าราชการของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อให้กำลังคนภาครัฐของภูมิภาคอาเซียนมีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ ที่ยาวไกล ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสามารถต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ทั้งในหลักสูตร แกนกลางสำหรับผู้บริหารทุกระดับ และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง อีกทั้งในปีงบประมาณ 2557 นี้ สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐ ในส่วนภูมิภาคตามแนวชายแดน โดยเริ่มต้นด้วยการค้นหาความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดสาระของหลักสูตรฝึกอบรมอาเซียนในบริบทเฉพาะพื้นที่ (Area-based) ของกลุ่มจังหวัดให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรภาครัฐในพื้นที่ อย่างแท้จริง

สำหรับการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้แก่ จังหวัดหนองคาย เลย และบึงกาฬ เป็นหลักสูตรความต้องการร่วม (Common needs) ที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ชายแดน ซึ่งมีความตกลงต่าง ๆ ในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน มีเป้าหมายในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการลงทุน อุตสาหกรรม และการค้า ได้แก่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการลงทุน ส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เชิงอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อน

บ้าน และพัฒนาความร่วมมือด้านการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ ระหว่างภาคเอกชนสองประเทศ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานอย่างครบวงจร การเกษตรยั่งยืน ได้แก่ ยกกระดับคุณภาพบุคลากรและเครือข่ายภาคเกษตร สร้างคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน ยกกระดับคุณภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน และพัฒนามูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรเพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาด พัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข ได้แก่ สร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน ทั้งนี้ความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านยังมีความเชื่อมโยงตั้งแต่ความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น ชุมชน เศรษฐกิจ จนกระทั่งขยายเครือข่ายเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็น สปป.ลาว กัมพูชา รวมไปถึงเวียดนาม เพราะความจำเป็นต้องพึ่งพากันและกันในทางเศรษฐกิจ ทั้งยังมีความสัมพันธ์ในทางชาติพันธุ์ และความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมผนวกรวมอยู่ด้วย (สำนักบริหารยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1, 2557) จากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านอาเซียนของบุคลากรภาครัฐหลายสายงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัด รวมจำนวน 158 คน จำแนกเป็นบุคลากรจากจังหวัดหนองคาย เลย และบึงกาฬ มีจำนวน 50, 50 และ 58 คนตามลำดับ บุคลากรผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นในครั้งนี้อยู่ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งชำนาญการ (ร้อยละ 78.5) ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดพลเรือนสามัญมากที่สุด (ร้อยละ 34.2) รองลงมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ตำรวจ, พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล, พนักงานเทศบาล, สถาบันอุดมศึกษา, อัยการ/ตุลาการ, ข้าราชการครู/บุคลากรทางการศึกษาและกลาโหม คิดเป็นร้อยละ 26.6, 11.4, 8.9, 6.3, 3.8, 3.8, 2.5 และ 2.5 ตามลำดับ โดยร้อยละ 51.9 เป็นเพศชาย มีอายุต่ำกว่า 31 ปี (ร้อยละ 43.0) รองลงมาอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี (ร้อยละ 27.8) จบปริญญาตรี ร้อยละ 83.5 และปริญญาโท ร้อยละ 15.2 และเมื่อพิจารณาจากผลการประเมินตนเองในสภาพปัจจุบันที่มีอยู่ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจประเมินตนเองมีทัศนคติต่ออาเซียนบรรยากาศการทำงานด้านอาเซียน ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และทักษะด้านอาเซียนในระดับปานกลางเท่ากับ 3.0, 2.7, 2.7 และ 2.7 ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 5.0 และมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านอาเซียนเป็นอันดับแรก การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับอาเซียน บรรยากาศการทำงานด้านอาเซียน และทัศนคติต่ออาเซียนตามลำดับ (PNI 0.3)

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐควรมีหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้แก่ จังหวัดหนองคาย เลย และบึงกาฬ ให้มีประสิทธิภาพโดยหลักสูตรนี้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้ต้องตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมแท้จริง 2) รายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์และสามารถบูรณาการความรู้เข้ากับบริบทของหน่วยงานภาครัฐได้ และ 3) มีการบริหารจัดการหลักสูตรฝึกอบรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะดำเนินการจัดขึ้นในพื้นที่จังหวัดหนองคาย เป็นเวลา 3 วัน

โดยมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ) ดังต่อไปนี้

2. วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรม

- 1) มีความรู้และทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่สอดคล้องกับภารกิจตามพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
- 2) มีทัศนคติเชิงบวกต่อการปฏิบัติราชการด้านอาเซียนและเพื่อนบ้านอาเซียน
- 3) มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนโครงการเพื่อพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่รองรับอาเซียนตามแนวความคิดในระดับสากล (Global mindset) และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของภูมิภาคชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
- 4) มีเครือข่ายทางสังคมเพื่อการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม

- 1) บุคลากรภาครัฐที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับงานด้านอาเซียน และ
- 2) ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ หรือในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ
- 3) มีระดับตำแหน่งตั้งแต่ ข้าราชการ ข้าราชการพิเศษ เชี่ยวชาญ หรือพนักงานท้องถิ่นระดับ 6-8 และ
- 4) ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ได้แก่ จังหวัดหนองคาย เลย และบึงกาฬ

4. จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม

ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม รวมทั้งสิ้น 135 คน จาก 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่ หนองคาย เลย และบึงกาฬ จังหวัดละ 45 คน

5. ช่วงเวลาจัดฝึกอบรม

การจัดฝึกอบรม มีระยะเวลา 3 วัน ระหว่างวันที่ 27-29 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ณ โรงแรมอัสวรรณ เลขที่ 9 หมู่ 10 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000 โทรศัพท์ 042-464514-66 โทรสาร 042-423099 <http://www.asawannhotel.com/>

6. งบประมาณค่าใช้จ่าย

สำนักงาน ก.พ. เป็นผู้รับผิดชอบค่าห้องพักห้องละ 2 คน ค่าอาหารกลางวัน อาหารเย็น และค่าอาหารว่าง ในระหว่างวันจัดฝึกอบรมและค่าดำเนินการจัดฝึกอบรม

แต่สำหรับค่าใช้จ่ายที่เป็นเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะและค่าเดินทางก่อนและหลังวันจัดอบรม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของผู้เข้าฝึกอบรมนั้น ขอให้ผู้เข้าฝึกอบรมเบิกจ่ายจากต้นสังกัด ซึ่งสำนักงาน ก.พ. มิได้ดำเนินการให้ ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง

7. รายละเอียดและโครงสร้างการฝึกอบรม

7.1 โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย หมวดวิชาและคำอธิบายหมวดวิชา แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา 10 หัวข้อวิชา ได้แก่

หมวดวิชาที่ 1 การสร้างศักยภาพในงานราชการส่วนภูมิภาค (Capacity building for Provincial Public service) รวมจำนวน 5 ชั่วโมง ประกอบด้วย 4 หัวข้อวิชา

คำอธิบายหมวดวิชา เป็นหมวดวิชาที่เน้นการยกระดับคุณภาพบุคลากร โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและหลักธรรมาภิบาลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน การสร้างนวัตกรรมสินค้า บริการ ลงทุน แรงงานระดับจังหวัดเพื่อความเข้มแข็งของไทยในเวทีอาเซียน ระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของคนไทย อาชีพ งานที่ต้องเร่งพัฒนาในพื้นที่กลุ่มจังหวัด จังหวัดเพื่อรองรับการขยายฐานเศรษฐกิจอาเซียน เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน ความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียน การรู้เท่าทันปัญหาสาธารณสุขไทยกับการเปิดเสรีอาเซียน ความอ่อนไหวทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้าน ตลาดการศึกษาอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน

1. สถานการณ์และแนวโน้มของอาเซียน อาเซียน+3 ผลกระทบ และความพร้อมของราชการไทย

- ขอบเขตเนื้อหา เน้นด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นไทยสู่เพื่อนบ้านอาเซียน ความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียนของประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอาเซียน+3 ศักยภาพและโอกาสในความร่วมมือทางเศรษฐกิจของประเทศไทยกับ สปป.ลาว เวียดนาม และจีนตอนใต้ อาชีพ/งานที่ต้องเร่งพัฒนาในพื้นที่เพื่อรองรับการขยายฐานเศรษฐกิจอาเซียน และการส่งเสริมการตลาดด้านการศึกษา

- ปาฐกถาพิเศษหรือบรรยายโดย ประธานหอการค้า หรือ ภาคเอกชนในพื้นที่

2. กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจชายแดน

- ขอบเขตเนื้อหา เน้นด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับนโยบาย และกฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจชายแดนไทยกับ สปป.ลาว เวียดนาม และจีนตอนใต้

- บรรยายโดย ประธานหอการค้า สำนักงานการค้าต่างประเทศ หรือ ภาคเอกชนในพื้นที่

3. บทบาทของราชการในการพัฒนาการค้าและการลงทุนเพื่อเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจของไทย

- ขอบเขตเนื้อหา เน้นด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ราชการในการพัฒนานวัตกรรมสินค้า/บริการ/ลงทุน/แรงงานระดับจังหวัดเพื่อความเข้มแข็งของไทยในเวทีอาเซียน การเชื่อมโยงกับระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของคนไทย

- บรรยายโดย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวอาเซียน ตลาดเอเชียและแปซิฟิกได้จากส่วนกลาง

4. กฎหมายและหลักธรรมาภิบาลในการทำงานอาเซียนสำหรับข้าราชการ

- ขอบเขตเนื้อหา เน้นด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับ ข้อควรระวัง สิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ ประเด็นอ่อนไหวที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างกัน และประเด็นอ่อนไหวด้านความมั่นคง เช่น ยาเสพติด แรงงานผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ และปัญหาทางสาธารณสุข

- บรรยายโดย นักกฎหมายที่เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาเซียนของส่วนภูมิภาคหรือกลาง

หมวดวิชาที่ 2 จิตวิญญาณความเป็นอาเซียนและรู้เท่าทันอาเซียน (ASEAN Mind and Literacy) รวมจำนวน 6 ชั่วโมง ประกอบด้วย 3 หัวข้อวิชา

คำอธิบายหมวดวิชา เป็นหมวดวิชาที่เน้นการสร้างเสริมสร้างแนวคิดอาเซียนและสากล (Global mindset) ความรู้สึกท้าทายกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน การยอมรับคุณค่า ค่านึงถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน คุณค่าของสันติภาพและความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน การเรียนรู้ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน ความสำคัญของการพึ่งพาซึ่งกันและกันและการสร้างสัมพันธ์ภาพ ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่แตกต่างกัน ความคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่ยึดติดอดีต การเห็นคุณค่าด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิด และการสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองอาเซียน

หัวข้อวิชา

1. ทศนคติต่ออาเซียนและแนวคิดอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหาเป็นการบูรณาการทั้ง 3 เสาหลัก โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับความรู้สึกท้าทายกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน การยอมรับคุณค่าของสันติภาพเพื่อสร้างความมั่นคงชายแดน ความสำเร็จที่น่ายกย่องจากประวัติศาสตร์ บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน

- บรรยายโดย กรมอาเซียน หรือผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียน

2. เสวนา การรู้เท่าทันอาเซียน

- ขอบเขตเนื้อหาเป็นการบูรณาการทั้ง 3 เสาหลัก โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับความท้าทายในการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน การคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน ปัญหารูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมข้ามชาติ การต่อต้านการก่อการร้ายสากล การค้ามนุษย์ ยาเสพติด และความสำคัญของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านแนวตะเข็บชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

- นำการเสวนาโดย นักวิชาการและนักปฏิบัติการระหว่างประเทศในชาติอาเซียน

3. คุณค่าของประเพณี วิถีชีวิตของไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิด

- ขอบเขตเนื้อหาเน้นด้านสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community- ASCC) โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่แตกต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิด และการสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองอาเซียน

- บรรยายโดย นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียน

หมวดวิชาที่ 3 ทักษะการขับเคลื่อนนโยบายสู่ประชาคมอาเซียน (Policy Driven Skill to Asean) รวมจำนวน 12 ชั่วโมง ประกอบด้วย 4 รายวิชา

คำอธิบายหมวดวิชา เป็นการเสริมสร้างทักษะอาเซียนเพื่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการลงทุน ความร่วมมือด้านการลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ ระหว่างภาคเอกชนสองประเทศ โดยมุ่งเน้น การออกแบบกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ปัญหาในการทำงานอาเซียน การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการลดข้อจำกัดและส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน ความเป็นมืออาชีพในงาน การส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่น การทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า บริการ การลงทุน การใช้แรงงานกับเพื่อนบ้าน การให้บริการราชการอิเล็กทรอนิกส์ ออนไลน์ร่วมกับออฟไลน์อย่างมีมาตรฐาน และทักษะภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ

หัวข้อวิชา

1. การวิจัยชุมชนเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

- ขอบเขตเนื้อหาเป็นการบูรณาการทั้ง 3 เสาหลัก โดยมีสาระเกี่ยวข้องกับการนำเสนอผลการวิจัยชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบคู่เจรจาการค้า บริการ การลงทุน การใช้แรงงานกับประเทศเพื่อนบ้าน และการฝึกคิดการเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านอาเซียนมาสู่การกำหนดโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาบุคคลหน่วยงาน และพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ศึกษากรณีตัวอย่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรปลอดภัยมาตรฐานการส่งออกจากชุมชน

- บรรยาย ศึกษาดูงาน และฝึกการตั้งโจทย์วิจัยชุมชนเพื่อการพัฒนา นำโดยทีมวิทยากรนักวิจัยในพื้นที่

2. การศึกษาดูงาน

ครั้งที่ 1 กรณีศึกษาการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเพื่อการส่งออก

ครั้งที่ 2 การพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงศูนย์กลางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในอาเซียน และศึกษาวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของประชาชนชายแดน ณ จุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 จ. หนองคาย

- ขอบเขตเนื้อหาเน้นด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ร่วมกับการบูรณาการอีก 2 เสาหลัก โดยเน้นการเรียนรู้งานการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวก และพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุนอาเซียน และการบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน

- นำการศึกษาดูงานและเยี่ยมชมโดย วิทยากรจากกรมศุลกากรในพื้นที่

3. การบูรณาการในการพัฒนางานด้านอาเซียนของข้าราชการจังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

- ขอบเขตเนื้อหา เป็นการบูรณาการทั้ง 3 เสาหลัก โดยเน้นการฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองและการแบ่งปันความรู้ด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อฝึกการออกแบบกิจกรรมและโครงการในการพัฒนางานด้านอาเซียน พร้อมนำเสนอในแต่ละกลุ่มย่อย

- นำโดย ทีมวิทยากรนักวิจัยและนักปฏิบัติในพื้นที่

4. กิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาคชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

- ขอบเขตเนื้อหาเป็นการบูรณาการทั้ง 3 เสาหลัก โดยทำกิจกรรมสังสรรค์เพื่อสร้างเครือข่ายทางสังคมในการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาคชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

- นำโดย ทีมวิทยากรนักวิจัยส่วนกลางและนักปฏิบัติในพื้นที่

8. วิธีการฝึกอบรม

บรรยาย อภิปราย ระดมสมอง ปฏิบัติกลุ่ม ดูงาน ตอบข้อซักถาม และนำเสนอผลประชุม

9. การประเมินผล

- 1) ประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการวิทยากร
- 2) ทดสอบความรู้พื้นฐาน ประเมินทัศนคติเชิงบวกต่ออาเซียน
- 3) ติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานภายหลังการอบรม 1 เดือน จากแบบสอบถามทัศนคติต่ออาเซียนและพฤติกรรมอาเซียน
- 4) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีเวลาเข้าอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเข้าร่วมกิจกรรมประชุมระดมความคิดเห็นจะได้รับวุฒิบัตรรับรองผลการฝึกอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม
- 5) สังเกตการณ์การมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรม

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถนำความรู้และทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับอาเซียนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
- 2) ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีการปรับทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติราชการด้านอาเซียนและที่ดีต่อเพื่อนบ้านอาเซียน
- 3) ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีการทำงานในด้านอาเซียนร่วมกันกับข้าราชการในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงได้อย่างคล่องตัวมากขึ้นจากเครือข่ายทางสังคม
- 4) หน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานราชการด้านอาเซียนมากขึ้น

11. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดยมี ผศ. ดร. วิชชุดา กิจธรรรม หัวหน้าโครงการย่อย

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขที่ 114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ 089-1148288 โทรสาร 02-2620809

e-mail: kijtorntham@hotmail.com

นายขจรศักดิ์ เขียนน้อย นักวิจัยและเลขานุการโครงการ

โทรศัพท์ 089-6511691 โทรสาร 02-2620809

e-mail: KrooJAMES@gmail.com

กำหนดการ
โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนสำหรับบุคลากรภาครัฐใน 3 จังหวัดชายแดน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย และบึงกาฬ)
วันที่ 27 – 29 สิงหาคม พ.ศ. 2557
ณ โรงแรมอัครวรรณ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

วันพุธ ที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2557

- 09.00 – 09.30 น. ลงทะเบียน
ทำแบบทดสอบก่อนฝึกอบรม
- 09.30 – 10.00 น. พิธีเปิดการประชุม
โดย นายสุชาติ นพวรรณ
รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย
- 10.00 – 11.00 น. สถานการณ์และแนวโน้มของอาเซียน อาเซียน+3 ผลกระทบ และความพร้อม
ของราชการไทย
ปาฐกถาพิเศษและสร้างความสัมพันธ์
โดย ดร. นคร วิชัยผิน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 11.00 – 12.00 น. ภาวะเป็ยบด้านการค้าและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจชายแดน
โดย นายชวงค์ กาญจนมยุร
ผู้อำนวยการสำนักงานการค้าต่างประเทศ เขต 5 (หนองคาย)
- 12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 – 14.30 น. บทบาทของราชการในการพัฒนาการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มโอกาสทาง
เศรษฐกิจของไทย
โดย นายสรรเสริญ เจริญศรี
อดีตรองผู้ว่าการด้านตลาดเอเชียและแปซิฟิกใต้
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- 14.30 – 16.00 น. เสวนา การรู้เท่าทันอาเซียน

นำการเสวนาโดย อาจารย์สุภาววรรณ ฤกษ์กำลัง

มหาวิทยาลัยนครพนม

ร่วมกับ อาจารย์ฤทธิชัย คำววัน

ผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยนครพนม

อาจารย์นุตตา สมสนิต

National University of Laos (NUOL)

Mr. Chumnor Lek, Cambodia, Ph.D. Candidated

at Sisaket Rajabhat University

17.00 – 18.00 น. กิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติงานด้านอาเซียนในพื้นที่ภูมิภาคชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

โดย ทีมวิทยากรส่วนกลาง และ ผู้เข้าร่วมประชุม

18.00 – 19.00 น. รับประทานอาหารเย็น

วันพฤหัสบดี ที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2557

07.30 – 08.00 น. ลงทะเบียน

08.00 – 09.30 น. ทักทายต่ออาเซียนและแนวคิดอาเซียน

โดย นายอรรถยุทธ์ ศรีสมุทร

อธิบดีกรมอาเซียน

09.30 – 11.00 น. กฎหมายและหลักธรรมาภิบาลในการทำงานอาเซียนสำหรับข้าราชการ

โดย นายกริชรัตน์ ก้อนเทียน

ผู้อำนวยการใหญ่สำนักกฎหมายแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

11.00 – 12.30 น. คุณค่าของความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างประชาชนอาเซียน

โดย อาจารย์ทรงฤทธิ์ โพนเงิน

กรรมการบริหารศูนย์แม่น้ำโขงศึกษา ม.ราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้เชี่ยวชาญประเทศลุ่มแม่น้ำโขง

12.30 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 18.00 น. การศึกษาดูงานการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน

นำการศึกษาดูงานและเยี่ยมชมโดย นายชัยวิทย์ วรรณพินิจ

ด้านศุลกากรหนองคาย

ณ จุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1

18.00 – 19.00 น. รับประทานอาหารเย็น

วันศุกร์ ที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2557

08.30 – 09.00 น. ลงทะเบียน

09.00 – 10.30 น. การวิจัยชุมชนเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน และกรณีศึกษาการเพิ่มมูลค่า
ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเพื่อการส่งออก

โดย *ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แก้วเวียง นานาผล*

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

นายไพฑูรย์ ศรีแก้ว

เจ้าของธุรกิจการผลิตกระเป๋าผ้า ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน “แก้วภาพ”

10.30 – 11.00 น. ทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรมและประเมินผล

11.00 – 12.00 น. ถอดบทเรียน และบูรณาการความรู้สู่การออกแบบกิจกรรมและโครงการ
ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแผนปฏิบัติของหน่วยงานและยุทธศาสตร์
การพัฒนาพื้นที่

โดย *ทีมวิทยากรส่วนกลาง และ ผู้เข้าร่วมประชุม*

12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 14.00 น. นำเสนอผลการถอดบทเรียน

โดย *ทีมวิทยากรส่วนกลาง และ ผู้เข้าร่วมประชุม*

14.00 – 14.30 น. พิธีปิด และมอบวุฒิบัตร

หมายเหตุ หัวข้อและวิทยากรอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

อาหารว่างเช้า เวลาประมาณ 10.30 น.

อาหารว่างบ่าย เวลาประมาณ 14.30 น.

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม: คณะศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามความพร้อมด้านการศึกษาระดับประถมศึกษาอาเซียนในคณะกรรมการ
การศึกษาวุฒิสภา. (2555). (ร่าง) **รายงานผลการพิจารณาและติดตามความพร้อมด้านการศึกษาระดับ
ประถมศึกษาอาเซียน**.
- ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์. (2554). **การเตรียมความพร้อมข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2554 เอกสารประกอบ
สัมมนา** [ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก [region3.prd.go.th/asean/.../การเตรียมข้าราชการเข้าสู่ประชาคม
อาเซียน](http://region3.prd.go.th/asean/.../การเตรียมข้าราชการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน) [20 มกราคม 2555].
- อึ้ง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). **พัฒนาหลักสูตรและการสอบมิติใหม่**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สำลี ทองจิ๋ว. (2555). **การสังเคราะห์หลักสูตรอาเซียน: กรณีศึกษาสัมภาษณ์และวิเคราะห์หลักสูตร**. เอกสาร
ประกอบการสอนระดับปริญญาเอก. หน้า 66-78
- สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์กรมประชาสัมพันธ์. (2554). **แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนา
ข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน**. [ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก
http://hq.prd.go.th/PRTechnicalDM/ewt_news.php?nid=1307 [23มกราคม2555].
- การเตรียมความพร้อมระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนที่ปรึกษาด้านนโยบายและ
แผนงาน**. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วันจันทร์ที่ 16 กันยายน 2556 ณ
ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี.
www.nesdb.go.th/Portals/0/news/.../56/.../Yearend2013G4_Sumaree.pdf
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1 (2557). [http://www.osmnortheast-
n2.moi.go.th/](http://www.osmnortheast-n2.moi.go.th/)
- Kirkpatrick, D. L. & Kirkpatrick, J. D. (2006). **Evaluating Training Program: The Four Levels**.
3rd Eds. San Francisco, CA: Berrett-Koehler.
- Ornstein, A. C. & Hunkins, F.P. (2004). **Curriculum foundations principles and issues**. Boston,
MA: Pearson.

- Nicholls, A., & Nicholls, H. (1976). **Developing a curriculum**. London: Alloan & Unwin.
- Stufflebleam, D. L. & Shinkfield, A. J. (2007). **Evaluation Theory, Models, & Application**. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.
- Taba, H. (1962). **Curriculum development: Theory and practice**. New York, NY: Arcout Brace Jovanovich.
- Tyler, R. W. (1950). **Basic principle of curriculum and instruction**. Chicago, IL: University of Chicago Press.

ภาคผนวก

- ก. กลุ่มตัวอย่าง 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (หนองคาย เลย บึงกาฬ)
- ข. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการฝึกอบรม
- ค. เครื่องมือประเมินผลการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของบุคลากรภาครัฐในส่วนภูมิภาค

ภาคผนวก ก

กลุ่มตัวอย่าง

แผนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสำรวจในการศึกษาระยะที่ 1 โดยมีกลุ่มข้าราชการที่คาดว่าจะใช้ในวางแผนการส่งและตอบแบบสำรวจในครั้งนี้ 17,846 คน จาก 76 จังหวัดจำแนกตามภาค (ข้อมูลจากสำนักงาน ก.พ. ปี พ.ศ. 2556) และเก็บข้อมูลเฉพาะผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับด้านอาเซียนและข้าราชการในตำแหน่งด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ได้แบบสอบถามตอบกลับจำนวน 3,200 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 จาก 3 จังหวัดคือ จังหวัดหนองคาย เลย และบึงกาฬ มีข้าราชการกลุ่มประชากรเป้าหมาย จำนวน 26,377 คน มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 160 คน จำแนกตามสังกัดและจังหวัด ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัดและจังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	หนองคาย	เลย	บึงกาฬ	รวม
ข้าราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค				
1. ข้าราชการพลเรือนสามัญ	12	11	14	37
2. ข้าราชการครูและบุคลากรการศึกษา	21	22	35	78
3. ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา	0	1	0	1
4. ข้าราชการตำรวจ	7	6	0	13
5. ข้าราชการอัยการ	0	0	0	0
6. ข้าราชการตุลาการ	0	0	0	0
7. ข้าราชการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ	0	0	1	1
ข้าราชการส่วนท้องถิ่น				
1. ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด	1	1	0	2
2. พนักงานส่วนตำบล	5	5	0	10
3. พนักงานเทศบาล	4	4	0	8
รวม	50	50	50	150

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)

ในการฝึกอบรม 3 จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

(หนองคาย เลย บึงกาฬ)

ตาราง 21 สรุปความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน จำแนกรายด้าน

ความรู้ ทัศนคติ และทักษะด้านอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
● ทักษะ	2.645	0.758	3.89	0.823	0.320
● ความรู้	2.675	0.67	3.82	0.743	0.300
● บรรยากาศ	2.724	0.838	3.848	0.909	0.292
● ทัศนคติ	2.945	0.864	3.923	0.782	0.249

ตาราง 22 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ด้านความรู้

ความรู้ด้านอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. กฎหมายด้านอาเซียนสำหรับข้าราชการ	2.61	0.85	3.92	0.84	0.34
2. การสร้างนวัตกรรมสินค้า/บริการ/ลงทุน/แรงงานระดับจังหวัดของท่านเพื่อความเข้มแข็งของไทยในเวทีอาเซียน	2.63	0.96	3.95	0.92	0.33
3. ระบบโลจิสติกส์อาเซียนสู่โอกาสทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตของคนไทยในจังหวัดและระหว่างประเทศใกล้เคียง	2.62	0.88	3.90	0.94	0.33
4. อาชีพ/งานที่ต้องเร่งพัฒนาในกลุ่มพื้นที่จังหวัด/ในจังหวัดท่านเพื่อรองรับการขยายฐานเศรษฐกิจอาเซียน	2.62	0.94	3.90	0.93	0.33
5. เทคนิคเจรจาต่อรองกับผู้ปฏิบัติงานราชการในอาเซียน	2.54	0.83	3.76	0.91	0.32
6. ความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียน	2.60	0.73	3.82	0.71	0.32

ความรู้ด้านอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
7. หลักธรรมาภิบาลเพื่อการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้าน	2.62	0.84	3.84	0.98	0.32
8. การเท่าทันปัญหาสาธารณสุขไทยกับการเปิดเสรีอาเซียน	2.63	0.88	3.84	0.90	0.31
9. ความอ่อนไหวทางการเมืองในประเทศเพื่อนบ้าน	2.56	0.83	3.72	0.85	0.31
10. ตลาดการศึกษาอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน	2.70	0.82	3.90	0.97	0.31
11. การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีแบบไทยเพื่อสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดในระบบทุนนิยมอาเซียน	2.62	0.88	3.79	1.03	0.31
12. เสน่ห์วัฒนธรรม/สินค้าของจังหวัดสู่เศรษฐกิจอาเซียน	2.72	0.91	3.91	0.92	0.30
13. จิตวิทยาความมั่นคงจากการเปิดเสรีอาเซียน	2.61	0.84	3.73	0.83	0.30
14. วิสัยทัศน์ของอาเซียน ของไทยและรายจังหวัดเพื่อการแข่งขันและความร่วมมือในเวทีอาเซียนของจังหวัดท่าน	2.72	0.89	3.89	0.86	0.30
15. กรอบความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างจังหวัดกับเมืองในประเทศเพื่อนบ้านชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.66	0.92	3.80	0.95	0.30
16. สภาพปัจจุบันและแนวโน้มโครงการลงทุนของภาครัฐและเอกชนในจังหวัดที่ท่านอยู่กับประเทศเพื่อนบ้าน	2.71	1.02	3.85	0.92	0.30
17. จิตวิทยาเพื่อบริหารความขัดแย้งของประชาชนอาเซียน	2.60	0.81	3.68	0.90	0.30
18. การรู้เท่าทันยุทธศาสตร์ตามระเบียบเศรษฐกิจชายแดนของประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน	2.65	0.85	3.73	1.00	0.29
19. ความก้าวหน้าในงานสาธารณสุขไทยและอาเซียน	2.77	0.91	3.90	0.84	0.29
20. Road Map ในการแก้ปัญหาและเส้นทางการค้าที่ผิดกฎหมายตามแนวชายแดนที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตท้องถิ่น	2.73	0.92	3.84	0.95	0.29
21. ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นงานด้านอาเซียนของไทยและประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน	2.76	0.77	3.86	0.84	0.29

ความรู้ด้านอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
22. การนำนโยบายและกลยุทธ์ด้านอาเซียนของประเทศและจังหวัดมาใช้ในการปฏิบัติงานราชการในจังหวัดของท่าน	2.72	0.75	3.80	0.82	0.28
23. เส้นทางพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นไทยสู่เพื่อนบ้านอาเซียน	2.80	0.77	3.89	0.89	0.28
24. การพัฒนาการคิดอย่างไทยสู่การคิดอย่างอาเซียน	2.72	0.86	3.76	0.92	0.28
25. ความอ่อนไหวต่อความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.68	0.79	3.70	0.94	0.27
26. การค้า/การบริการ/การลงทุน/การเคลื่อนย้ายแรงงานของจังหวัดสู่ประเทศอาเซียน	2.85	0.91	3.90	0.97	0.27
27. ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่จากการเปิดเสรีอาเซียน	2.71	0.83	3.70	0.88	0.27
28. การเผชิญปัญหาและการปรับตัวของการบริหารงานจังหวัดและท้องถิ่นไทยให้เท่าทันอาเซียน	2.75	0.74	3.71	0.88	0.26

ตาราง 23 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านทัศนคติ

ทัศนคติต่ออาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. แนวความคิดในระดับสากล (Global mindset)	2.84	0.94	3.95	0.90	0.28
2. การยอมรับคุณค่า ค่านึงถึงสิทธิมนุษยชนอาเซียน	2.86	1.01	3.87	0.88	0.26
3. รู้สึกท้าทายกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ในการทำงานอาเซียน	2.90	1.00	3.89	0.89	0.25
4. การยอมรับคุณค่าของสันติภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงของประชาชนในชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน	2.96	1.03	3.96	0.88	0.25
5. การเรียนรู้ความสำเร็จที่น่าย่อย่งจากประวัติศาสตร์/บุคคลสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน	2.92	0.90	3.89	0.89	0.25
6. ความสำคัญของการพึ่งพาซึ่งกันและกันและการสร้างสัมพันธภาพระหว่างคนไทยกับคนใน	2.98	1.03	3.95	0.92	0.25

ทัศนคติต่ออาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
ประเทศเพื่อนบ้าน					
7. ความเข้าใจในความเชื่อและค่านิยมที่ต่างกันระหว่างคนไทยกับคนในประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้กับจังหวัดท่าน	2.90	0.94	3.85	0.83	0.25
8. ความคิดเชิงบวกต่อเพื่อนบ้านอาเซียนโดยไม่มียึดติดอดีต	2.91	0.99	3.86	0.87	0.25
9. การเห็นคุณค่าด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของไทยและประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้กับจังหวัดของท่าน	3.01	0.95	3.98	0.91	0.24
10. การสร้างจิตสำนึกร่วมความรับผิดชอบของประชาชนไทยในฐานะพลเมืองอาเซียน	3.00	0.93	3.94	0.87	0.24
11. การเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของคนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	3.11	0.96	4.03	0.80	0.23

ตาราง 24 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนด้านทักษะ

ทักษะด้านอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. ทักษะภาษาอังกฤษในการทำงานอาเซียนของข้าราชการ	2.43	1.00	3.87	1.02	0.37
2. ทักษะการออกแบบกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ปัญหาในการทำงานอาเซียนในภูมิภาค	2.49	0.90	3.90	0.93	0.36
3. ทักษะบริหารจัดการภัยพิบัติแห่งอาเซียนและจังหวัด	2.47	0.83	3.80	0.88	0.35
4. ทักษะการสร้างเครือข่ายการทำงานตามแนวชายแดน	2.56	0.93	3.90	1.01	0.34
5. ทักษะจำเป็นต่องานอาเซียน เช่น ความเป็นมืออาชีพในงาน(Professional) ความเป็นสากล(International) เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ดี(Facilitator) และอื่น ๆ	2.57	0.93	3.87	0.99	0.34
6. แนวทางส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่นใน	2.61	0.88	3.91	0.89	0.33

ทักษะด้านอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
จังหวัดที่ยั่งยืนเพื่อการบริการและการลงทุน ข้ามพรมแดน					
7. ทักษะการทำวิจัยชุมชนเพื่อสร้างรายได้เปรียบคู่ เจรจาการค้า/บริการ/การลงทุน/การใช้แรงงาน กับเพื่อนบ้าน	2.62	0.79	3.90	0.90	0.33
8. ทักษะการให้บริการราชการอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ ร่วมกับออฟไลน์อย่างมีมาตรฐานอาเซียนและ สากล	2.57	0.78	3.82	0.90	0.33
9. เทคนิคบริหารความเสี่ยงในการทำงานอาเซียน	2.63	0.95	3.91	0.99	0.33
10. เทคนิคการประสานงานกับบุคลากรของ หน่วยงานในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้ กับจังหวัดของท่าน	2.67	0.96	3.95	0.93	0.32
11. การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในจังหวัดเพื่อ พร้อมรับวิกฤตจากผลกระทบเชิงลบของการเปิด เสรีอาเซียน	2.56	0.89	3.77	0.96	0.32
12. เทคนิคเชื่อมโยงงานอาเซียนกับความก้าวหน้าใน งาน	2.62	0.88	3.86	0.98	0.32
13. ทักษะการทำงานแบบบูรณาการสหสาขาอาชีพ ของข้าราชการไทยและข้าราชการในประเทศ อาเซียน	2.65	0.79	3.90	0.91	0.32
14. ทักษะบริการในงานราชการที่เน้นประชาชน อาเซียนเป็นศูนย์กลางบนฐานพหุวัฒนธรรมที่ หลากหลาย	2.68	0.81	3.94	0.85	0.32
15. การสร้างพลังใจเพื่อก่อเกิดชุมชนแห่งปัญญา ของจังหวัดในการเตรียมพร้อมรับแข่งขันในเวที อาเซียน	2.58	0.83	3.79	0.98	0.32
16. ทักษะการใช้ภาษาเพื่อนบ้านในการทำงานกับ เพื่อนบ้านที่มีชายแดนใกล้กับจังหวัดของท่าน	2.67	1.05	3.91	1.03	0.32
17. เทคนิคการสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อความ ร่วมมือในการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน	2.75	1.01	4.01	0.91	0.32
18. เทคนิคการทำงานข้ามวัฒนธรรมและท่ามกลาง ความหลากหลายวัฒนธรรมอาเซียนอย่างสันติ	2.65	0.89	3.86	1.00	0.32

ทักษะด้านอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
19. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนไทยในท้องถิ่นบนพื้นฐานพหุวัฒนธรรมอาเซียน	2.70	0.93	3.92	0.90	0.31
20. แนวทางปฏิบัติที่ดีในการทำงานอาเซียนของข้าราชการในส่วนภูมิภาค	2.70	0.85	3.92	0.90	0.31
21. เทคนิคการสร้างบรรยากาศกัลยาณมิตรเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน	2.73	0.97	3.98	0.89	0.31
22. เทคนิคการบริหารจัดการข้อมูลของจังหวัดเพื่อนำเสนอทางเลือกที่ดึงดูดการลงทุน/ท่องเที่ยวของชาติอาเซียน	2.73	0.81	3.98	0.88	0.31
23. เทคนิคการถ่ายทอด/การสอนแนะ/การสร้างแรงบันดาลใจเพื่อบริหารจัดการงานอาเซียนให้มีประสิทธิภาพ	2.71	0.94	3.89	0.89	0.30
24. ความมุ่งมั่นต่อการใช้ชีวิตและการทำงานอาเซียน	2.68	0.84	3.85	0.89	0.30
25. เทคนิคการเจรจาเพื่อยุติความขัดแย้ง เพิ่มความร่วมมือและสร้างผลประโยชน์ร่วมกันในอาเซียน	2.73	0.92	3.90	0.94	0.30
26. ทักษะภาวะผู้นำในบริบทอาเซียนและบริบทนานาชาติ	2.63	0.82	3.71	0.95	0.29
27. เทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและความอบอุ่นต่อคนในประเทศอาเซียน	2.84	0.99	3.99	0.88	0.29
28. เทคนิคการสร้างเชื่อมั่นให้กับประชาชนไทยให้ยอมรับการปรับตัวต่อการแข่งขันในเวทีอาเซียน	2.84	0.95	3.92	0.86	0.28

ตาราง 25 ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมความรู้ด้านบรรยากาศการทำงานอาเซียน

บรรยากาศอาเซียน	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		Priority Need Index: PNI
	Mean	SD	Mean	SD	
1. หน่วยงานของท่านมีการถ่ายทอดนโยบาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัด สู่การทำงานด้านอาเซียนไว้อย่างชัดเจน	2.58	0.84	3.84	0.95	0.33
2. การสนับสนุนของหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรเตรียมความพร้อมในการทำงานด้านอาเซียน	2.58	0.86	3.82	0.93	0.33
3. หน่วยงานภาคีเครือข่ายในการทำงานด้านอาเซียนที่ท่านรู้จัก สามารถขอความร่วมมือได้อย่างสะดวกใจ	2.66	0.93	3.82	0.97	0.31
4. การศึกษาดูงานในหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนที่ประสบความสำเร็จในงานด้านอาเซียนของจังหวัดที่ท่านอยู่	2.76	1.00	3.87	1.02	0.29
5. ผู้บริหารท่านมีความรู้และพร้อมต่อการทำงานอาเซียน	2.87	1.01	3.87	0.94	0.26
6. บรรยากาศในที่ทำงานท่านเอื้อต่อการทำงานอาเซียน	2.89	1.06	3.86	0.96	0.25

ภาคผนวก ค

(เครื่องมือฉบับที่ 1)

แบบทดสอบความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียน (ก่อน-หลังการฝึกอบรม)

ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ- สกุล..... ระดับตำแหน่งงาน.....

สถานที่ทำงาน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก
2. แบบทดสอบมีทั้งหมด 6 หน้า จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน
3. ใช้เวลาในการทดสอบ 30 นาที
4. ก่อนทำแบบทดสอบให้ท่านกรอกข้อมูลส่วนตัวให้ชัดเจน ลงในกระดาษคำตอบด้านล่าง
5. ในการทำแบบทดสอบให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากตัวเลือก ก, ข, ค หรือ ง เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ
6. ให้ท่านทำข้อสอบให้ครบทุกข้อภายในเวลาที่กำหนด แล้วส่งแบบทดสอบฉบับนี้คืนกรรมการคุมสอบ
7. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบฉบับนี้

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1					6					11					16				
2					7					12					17				
3					8					13					18				
4					9					14					19				
5					10					15					20				

1. อาเซียน (ASEAN) ย่อมาจาก

- ก. Asia South East Association Nations
- ข. Association of South East Asian Nations (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. Asia South East Association National
- ง. Association of South East Asian National

2. “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ได้จัดตั้งขึ้นโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศ ซึ่งได้แก่ประเทศใดบ้างที่ได้ร่วมลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) หรือที่เรียกว่าปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration)

- ก. ไทย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ราชอาณาจักรกัมพูชา สหพันธรัฐมาเลเซีย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
- ข. ไทย เนการาบรูไนดารุสซาลาม สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐสิงคโปร์
- ค. ไทย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐสิงคโปร์ (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. ไทย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

3. คุณลักษณะของบุคลากรภาครัฐที่พึงประสงค์สู่การรวมตัวของประชาคมอาเซียนของสำนักงาน ก.พ. ร่วมกับสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยกเว้น ข้อใด

- ก. มีความเป็นนานาชาติ (International)
- ข. มีความเป็นมืออาชีพ (Professional)
- ค. มีความเป็นผู้นำ (Leadership) (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. มีความเป็นผู้สนับสนุน (Facilitator)

4. ข้อใด ไม่ใช่ จุดอ่อนของบุคลากรภาครัฐไทยในการร่วมตัวสู่ประชาคมอาเซียน

- ก. การทำงานแบบบูรณาการ (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ข. ทักษะในด้านภาษา
- ค. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- ง. กฎระเบียบของระบบราชการ

5. ต่อไปนี้เป็นวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนตามปฏิญญากรุงเทพฯ ยกเว้น ข้อใด

- ก. ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
- ข. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
- ค. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
- ง. ส่งเสริมให้ประชาคมอนุรักษทรัพย์ยาการธรรมชาติอย่างยั่งยืน (คำตอบที่ถูกต้อง)

6. ในปี 2546 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เพื่อประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียนหรือ ASEAN Community ภายในปี 2563 (ค.ศ.2020) โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน โดยประกอบไปด้วย 3 เสาในข้อใด

- ก. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APSC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASoC)
- ข. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APSC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC)
- ค. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APoC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASoC)
- ง. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC), ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APSC), ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) (คำตอบที่ถูกต้อง)

7. สัญลักษณ์ของอาเซียนคืออะไร และมีความหมายว่าอย่างไร

- ก. รวงข้าว 10 รวง หมายถึง ประเทศสมาชิกรวมตัวกันเพื่อมิตรภาพ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ข. รวงข้าว 10 รวง หมายถึง ประเทศสมาชิกที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกันเพื่อการค้าขายอย่างเสรี
- ค. ต้นข้าว 10 ต้น หมายถึง ประเทศสมาชิกที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกันเพื่อการค้าขายอย่างเสรี
- ง. ต้นข้าว 10 ต้น หมายถึง ประเทศสมาชิกรวมตัวกันเพื่อมิตรภาพ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

8. กรอบการปฏิบัติใด *ไม่ได้* อยู่ในแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

- ก. ความเข้าใจในระบบสังคมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกันของประเทศสมาชิก
- ข. ส่งเสริมและร่วมมือในการสร้างความมั่นคงภายในของประเทศสมาชิก (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชน
- ง. เสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาค

9. กรอบการปฏิบัติใด *ไม่ได้* อยู่ในแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- ก. ส่งเสริมการตลาดและฐานการผลิตเดียว
- ข. ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
- ค. การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- ง. ส่งเสริมการเปิดเสรีการลงทุนด้านพลังงานเพื่อให้ราคาพลังงานในกลุ่มประเทศอาเซียนถูกลง (คำตอบที่ถูกต้อง)

10. กรอบการปฏิบัติใด *ไม่ได้* อยู่ในแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

- ก. การส่งเสริมและสืบสานวัฒนธรรมของแต่ละประเทศสมาชิก (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ข. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- ค. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม
- ง. การลดช่องว่างทางการพัฒนา

11. ข้อใด *ไม่ได้* อยู่ในแผนการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

- ก. ความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- ข. ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบ
- ค. ความเชื่อมโยงด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. ความเชื่อมโยงด้านประชาชน

12. ข้อใด คือ เจ็ดวิชาชีพที่สามารถย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีในประชาคมอาเซียน

- ก. แพทย์ เกษัชกร นักวิทยาศาสตร์ นักโบราณคดี นักแปลภาษา (ล่าม) นักสังคมวิทยา ทนายความ
- ข. แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ นักบัญชี นักสำรวจ วิศวกร สถาปนิก (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. ครู นักธุรกิจ ทนายความ นักบัญชี วิศวกร สถาปนิก เกษัชกร
- ง. แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ นักบัญชี เกษัชกร ครู นักวิทยาศาสตร์

13. ข้อใด *ไม่ใช่* ประโยชน์ที่คาดว่าจะประเทศไทยจะได้รับจากการบังคับใช้กฎบัตรอาเซียน

- ก. ความสามารถรับมือกับภัยคุกคามระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง
- ข. ช่วยส่งเสริมค่านิยมของประเทศอื่น ๆ ในอาเซียนที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศไทย
- ค. อำนาจการต่อรองที่เพิ่มขึ้นของประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนในเวทีโลก
- ง. ประชาชนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน (คำตอบที่ถูกต้อง)

14. สถาบันอาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์ (ASEAN Institute of Peace and Reconciliation) ตั้งอยู่ ณ สถานที่ใด

- ก. ฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
- ข. กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- ค. กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย(คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง. กัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย

15. ภารกิจของสถาบันอาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์ คือข้อใด

- ก. การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างกันภายในอาเซียน
- ข. การวิจัยและรับฟังความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาค (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. ผลักดันนโยบายของอาเซียนด้านสันติภาพ
- ง. เข้าไปสร้างความสมานฉันท์ภายในประเทศสมาชิก

16. วัตถุประสงค์หลักของประเทศไทยในการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมด้วยการจัดตั้ง GO-NGO Forum คือข้อใด

- ก. ส่งเสริมให้ NGO สามารถทำงานด้านสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ข. การส่งเสริมและผลักดันให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน(คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. การผลักดันให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
- ง. ถูกทุกข้อ

17. ข้อใด ไม่ใช่ หลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก

- ก. การภาคยานุวัติ
- ข. การตกลงใช้เงินสกุลเดียวกัน (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ค. การเป็นคู่เจรจาเต็มตัวของอาเซียน
- ง. การมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับอาเซียน

18. อาเซียนได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอาเซียน (ASEAN ICT Masterplan 2015: AIM 2015) หน้าที่ในข้อใด ไม่ใช่ บทบาทของประเทศไทย

- ก. การจัดทำมาตรฐานและนิยามทักษะบุคลากรด้าน ICT อาเซียน
- ข. การจัดทำแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อาเซียน
- ค. โครงการ Smart Thailand
- ง. จัดทำโครงการสื่อสารไร้พรมแดนภายในภูมิภาค (คำตอบที่ถูกต้อง)

19. การที่ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยเน้นหลักธรรมาภิบาล แสดงว่าประเทศไทยดำเนินการได้สอดคล้องกับประชาคมใด

- ก. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- ข. ประชาคมการค้าและการลงทุนอาเซียน
- ค. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
- ง. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (คำตอบที่ถูกต้อง)

20. ข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services: AFAS) เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถมีหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นต่างชาติได้ไม่เกินร้อยละเท่าไร

- ก.40
- ข.50
- ค.70 (คำตอบที่ถูกต้อง)
- ง.100

(เครื่องมือฉบับที่ 2)

แบบประเมินการบริหารจัดการด้านวิชาการของผู้จัดอบรมโดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ผู้จัดการอบรม ได้ทำสิ่งต่อไปนี้หรือไม่				
1. กำกับเวลาให้การฝึกอบรมเป็นไปตามตารางเวลาการฝึกอบรม				
2. กิจกรรมสัมพันธ์นอกเวลาการอบรม				
3. อุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้เช่นคอมพิวเตอร์เครื่องพิมพ์บริการอินเทอร์เน็ตเป็นต้น				
4. มีวิทยากรที่เลี้ยงประจำต่อผู้เข้าอบรมที่เพียงพอ				
5. ประสานงานอำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นระหว่าง อบรม ของเจ้าหน้าที่ประจำห้องอบรม				
6. ส่งเอกสารประกอบการฝึกอบรมก่อนชั่วโมงสอน				
7. แจ้งเกณฑ์ที่ชัดเจนในการผ่านการอบรมฯ ให้ผู้เข้าอบรมทราบเกิดความเข้าใจ				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 3)

แบบประเมินการบริหารจัดการด้านธุรการของผู้จัดอบรม โดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ผู้จัดการอบรม ได้ทำสิ่งต่อไปนี้หรือไม่				
1.เจ้าหน้าที่ให้การทักทายและต้อนรับผู้เข้าอบรมด้วยมิตรไมตรี				
2.ความสะดวกในการลงทะเบียนก่อนเข้าอบรมและในการรับเอกสาร				
3.มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกระหว่างการฝึกอบรม				
4.แจ้งการเปลี่ยนแปลงกำหนดการให้ผู้เข้าอบรมทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 3 ชั่วโมง				
5.อาหารและเครื่องดื่ม				
6.สถานที่รับประทานอาหารและอาหารว่าง				
7.ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก				
8.มีความสะดวกในการเดินทางระหว่างที่พักซึ่งมีรถรับส่งมีแผนที่ มีการแจ้งเส้นทางเป็นต้น				
9.มีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 4)

แบบประเมินวิทยากรตามรายวิชาโดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ชื่อวิทยากรที่ถูกประเมิน

ชื่อหัวข้อวิชาที่สอน.....

สอนในวันที่.....สถานที่.....

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน				
1.มีความรู้และเชี่ยวชาญในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง				
2.มีประสบการณ์ในวิชาที่สอนสามารถอธิบายขยายเพิ่มเติมให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น				
3.มีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี				
4.ตอบคำถามผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ชัดเจนและตรงประเด็น				
บุคลิกภาพที่เหมาะสมของวิทยากร				
5.การแต่งกายเหมาะสมกับรูปแบบการอบรม				
6.ยิ้มแย้มแจ่มใส				
7.มีอารมณ์ขัน				
8.มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นกันเองกับผู้เข้าอบรม				
9.มีความเชื่อมั่นในตนเอง				
10.ใช้ภาษาสุภาพ				
11.พูดจาดึงดูดผู้เข้าอบรม				
12.มีความน่าเชื่อถือและเป็นมืออาชีพ				
13.ควบคุมอารมณ์ได้ดี				
เทคนิคการสอนที่ดี				
14.มีการนำเข้าสู่บทเรียน				
15.มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ / หัวข้อบรรยายอย่างชัดเจน				
16.จัดลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาได้อย่างเหมาะสมเช่นจากง่ายไปยาก				
17.เปลี่ยนวิธีการอธิบายหากผู้เข้าอบรมยังไม่เข้าใจ				
18.มีทักษะในการจูงใจผู้เข้าอบรม				

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
19.มีทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า				
20.มีวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับเนื้อหา				
21.มีการแทรกหรือเปลี่ยนวิธีการสอนเมื่อมีผู้เข้าอบรมง่วงหรือเบื่อ				
22.สอนเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา				
23.ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์รายวิชาที่ตั้งไว้				
24.เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ถามคำถามหรือแสดงความคิดเห็น				
25.เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น				
26.มีการสรุปสาระสำคัญในแต่ละหัวข้อ				
27.มีการเสริมแรงทางบวกให้ผู้เข้าอบรม				
28.มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้าอบรม				
29.ยินดีให้ข้อมูลให้คำปรึกษาเพิ่มเติมหลังการอบรมเช่นบอกแหล่งค้นคว้า				
ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยากร				
30.มีทัศนคติที่ดีต่องานราชการ				
31.มีความชัดเจนในการบรรยายหรือถ่ายทอดความรู้				
32.เปิดโอกาสให้ผู้อบรมซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็น				
33.ควบคุมชั้นเรียนและรักษาเวลาได้ดี				
34.ความพึงพอใจต่อวิทยากรโดยรวม				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 5)

แบบประเมินวัสดุอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ โดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
วัสดุอุปกรณ์				
1. สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมการอบรม				
2. มีเพียงพอครบถ้วน				
3. ถูกจัดวางไว้เป็นระเบียบสะดวกต่อหยิบใช้				
โสตทัศนูปกรณ์				
4. มีโปรเจคเตอร์เครื่องคอมพิวเตอร์และจอรับภาพขนาดใหญ่				
5. มีพอเพียงพอพร้อมใช้ทันสมัยเอื้อต่อการเรียนรู้				
6. สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมการอบรม				
7. เจ้าหน้าที่โสตฯประจำห้องอบรมตลอดเวลา				
8. เจ้าหน้าที่โสตฯสามารถให้คำแนะนำและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้โสตต่าง ๆ ได้ทันที				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 6)

แบบประเมินสถานที่และสภาพแวดล้อม โดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ห้องอบรม				
1.ขนาดห้องมีความเหมาะสมไม่แออัด				
2.มีพื้นที่หรือห้องประชุมกลุ่มย่อยเพียงพอต่อการทำกิจกรรม				
3.มีที่รับรองวิทยากร				
4.มีโต๊ะและเก้าอี้เพียงพอ นั่งได้สบาย				
5.มีแสงสว่างเพียงพอ				
6.ไม่มีเสียงรบกวน				
7.ไม่มีกลิ่นรบกวน				
8.มีความสะอาด				
สภาพแวดล้อมในการฝึกอบรม				
9.มีความสะดวกในการเดินทางจากที่พักไปยังสถานที่อบรม				
10.ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเช่นทางออกฉุกเฉินรปภ. เป็นต้น				
11.ห้องน้ำสะอาดและพอเพียงพอต่อผู้เข้าอบรม				
12.ไม่มีกลิ่นรบกวน				
13.มีความสะอาด				
14.ไม่มีเสียงดังจนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้				
15.สถานที่จัดอาหารว่างและอาหารกลางวันแยกจากห้องเรียน				
16.สภาพแวดล้อมภายนอกเหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 7)

แบบประเมินเอกสารประกอบการฝึกอบรม โดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
<u>เอกสารประกอบการฝึกอบรม</u>				
1. มีเอกสารประกอบการอบรมครบถ้วนทุกหัวข้อวิชา				
2. มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อวิชา				
3. มีการอ้างอิงทางวิชาการในเนื้อหาเอกสารประกอบการฝึกอบรม				
4. มีการบอกแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อศึกษาภายหลัง				
5. เนื้อหาในเอกสารสามารถอ่านให้เข้าใจได้ด้วยตนเอง				
6. เอกสารจัดทำไว้เป็นรูปเล่มหรือแฟ้มที่สะดวกต่อการอ่านและศึกษาเพิ่มเติมภายหลัง				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....

(เครื่องมือฉบับที่ 8)
แบบประเมินปฏิบัติการการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมประจำวิชา
โดยผู้เข้ารับการอบรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
วินัยในระหว่างการอบรม				
1.การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสม				
2.เข้าห้องอบรมตรงเวลา				
3.เดินเข้า-ออกห้องอบรมขณะที่วิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม (ข้อลบ)				
4.พูดคุยกันขณะวิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม (ข้อลบ)				
สัมพันธภาพต่อผู้จัดอบรมและต่อวิทยากร				
5.ผู้เข้าอบรมมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน				
6.มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้จัดอบรม				
7.มีสัมพันธภาพที่ดีต่อวิทยากร				
8.ใบหน้ายิ้มแย้มในขณะรับการอบรม				
ความตั้งใจในการเรียนรู้				
9.แสดงความสนใจขณะวิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม				
10.พยักหน้าเข้าใจตามที่วิทยากรบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม				
11.จดบันทึกสิ่งที่วิทยากรบรรยาย				
12.เปิดเอกสารประกอบคำบรรยายหรือตั้งใจศึกษาสื่อประกอบการอบรม				
13.ซักถามวิทยากรเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง				
14.เหม่อลอย / สัปหงก / หลับขณะมีการบรรยายหรือดำเนินกิจกรรม (ข้อลบ)				
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรม				
15. ตอบคำถามที่วิทยากรซักถาม				
16. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรมอย่างกระตือรือร้น				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
.....